

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Ekonomika vybrané neziskové organizace

Bc. Nikola Horníková

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Nikola Horníková

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Ekonomika vybrané neziskové organizace

Název anglicky

Economy of selected nonprofit organization

Cíle práce

Cílem práce je na základě analýzy Ústavu molekulární genetiky za roky 2014-2018 vymežit závěry, návrhy a doporučení pro další stabilizaci a rozvoj tohoto ústavu.

Metodika

1. Vymezení teoretických přístupů pro hodnocení ekonomiky neziskových organizací.
2. Základní charakteristika neziskové organizace.
3. Vlastní výpočty, metody finanční analýzy.
4. Závěry, návrhy a doporučení.

V teoretické části bude využita metoda studia primárních dokumentů – literární rešerše bude vytvořena z odborných knih (s ISBN) a z odborných časopisů (s ISSN).

V aplikační části bude využita metoda finanční analýzy pro neziskové organizace. Data budou zpracována v programu Excel v časových řadách v tabulkách a v grafech.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran textu

Klíčová slova

nezisková organizace, veřejná výzkumná instituce, finanční analýza, ekonomika

Doporučené zdroje informací

- ANHEIER, Helmut K. Nonprofit organizations: theory, management, policy. 2nd ed. London: Routledge, 2014. ISBN 9780415550475.
- BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. Ekonomika a financování neziskových organizací. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.
- DRUCKER, Peter Ferdinand. Řízení neziskových organizací: praxe a principy. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-38-1.
- KRECHOVSKÁ, Michaela, Pavlína HEJDUKOVÁ a Dita HOMMEROVÁ. Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3075-2.
- REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-25-5.
- SALAMON, Lester, M. ANHEIER, Helmut K. Defining the Nonprofits Sector: A Cross-National Analysis. 1. vyd. Manchestre: Manchester University Press, 1997. 527 s. ISBN 0 7190 4901 6.
- ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. Úspěšná nezisková organizace. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5.
- WENCLOVÁ, Jana a Tomáš WENCEL. Ekonomika a účetnictví veřejných výzkumných institucí. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2269-1.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Helena Řezbová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 11. 2019

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomika vybrané neziskové organizace" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 19.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Heleně Řezbové Ph.D. za její vřelý přístup, cenné rady, připomínky, komentáře a čas, který mi během vedení mé práce věnovala.

Ekonomika vybrané neziskové organizace

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na ekonomiku vybrané neziskové organizace. V teoretické části práce je sepsána literární rešerše z odborných knih zabývajících se neziskovým sektorem, zdroji financování, veřejnou výzkumnou institucí, ale především východisky pro finanční analýzu včetně konkrétních vzorců. Praktická část práce je aplikována na Ústav molekulární genetiky. Zprvu je ústav stručně charakterizován a následují výpočty finanční analýzy na základě vzorců z teoretické části práce. Zdroji pro výpočty finanční analýzy jsou data z účetních výkazů za pětileté období 2014 až 2018. Byla využita aplikace metod horizontální, vertikální analýzy dat, bilanční pravidla a ukazatele finanční analýzy pro neziskový sektor. Na základě výsledků analýz organizace je zhodnocena ekonomická situace a finanční stabilita Ústavu molekulární genetiky a v závěrečné části práce navržena doporučení pro budoucí rozvoj ústavu.

Klíčová slova: neziskový sektor, nezisková organizace, veřejná výzkumná organizace, zdroje financování, finanční analýza, ekonomika

Economy of selected nonprofit organization

Abstract

The thesis is focused on economy of selected non-profit organization. In the theoretical part of the thesis there is a literature review from professional books dealing with the non-profit sector, sources of financing, public research institution, but above all there are the starting points for financial analysis including specific formulas. The practical part is applied to the Institute of Molecular Genetics. At first, the Institute is briefly characterized, followed by calculations of financial analysis based on formulas from the theoretical part. The sources for the financial analysis calculations are data from financial statements for the five-year period 2014 to 2018. The application of the methods of horizontal, vertical data analysis, balance rules and financial analysis indicators for the non-profit sector was used. Based on the results of the analysis of the organization the economic situation and financial stability of the Institute of Molecular Genetics is evaluated. In the final part of the thesis a recommendation for future development of the Institute is proposed.

Keywords: non-profit sector, non-profit organization, public research organization, sources of financing, financial analysis, economics

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3. Teoretická východiska	14
3.1 Neziskový sektor.....	14
3.1.1 Základní charakteristika neziskových organizací.....	15
3.1.2 Typy neziskových organizací	16
3.1.3 Státní neziskové organizace.....	16
3.1.4 Veřejná výzkumná instituce.....	17
3.2 Financování neziskových organizací	18
3.2.1 Principy financování	19
3.2.2 Zdroje financování.....	20
3.2.3 Veřejné financování.....	20
3.2.4 Potenciální zdroje veřejného financování.....	20
3.2.5 Financování z neveřejných zdrojů	21
3.2.6 Samofinancování v neziskové organizaci.....	22
3.3 Fundraising.....	23
3.3.1 Zásady fundraisingu.....	24
3.3.2 Způsoby fundraisingu	24
3.3.3 Osobnost fundraisera	25
3.4 Finanční analýza.....	25
3.4.1 Zdroje finanční analýzy	26
3.4.2 Metody finanční analýzy	27
3.4.3 Absolutní ukazatele finanční analýzy	28
3.4.4 Bilanční pravidla.....	29
3.4.5 Ukazatele finanční analýzy neziskového sektoru	30
4. Vlastní práce	40
4.1 Ústav molekulární genetiky	40
4.2 Finanční analýza Ústavu molekulární genetiky	41
4.2.1 Vývoj aktiv a pasiv	41
4.2.2 Horizontální a vertikální analýza rozvahy	47
4.2.3 Bilanční pravidla.....	53
4.2.4 Ukazatele finanční analýzy neziskového sektoru	57
5. Výsledky a diskuse	76
6. Závěr a doporučení	78

7. Seznam použitých zdrojů	85
8. Seznam obrázků	87
9. Seznam tabulek	88
10. Seznam grafů	88
11. Přílohy	89

1. Úvod

Neziskové organizace jsou důležitou součástí ekonomického, politického a společenského prostředí každé vyspělé země. Ziskové organizace mají za cíl dosahování zisku, kdežto neziskové organizace mají za hlavní cíl dosahování užitku. Plní ve společnosti své nezastupitelné poslání, protože zabezpečují důležité oblasti, které mají vliv na kvalitu života obyvatel.

V posledních letech neziskové organizace stoupají na popularitě, lidé mají zájem pomáhat druhým a nestátní neziskové organizace například v oblasti vzdělání, zdravotní péče ochrany životního prostředí, kultury, výzkumu stoupají na významnosti. Přispívají ke zkvalitňování občanské společnosti.

Neziskové organizace jsou financovány především z veřejných rozpočtů měst, státu, Evropské unie. Je důležité získané finanční prostředky využívat efektivně, účinně, hospodárně. I v případě neziskových organizací je potřeba zhodnotit finanční stabilitu prostřednictvím finanční analýzy.

V mé diplomové práci se budu zabývat veřejnou výzkumnou institucí, a to konkrétně Ústavem molekulární genetiky. Hlavním cílem této instituce je věda a výzkum. Toto téma mě oslovilo z důvodu mého minulého zaměstnání v této instituci na pozici asistentky ekonomického oddělení.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je provést finanční analýzu Ústavu molekulární genetiky, zhodnotit ekonomickou situaci, finanční stabilitu ústavu v období let 2014 až 2018 a vymežit závěry, návrhy a doporučení pro další stabilizaci a rozvoj ústavu.

Mezi dílčí cíle patří:

- 1) Vymezení teoretických přístupů pro hodnocení ekonomiky neziskových organizací.
- 2) Základní charakteristika vybrané neziskové organizace.
- 3) Vlastní výpočty, metody finanční analýzy.
- 4) Závěry, návrhy a doporučení.

2.2 Metodika

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické část je na základě metody studia primárních dokumentů vytvořena literární rešerše z odborných knih (ISBN). Tato část práce se zabývá teoretickými východisky, jsou zde vysvětleny pojmy neziskový sektor, nezisková organizace. Dále je práce zaměřena na vysvětlení veřejné výzkumné instituce a na financování neziskových organizací. Velice podstatnou část práce je zejména metodika finanční analýzy zaměřená na neziskový sektor.

V praktické části práce je charakterizován Ústav molekulární genetiky. Je zde provedena finanční analýza dle vzorců zpracovaných v teoretické části práce – literární rešerši. Zdroje dat pro tvoření finančních analýzy jsou výroční zprávy, rozvaha, výkaz zisku a ztráty za období let 2014 až 2018. Data jsou zpracována v programu excel v tabulkách a grafech. Je provedena komparace dat a vypočítány bazické, řetězové indexy, bilanční pravidla, ukazatele aktivity, autarkie, financování, investičního rozvoje/útlumu, likvidity, produktivity, rentability. Většina z těchto ukazatelů je upravena pro potřeby neziskových organizací. Avšak některé z nich nejsou upraveny, nebo je není možné upravit a jsou primárně určeny pro ziskový sektor, proto není možné hodnotit vypočtené výsledky přísně podle doporučených hodnot. Na konci práce jsou vymezeny návrhy, doporučení pro stabilizaci a rozvoj ústavu.

Následující tabulka zobrazuje vzorce finanční analýzy využití v praktické části práce.

Tabulka 1: Použité ukazatele finanční analýzy

Ukazatel	Obecný vzorec	Vazba na řádky účetních výkazů (zpracované v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb. Ve znění pozdějších předpisů)	Autor
Řetězový index – absolutní změna	hodnota v běžném období – hodnota v předchozím období	-	Růčková, 2015
Řetězový index – procentuální změna	$\frac{\text{Běžné období} - \text{předchozí období}}{\text{předchozí období}}$	-	Růčková, 2015
Bazický index – absolutní změna	hodnota v běžném období – hodnota v základním(bazickém)období	-	Růčková, 2015
Bazický index – procentuální změna	$\frac{\text{běžné období} - \text{základní(bazické)období}}{\text{základní(bazické)období}}$	-	Růčková, 2015
Zlaté bilanční pravidlo	$\frac{\text{dlouhodobé zdroje}}{\text{dlouhodobý majetek}}$	$\frac{R83 + R95}{R1}$	Kislingerová, 2001
Zlaté pari pravidlo	$\frac{\text{vlastní zdroje}}{\text{dlouhodobý majetek}}$	$\frac{R83}{R1}$	Kislingerová, 2001
Zlaté pravidlo vyrovnání rizika	$\frac{\text{vlastní zdroje}}{\text{cizí zdroje}}$	$\frac{R83}{R92}$	Kislingerová, 2001
Zlaté poměrové pravidlo	růst tržeb > růst dlouhodobého majetku	-	Kislingerová, 2001
Obrat kapitálu	$\frac{\text{výnosy}}{\text{celková pasiva}}$	$\frac{VZZ64}{R130}$	Kraftová, 2002
Míra vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech	$\frac{\text{fixní aktiva v zůstatkové ceně}}{\text{výnosy}}$	$\frac{R1}{VZZ64}$	Kraftová, 2002
Doba obratu zásob	$\frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/360}$	$\frac{R41}{\frac{VZZ47 + VZZ58}{360}}$	Růčková, 2015
Doba obratu pohledávek	$\frac{\text{krátkodobé pohledávky}}{\text{tržby}/360}$	$\frac{R51}{\frac{VZZ47 + VZZ58}{360}}$	Růčková, 2015
Doba obratu závazků	$\frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}/360}$	$\frac{R103}{\frac{VZZ47 + VZZ58}{360}}$	Růčková, 2015
Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů	$\frac{\text{výnosy}_{\text{hlavní činnosti}}}{\text{náklady}_{\text{hlavní činnosti}}} \cdot 100$	$\frac{VZZ64}{VZZ39}$	Kraftová, 2002
Ukazatel věřitelského rizika	$\frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \cdot 100$	$\frac{R92}{R130}$	Otrusinová, Kubičková, 2011
Koeficient samofinancování	$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \cdot 100$	$\frac{R84}{R130}$	Otrusinová, Kubičková, 2011

Ukazatel	Obecný vzorec	Vazba na řádky účetních výkazů (zpracované v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb. Ve znění pozdějších předpisů)	Autor
Ukazatel finanční páky	$\frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní zdroje}} \cdot 100$	$\frac{R130}{R83}$	Otrusinová, Kubičková, 2011
Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku	$\frac{\text{oprávky}}{\text{dlouhodobá aktiva (v pořizovacích cenách)}}$	$\frac{R28}{R1 - R28}$	Otrusinová, Kubičková, 2011
Okamžitá likvidita	$\frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$	$\frac{R71}{R103}$	Hrdý, Krechovská, 2013
Pohotová likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva – zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$	$\frac{R40 - R41}{R103}$	Hrdý, Krechovská, 2013
Běžná likvidita	$\frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$	$\frac{R40}{R103}$	Hrdý, Krechovská, 2013
Čistý pracovní kapitál	oběžná aktiva – krátkodobé závazky	R40 – R103	Scholleová, 2012
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	$\frac{\text{zisk před zdaněním}}{\text{celkový vložený kapitál}} \cdot 100$	$\frac{VZZ65}{R130}$	Růčková, 2015
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	$\frac{\text{zisk po zdanění}}{\text{vlastní kapitál}} \cdot 100$	$\frac{VZZ67}{R84}$	Růčková, 2015
Rentabilita tržeb (ROS)	$\frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \cdot 100$	$\frac{VZZ67}{(VZZ47 + VZZ58)}$	Růčková, 2015
Rentabilita nákladů (ROC)	$1 - \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \cdot 100$	$1 - \frac{VZZ67}{(VZZ47 + VZZ58)}$	Růčková, 2015
Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	$\frac{\text{hospodářský výsledek}_{\text{doplňkové činnosti}}}{\text{náklady}_{\text{doplňkové činnosti}} \cdot 100}$	$\frac{VZZ67DČ}{VZZ39DČ}$	Kraftová, 2002
Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti	$\frac{\text{zisk}_{\text{doplňkové činnosti}}}{\text{ztráta}_{\text{hlavní činnosti}} \cdot 100}$	$\frac{VZZ67DČ}{VZZ67HČ}$	Kraftová, 2002
Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ	$\frac{\text{Náklady}_{\text{doplňkové činnosti}}}{\text{výnosy}_{\text{doplňkové činnosti}}}$	$\frac{VZZ39DČ}{VZZ64DČ}$	Kraftová, 2002
Variátor celkových nákladů	$\frac{\frac{N_{t+1} - N_t}{N_t}}{\frac{V_{t+1} - V_t}{V_t}}$	$\frac{\frac{VZZ39_{t+1} - VZZ39_t}{VZZ39_t}}{\frac{VZZ64_{t+1} - VZZ64_t}{VZZ64_t}}$	Kraftová, 2002

Zdroj: Vlastní zpracování

3. Teoretická východiska

3.1 Neziskový sektor

V současné době se na rozmanitosti společnosti v České republice podílejí mimo jiné i jednotlivé sektory. Státní sektor má na starosti správu věcí obecných na úrovni celé společnosti. Soukromý neboli podnikatelský sektor je zaměřen především na dosažení zisku a pracuje jako motor ekonomiky. Za třetí sektor lze považovat neziskový sektor, který je dnes už velmi aktivní. Některé odborné prameny hovoří o tzv. třísektorovém hospodářství (Plamínek a kol., 1996). Podle kritéria financování se hospodářství rozděluje na ziskový a neziskový sektor. Ziskový sektor seskupuje subjekty, které mají za primární cíl zisk. Neziskový sektor naopak sdružuje subjekty, které nemají za hlavní cíl dosažení zisku. Neziskový sektor se pak dále dělí na neziskový veřejný a neziskový soukromý (Tetřevová, 2008).

Drucker (1994) neziskový veřejný sektor definuje jakou soubor subjektů, které jsou založeny za účelem dosahování přímého užitku. Neziskový soukromí sektor též znám jako třetí sektor, je souborem subjektů, které jsou rovněž zakládány za účelem dosahování přímého užitku. Rozdíl je ve financování, neziskový soukromý sektor není přímo financován z veřejných rozpočtů. Zakladateli jsou soukromé subjekty. Subjekty v tomto sektoru však také mohou získat příspěvky z veřejných financí (Boukal, 2009). Nestátní (soukromý) neziskový sektor poskytuje služby stejné jako státní (veřejný) neziskový sektor. Soukromý neziskový sektor obsahuje činnosti stejné nebo podobné jako státní neziskový sektor, ale zcela závislý na státu jako státní sektor (Hamerníková, 2000). Soukromý neziskový sektor lze popsat jako soubor nestátních neziskových organizací, které mají několik základních vlastností. Mezi ně patří nutnost disponovat stálou institucionální a organizační strukturou, organizace je schopná řídit sama sebe. Dále organizace musí fungovat na principu soukromoprávního a dobrovolného charakteru, zisk organizace nerozdělovat mezi vlastníky a vedení organizace, zisk musí být použit na cíle a poslání organizace (Salomon, Anheier, 1997).

Neziskový sektor se neustále rozrůstá a stává se tak důležitou oblastí národního hospodářství, což však často prohlubuje problémy s definováním neziskového sektoru. Jelikož žijeme v sociální společnosti, neziskový sektor nabývá na významu, stává se dynamičtější a neustále

se rozvíjí. Neziskový sektor je mimo jiné též významným zaměstnavatelem mnoha občanů (Hyánek, 2011).

3.1.1 Základní charakteristika neziskových organizací

Neziskové organizace je obecně uznávaný pojem, ale není přesně definován platným právním předpisem v České republice. Podle zákona č. 586/1992 Sb., i dani z příjmu je nezisková organizace poplatník, který nebyl založen nebo za účelem podnikání (Tetřevova, 2008).

Tento zákon považuje za neziskové organizace zejména následující subjekty:

- a) zájmová sdružení právnických osob, pokud mají právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti,
- b) občanská sdružení včetně odborových organizací,
- c) politické strany a politická hnutí,
- d) registrované církve a náboženské společnosti,
- e) nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti,
- f) veřejné vysoké školy,
- g) obce, organizační složky státu, vyšší územní samosprávné celky,
- h) příspěvkové organizace, státní fondy,
- i) subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon (Růžičková, 2005).

Neziskové organizace mají v ekonomice nezastupitelnou úlohu. Mezi nejzásadnější důvody patří skutečnost, že neziskové organizace působí zejména v oblastech, které jsou pro subjekty ziskového sektoru neatraktivní, jelikož nepřinášejí primárně zisk. Neziskové organizace jsou však nepostradatelné a působí zejména v oblastech, které slouží k rozvoji celé společnosti. Jedná se například o oblast vzdělání, školství, sociálních služeb, zdravotnictví, vědy a výzkumu, obrany, justice (Krechovská, Hommerová, Hejduková, 2018). Posláním neziskové organizace je účel, pro který byla vytvořena, a naplnění jejího smyslu. Hlavním cílem neziskové organizace je sloužit zákazníkovi a uspokojit jejich potřeby, za které nejsou příjemci ochotni či schopni platit. Dále umožňují lidem věnovat se svým zájmům, umožňují svobodný projev jednotlivců a skupin, kontrolují veřejné dění, zohledňují menšinové zájmy obyvatel, pomáhají integrovat znevýhodněné jedince a uspokojují sociální, kulturní, environmentální a další potřeby. Jsou schopni vyplňovat prostor mezi trhem, státem a rodinou

(Hannagan, 1992). Neziskové organizace by neměli jen uspokojovat potřeby, ale i vytvářet poptávku po službách (Drucker, 1994).

3.1.2 Typy neziskových organizací

Druhy neziskových organizací lze rozdělit z globálního hlediska na organizace veřejně prospěšné a na organizace vzájemně prospěšné. Veřejně prospěšné organizace jsou založeny za účelem poslání spočívajícím v produkci veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti. Příkladem je charita, ekologie, zdravotnictví, vzdělání, veřejná správa. Vzájemně prospěšné organizace jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů, které jsou spjaty společnými zájmy. Jejich poslání je uspokojovat vlastní zájmy a veřejná správa dbá, aby se jednalo o takové zájmy, které jsou ve vztahu ke konkrétní veřejnosti, tedy podporují zájmy druhých občanů a právnických osob. Jedná se například o aktivity v kultuře, tělesné kultuře, profesních zájmech, ochrany zájmů skupin apod. (Pelikánová, 2018).

Stejně tak jako neziskový sektor, lze i neziskové organizace členit do dvou základních skupin podle toho, kdo tyto organizace zakládá. Státní neziskové organizace zakládá stát, kraj či obec a zabezpečují výkon veřejné správy. Nestátní neziskové organizace vznikají rozhodnutím soukromého činitele a mohou mít podobu fyzické i právnické osoby a stojí mimo dosah veřejné správy (Anheier, 2014).

3.1.3 Státní neziskové organizace

Státní neboli také vládní neziskové organizace jsou zřizovány institucemi veřejného sektoru. Zajišťují pro obyvatelstvo veřejné služby, které mají formu čistých nebo smíšených veřejných statků. V České republice zásadní roli mezi vládními neziskovými organizacemi hrají organizační složky a příspěvkové organizace (Hejduková, 2015).

Organizační složky jsou zřizovány na úrovni státu, tak i na úrovni územních samosprávných celků. Tyto organizační složky nemají vlastní právní subjektivitu. Tato skutečnost je však neomezující v získávání mnoha významných veřejných statků. Příspěvková organizace může být také zřizována na úrovni státu i samosprávných celků. Jejich rozsah, struktura a složitost fungování příspěvkových organizací je mnohem složitější, než je tomu u organizačních

složek, příspěvkové organizace mají samostatnou právní subjektivitu, jsou tedy právními osobami a zároveň účetními jednotkami (Krechovská, Hommerová, Hejduková, 2018).

3.1.4 Veřejná výzkumná instituce

Výzkumné ústavy existovaly do konce roku 2006 v podobě státních příspěvkových organizací zřizovaných organizační složkou státu Akademií věd České republiky, což představovalo specifickou právní formu, která ústavům nedávala rovnoprávné postavení na trhu výzkumu a vývoje. Hlavní rozdíl byl v situaci, kdy státní příspěvková organizace majetek nevlastnila. Majetek ústavu tedy vlastnil stát. Po dlouhé přípravě a diskusích v akademické obci i v politické rovině byl přijat zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích (dále jen zákon o VVI), který do českého právního řádu zavedl nový typ právnické osoby – veřejnou výzkumnou instituci (dále jen VVI). Zákon ustanovil, že všechna stávající pracoviště Akademie věd ČR se dnem 1. ledna 2007 přemění ze státních příspěvkových organizací na VVI a budou zapsána do rejstříku VVI. Hodnota movitého i nemovitého majetku, který k 1. lednu 2007 přešel do vlastnictví VVI, činila v pořizovacích cenách 16,8 mld. Kč (Wenclová, Wencel, 2013).

Dle zákona o VVI je VVI právnickou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu. VVI svou hlavní činnost zajišťuje zejména z veřejných prostředků. Může být zřízena Českou republikou nebo územním samosprávným celkem. Jménem České republiky plní funkci zřizovatele VVI ministerstvo, jiný ústřední orgán státní správy nebo Akademie věd České republiky v postavení organizačních složek státu. VVI je zřízena vydáním zřizovací listiny a vzniká dnem, ke kterému je zapsána do rejstříku VVI.

VVI je řízena v podstatě ve dvou liniích. První linie určená zřizovatelem je na úrovni strategické, na úrovni existence VVI, jejího začlenění do struktury zřizovatele, jejího hodnocení a financování státními dotacemi a nakládání s majetkem. Druhá linie je spíše vnitřně orientovaná na provoz pracoviště. Jedná se o řízení interních procesů instituce – detailní rozpočet, organizační strukturu, schvalování projektů apod. V určitých případech spolu obě strany řízení komunikují (Wenclová, Wencel, 2013).

Zákon o VVI rozděluje činnosti instituce na:

- a) hlavní činnost,
- b) další činnost,
- c) jinou činnost.

VVI jsou povinné využívat majetek k realizaci hlavní činnosti. Hlavní činností je výzkum včetně zajišťování infrastruktury. VVI tedy musí primárně použít majetek ve svém vlastnictví k realizaci výzkumu. Vedle této hlavní činnosti ale může provádět i činnosti, které nejsou výzkumem ani infrastrukturou – jinou nebo další činnost. Další a jiná činnost nesmí být hrazena z veřejných prostředků určených na podporu výzkumu. Další činnost je prováděná na základě požadavku organizačních složek státu či územních samosprávných celků, je ve veřejném zájmu, podporovaná z veřejných prostředků, navazuje na výzkum. Jiná činnost je činnost hospodářská za účelem dosažení zisku. Jiná činnost se blíží činnosti podnikatelské. Není podporována z veřejných prostředků a je realizována na tržní bázi. Jak další, tak jiná činnost smí být realizována pouze za účelem účelnějšího využití majetku a lidských zdrojů a nesmí ohrozit činnost hlavní. Obvykle obě tyto činnosti navazují na hlavní činnost VVI. Na rozdíl od hlavní činnosti nesmí být další ani jiná činnost ztrátová. Pokud by byla ztrátová je nucena ji VVI ukončit. Z tohoto důvodu je nutné vést jednotlivé činnosti odděleně, sledovat tak náklady a výnosy z jednotlivých činností zvlášť, aby bylo možné posoudit jejich ziskovost a ztrátovost. Zisk z těchto činností může být po úhradě ztráty z minulých let a odvodu do fondů použit k podpoře hlavní činnosti (Wenclová, Wencel, 2013).

3.2 Financování neziskových organizací

Důležité pro neziskové organizace je získávání finančních prostředků potřebných k uskutečňování jejich aktiv. Finance významně ovlivňují rozsah a kvalitu služeb, které organizace poskytuje. Nezisková organizace se na rozdíl od podnikatelské sféry snaží získávat finance od dárců, kteří se chtějí podílet na fungování organizace a na splnění jejich cílů. Neziskové organizace si musí dlouhodobě udržovat dárcovskou základnu (Hamerníková, 2000). Z hlediska stability je pro neziskovou organizaci nutné zajištění více zdrojů, obvykle kombinací veřejných a soukromých zdrojů. Nejde jen o počet jednotlivých typů zdrojů, ale také o jejich poměrné zastoupení (Šedivý, Medlíková, 2017). U veřejného financování jsou to instituce státní správy a samosprávy, jde o financování v rámci dotační politiky z veřejných

rozpočtů. Finance ze soukromých zdrojů poskytují nejčastěji individuální a firemní dárci (Boukal, Vávrová, 2007).

3.2.1 Principy financování

Principy financování určují především postoje k neziskovým organizacím, a to zejména jak se tyto organizace chovají ve vztahu klient – nezisková organizace – financující orgán. Mezi základní zásady financování neziskové organizace patří: vícezdrojovost, samofinancování, fundraising, neziskovost, osvobození od daní (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

Vícezdrojové financování patří mezi základní podmínky úspěšného fungování neziskové organizace, to znamená, že pro neziskovou organizaci je nezbytné zabezpečit více zdrojů, ze kterých je dále financována, aby nebyla závislá pouze na jednom z nich (Šedivý, Medlíková, 2017).

Samofinancování je možné chápat jako podnikatelskou či jinou hospodářskou činnost organizace, tzn. činnost, která umožňuje organizaci zajistit další druhy příjmů (Boukal, Vávrová, 2007).

Fundraising je specifický pojem úzce svázaný s neziskovým sektorem. Lze ho definovat jako systematické získávání finančních i nefinančních zdrojů pro konkrétní neziskovou organizaci. Doslovným překladem slova fundraising je zvyšování či budování fondu (Poláčková, 2005).

Princip neziskovosti u rozdělování příjmů je základním principem pro fungování neziskové organizace a jejich financování. Všechny příjmy organizace se musí použít na úhradu nákladů, které souvisejí s jejími cíli (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

Osvobození neziskových organizací od daní je princip, který je přijímaný ve všech vyspělých zemích. Vztahuje se na organizačně-právní formu, nebo na činnosti poskytované organizací. Lze nalézt 3 základní daňové režimy pro neziskové organizace, a to osvobození finančních toků neziskové organizace od daní, úlevy na daních neziskovým organizacím a úlevy na daních přispěvatelům (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

3.2.2 Zdroje financování

Základní zdroje financování neziskových organizací: veřejné rozpočty, vlastní podnikatelské aktivity, granty, zdroje z nadací, příjmy od dárců, sponzorské příspěvky, členské příspěvky zahraniční finanční zdroje (Boukal, Novotný, Vávrová, 2003).

Zdroje financování neziskových organizací lze dělit podle různých kritérií. Dělit je lze podle způsobu získání na vlastní a cizí zdroje. Další členění je podle charakteru zdroje, kde rozeznáváme finanční a nefinanční zdroje. Dále je dělíme dle původu zdroje na domácí a zahraniční zdroje. Zdroje lze dělit i dle toho, který subjekt je poskytuje a jsou to zdroje soukromé a veřejné (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

3.2.3 Veřejné financování

Veřejné financování zabezpečuje instituce státní správy, ministerstva a samosprávy. Zde se jedná o financování z veřejných rozpočtů v rámci státní dotační politiky. Charakter státní dotační politiky je zásadní informací pro neziskové organizace z hlediska optimalizace jejich dosažitelných finančních zdrojů (Boukal, Vávrová a kol., 2007).

3.2.4 Potenciální zdroje veřejného financování

Mezi potenciální zdroje lze zařadit veškeré zdroje, z nichž mohou neziskové organizace potenciálně získat a čerpat prostředky pro svou činnost. Do skupiny potenciálních zdrojů patří: přímé dotace ze státního rozpočtu, nepřímé dotace ze státního rozpočtu, příspěvky územních samospráv (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Přímé dotace ze státního rozpočtu jsou získané přímo ze státního rozpočtu tak, že mezi poskytovatelem a příjemcem není další instituce ani orgán. Naopak nepřímé dotace ze státního rozpočtu mohou získat pouze nestátní neziskové organizace, které jsou vnitřně členěny na organizační jednotky a mají své zastřešující ústředí. Zpracují žádost na základě podkladů organizačních jednotek a podá ji na ministerstvo a po přidělení dotace ji ústředí rozdělí na jednotlivé žadatele. Dále příspěvky od územních samospráv jsou pro nestátní neziskové organizace významným zdrojem financí. Výhodou je jejich místní charakter, občasnou nevýhodou je rozdílná úroveň v jednotlivých oblastech (Pelikánová, 2018).

3.2.5 Financování z neveřejných zdrojů

Finance z neveřejného sektoru poskytují: individuální dárci (tuzemští i zahraniční), firemní dárci, tuzemské i zahraniční nadace (Boukal, 2009).

Individuální dárcovství je zásadní oblastí, která musí být strategicky pokryta. Vedení neziskové organizace musí průběžně zvažovat formu oslovení veřejnosti. (Boukal P., 2009). Individuální dary jsou sice časté, ale také příležitostné, náhodné a nedají se kvalitně plánovat. Dárci mohou být dobrovolníci, členové organizace, lidé s podobnými hodnotami, zájmy a názory (Stejskal, Kuvíková, Mařatková, 2012).

Mezi druhy individuální se řadí: finanční dar (jednorázový či opakovaný), hmotný dar, nehmotný nefinanční dar (př. poskytnutí dobrovolnické služby). S individuálním dárcovstvím se lze nejčastěji setkat prostřednictvím veřejných sbírek. Veřejnou sbírku lze charakterizovat jako získávání a shromažďování dobrovolných peněžních prostředků od předem neurčeného okruhu lidí pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, jako je například rozvoj vzdělání, vědy (Bachmann, 2011).

Firmy jsou dalším klíčovým subjektem spolupracujícím s neziskovou organizací tzv. firemní dárcovství. Organizace musí vazbě k podnikům věnovat maximální pozornost. U každého podniku se setkáváme s pochopením spolupráce jako součást reklamy, jako cesty vedoucí k daňovým úlevám (Boukal, 2009).

Podpora ze strany podnikatelů může mít tyto formy:

- a) finanční firemní dárcovství,
- b) hmotné dary,
- c) sbírka mezi zaměstnanci,
- d) sdílení marketing,
- e) matchingový fond,
- f) dobrovolnická činnost zaměstnanců (Bachmann, 2011).

Důležité je uvést rozdíl mezi dárcovstvím a sponzoringem. Dar se chápe jako dobrovolná pomoc neziskové organizaci, za kterou se neočekává žádná protislužba. Sponzoring očekává určitý způsob protislužby (Bachmann, 2011). Vztah sponzora a sponzorované organizace je

právně vytvořen na základě sponzorské smlouvy. Sponzor obvykle požaduje uvedení svého loga např. na internetové stránce organizace, na výroční zprávě, výrobku. Jde o to, aby jméno sponzora vešlo v co nejširší povědomí a z informované veřejnosti se stali zákazníci (Boukal, 2009).

Příspěvky od nadací a nadačních fondů jsou zaměřeny na určitou oblast, například sociální, vzdělávací, vědeckou. Jestliže existuje projekt, na který je potřeba získat finanční prostředky, je užitečné zjistit, jestli některá nadace tuto oblast podporuje. Nadace a nadační fondy poskytují příspěvky neziskovým organizacím na základě písemné žádosti (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

3.2.6 Samofinancování v neziskové organizaci

Samofinancování je obecně další možností získávání finančních prostředků pro neziskovou organizaci. Samofinancování předpokládá vlastní činnost organizace. Organizace využívající samofinancování se soustředí také na podnikatelské činnosti, kterými si sama zajišťuje prostředky k realizaci svého poslání (Boukal, 2009).

Členské příspěvky tvoří pravidelný a předem plánovaný příjem organizace. Členové musí každoročně platit členské příspěvky, které stanovuje vedení organizace. Na rozdíl od daru dostávají určitou protihodnotu např. slevy na vzdělávací semináře. Vybírání členských příspěvků s sebou nenese žádné riziko a není ani náročné na čas, není však příliš velkým zdrojem prostředků (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

Jinou možností samofinancování může být stanovení plateb za poskytované služby. Jde o zpoplatnění určité služby poskytované organizací, může to způsobit odliv uživatelů k jiné organizaci. Také je potřeba mít na danou službu, zajištěného odborníka (Boukal, 2009).

Další cestou zajišťující samofinancování je prodej vlastního zboží. V tomto případě si musí organizace dát velký pozor, aby nabízené výrobky korespondovaly s posláním organizace (Boukal, Vávrová a kol., 2007).

Pokud má organizace k dispozici hmotný majetek např. budovu, kterou momentálně nepotřebuje k vlastní činnosti, může jí pronajmout. Příjmy z pronájmu jsou stabilním zdrojem

finančních prostředků. Je ale potřeba vše konkrétně sepsat ve smlouvě, jak se má nájemce o svěřený majetek postarat (Boukal, 2009).

Využití nehmotného majetku, tuto formu samofinancování lze chápat, jako zapůjčení jména organizace za poplatek firmě pro určitou reklamu, která vede firmu k zisku. Např. zapůjčení loga organizace na obal výrobku firmy (Boukal, Vávrová a kol., 2007).

Finanční investování lze využít, když nezisková organizace disponuje nadbytečným množstvím finančních prostředků. Při svém investování musí brát v úvahu kritérium rizika (Boukal, 2009).

3.3 Fundraising

V předchozí kapitole byly popsány možnosti zdrojů, ke kterým se organizace potřebuje dostat, aby mohla naplnit svůj cíl. Tato skutečnost vyžaduje aktivní přístup, jak tyto prostředky získat, pro která se vžil mezinárodní termín fundraising (Boukal, 2009). Proto, aby organizace byla úspěšná v získávání prostředků i dlouhodobě, je vhodné uvažovat o fundraisingu jako o managementu zdrojů. Fundraising pak můžeme definovat jako: hledání a pěstování zdrojů, řízení a správa zdrojů, které mají pomoci především neziskovým organizacím zbavit se nedostatku prostředků, dosáhnout stanovených cílů a naplnit poslání organizace (Rektořík a kol., 2010).

Neziskovými organizacemi vyvíjejícími fundraisingové aktivity bývají zpravidla větší nevládní neziskové organizace, rozpočtové nebo příspěvkové organizace, obce, mikroregiony, kraje, církve a v neposlední řadě i podnikatelské subjekty poskytující veřejně prospěšnou službu. Oslovenými orgány bývají jednotlivci, firmy, nadace, úřady, orgány místní nebo krajské samosprávy, orgány EU. Významným problémem je malá možnost plánování finančních zdrojů, zabezpečení ziskových aktivit do budoucna. Dárci, dotace, granty jsou záležitostmi většinou jednoho roku, která se následující rok nemusí opakovat (Boukal, 2009).

Fundraising v sobě zahrnuje následující aktivity:

- a) plánování: vytváření fundraisingového plánu, spolupráce s ekonomem na přípravě rozpočtu a sledování plnění rozpočtu, příprava komunikace s dárci, pravidelné

vyhodnocování fundraisingových činností a plánů, podílení se na strategickém plánování a vedení organizace;

- b) administrativu: vedené evidence spojené s realizací projektů, správa databáze dárců a kontaktů, zpracování průběžných a závěrečných zpráv, příprava podkladů pro jednání správní rady, ale také spolupráce na vytváření a distribuce fundraisingových materiálů (nabídky, prezentace, informace);
- c) komunikaci: komunikace se stávajícími a potenciálními dárci, žádání o dar, reprezentace organizace.

Fundraising tedy zahrnuje různé činnosti, metody a postupy, jak získat finanční a jiné prostředky (věci, informace, know-how, příznivce, čas a znalosti dobrovolníků) pro činnost neziskových organizací (Rektořík a kol., 2010).

3.3.1 Zásady fundraisingu

Jestliže organizace chce, aby byl fundraising úspěšný, je nutné respektovat některé důležité zásady. Konkrétně jde o tyto následující:

- a) je důležité, aby při získávání prostředků organizace získala pozornost veřejnosti;
- b) je třeba ujistit dáorce, že s prostředky bude nakládáno užitečně;
- c) nutné jasně zdůraznit poslání organizace;
- d) každá nezisková organizace musí dodržovat etické přístupy;
- e) je třeba sestavit seznam stávajících a potencionálních dárců;
- f) je důležité určení způsobu, jak oslovit dáorce a získat prostředky;
- g) fundraising musí být aktivní, protože o co se nepožádá, to se nedostane a také musí být založen na pravdivých informacích;
- h) je nutné zůstat v kontaktu a udržovat s dárci vztahy, pokud je získáme (Otrusínová, Kubíčková, 2011).

3.3.2 Způsoby fundraisingu

Mezi hlavní způsoby získávání peněžních zdrojů lze řadit:

- a) hromadný adresný nebo neadresný dopis – přímý poštovní styk;
- b) vyhlášení veřejné sbírky – vyžaduje dobrou organizační přípravu, využití více prostředků propagace;

- c) benefiční akce – vyžaduje divácky a publicisticky zajímavý program, známé osobnosti;
- d) osobní dopis či telefonický rozhovor – předchází znalost dárce, žádáme o obnovení daru;
- e) písemná žádost o grant – byrokratický postup při zpracování;
- f) fundraising „od dveří ke dveřím“ – může být nevýhodný vzhledem ke vstupování do soukromí potenciálních dárců;
- g) pouliční fundraising – podobný fundraisingu „od dveří ke dveřím“, avšak bez narušování soukromí potenciálních dárců;
- h) osobní návštěva – návštěva předem vytypovaných dárců;
- i) členství – výhoda dlouholetého vztahu mezi dárce a organizací;
- j) testament-fundraising – neboli odkaz příslibu majetku;
- k) Online fundraising – moderní komunikační nástroje poskytují velké pole působnosti, jako např. na sociální síti;
- l) vlastní příjmy – samofinancování (Rektořík a kol., 2010).

3.3.3 Osobnost fundraisera

Profesionální fundraiser záměrně pracuje na tom, aby znal své dárce co nejlépe. Individuální a firemní fundraising je založen na osobních kontaktech a vztazích. Čím více víte, tím lépe lze odhadnout potřeby vašeho dárce. Pracuje s různými typy zdrojů a používá různé metody, jak ze zdrojů získat podporu. Zdatný fundraiser by měl být odborníkem na psaní projektových žádostí, na přímou komunikaci s dárce a měl by být i zdatným marketérem. Každá úspěšná nezisková organizace potřebuje fundraisera. Nemusí mít pro to přímo vytvořenou pozici v organizační struktuře, ale rozhodně musí mít některý zaměstnanec fundraising zařazen v náplni práce (Šedivý, Medlíková, 2017).

3.4 Finanční analýza

Finanční analýza je především systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena převážně v účetních výkazech. Je také nástrojem prokázání efektivnosti fungování podniku, organizace. Informace získané pomocí finanční analýzy slouží jako podklad pro rozhodování managementu firmy. Pro oblast neziskového sektoru nelze zcela aplikovat

postupy pro firmy orientované na zisk, proto se musí nástroje a metody, které využívá, modifikovat podle specifík municipální sféry (Kraftová, 2002).

Cílem finanční analýzy je vyjádřit finanční zdraví organizace. Finančně zabezpečená organizace je tehdy, když nemá problémy se svou schopností včas uhrazovat své závazky. Finanční zdraví organizace je také ovlivňováno likviditou a rentabilitou. Organizace, které jsou na tom dle finanční analýzy dobře (tzv. finančně zdravé), mají větší šanci získávat bez potíží a za výhodných podmínek externí zdroje financování než organizace, které nejsou finančně zdravé. Mezi hlavní oblasti finanční analýzy v municipální sféře je možné zařadit běžné hospodaření, investiční činnosti a její financování a hospodaření s majetkem. V případě problémů organizace s likviditou, které mohou být tak velké, že je nelze vyřešit bez velkých změn v činnosti a způsobu financování mluvíme o finanční tísní (Mrkvička, 1997).

3.4.1 Zdroje finanční analýzy

Pro zpracování finanční analýzy je potřeba získat data, jež tvoří východisko pro kvalitní zpracování a dosažení relativních výsledků. Data by měla být nejenom kvalitní, ale zároveň také komplexní. Základní data jsou nejčastěji čerpána z účetních výkazů (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Účetní výkazy lze rozdělit do dvou základních částí: účetní výkazy finanční a účetní výkazy vnitropodnikové. Finanční účetní výkazy jsou externími výkazy, poskytují informace především externím uživatelům. Jedná se o veřejně dostupné informace, které je firma povinna zveřejňovat nejméně jedenkrát ročně. Tyto informace dávají přehled o stavu a struktuře majetku, zdrojích krytí, tvorbě a užití výsledku hospodaření a také o peněžních tocích. Je možné je označit za základ všech informací pro finanční analýzu. Vnitropodnikové účetní výkazy vycházejí především z vnitřních potřeb organizace, nemají právně závaznou úpravu. Tyto informace umožňují zpřesnění výsledků finanční analýzy a umožňují eliminovat riziko odchylky od skutečnosti, neboť se jedná převážně o výkazy, které mají častější frekvenci sestavování a umožňují vytváření podrobnějších časových řad. Nejdůležitějšími účetními výkazy pro tvorbu finanční analýzy jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz o tvorbě a použití peněžních prostředků (cash flow). Rozvaha, výkaz zisku a ztráty jsou závaznou součástí účetní závěrky v soustavě

podvojného účetnictví a mají závazně stanovenou strukturu. V rámci účetní závěrky se k účetním výkazům připojuje ještě příloha, která obsahuje informace o účetní jednotce, použitých účetních metodách, zásady a způsoby účetního oceňování a doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Organizace mají povinnost ověřit účetní závěrku auditorem a zveřejnit takto ověřené informace. Výroční zpráva informuje majitele, obchodní partnery, potencionální investory, finanční ústavy a zákazníky o majetkové, finanční a důchodové situaci (Růčková, 2015).

3.4.2 Metody finanční analýzy

Finanční analýza organizace patří k velmi propracovaným součástem finančního řízení. Základními hledisky, podle kterých lze členit finanční analýzu, jsou způsob práce s daty a časové hledisko. Z hlediska práce s daty lze rozlišovat finanční analýzu technickou, která je založena na matematicko – statistických metodách, a dále ji lze členit na vertikální (hodnocení vývoje prvku) a horizontální (hodnocení jednotlivých odchylek). K nejvýznamnějším nástrojům horizontální analýzy patří časové řady a rozpoznání trendových a cyklických komponent se souběžným odlišením od náhodných komponent. Technickou finanční analýzu zpravidla doplňuje finanční analýza komparační, která ve většinou založena na srovnání se standardními hodnotami ukazatelů. Další typ finanční analýzy – fundamentální analýza využívá především zkušeností, institucí a expertních odhadů finančních analytiků. Kauzální finanční analýza hodnotí příčinně důsledkové vazby mezi jevy, které mohou mít buď stochastický, nebo deterministický charakter (Kraftová, 2002). V závislosti na časové dimenzi se finanční analýza člení na analýzu ex post a ex ante. Finanční analýza ex post jejím základem jsou minulá data, která jsou vyhodnocena a informace v nich obsažené jsou pak podkladem k finanční analýze. Finanční analýza ex ante je orientována do budoucnosti (doporučené období 1-3 roky) (Živelová, 2013).

Finanční analýzu je možné řadit do technické analýzy, protože využívá matematické postupy. Metody finanční analýzy se člení podle náročnosti matematických a dalších operací na dvě skupiny, metody elementární a metody vyšší. Hlubší znalosti matematických postupů, teoretických i praktických ekonomických znalostí jsou zapotřebí při užití vyšších metod. Aplikace vyšších metod je technicky náročnější, je zapotřebí kvalitní software (Růčková, 2015). Metody elementární jsou založeny na základních

aritmetických operacích, jimiž přetvářejí vstupní data. Výsledkem finanční analýzy jsou ukazatele, které lze členit z hlediska času na veličiny stavové, které vyjadřují stav k určitému okamžiku a veličiny tokové, které vyjadřují výsledek za určitý časový interval. Ukazatele se člení na absolutní, vycházejí přímo z posuzování hodnot jednotlivých položek účetních výkazů, a poměrové ukazatele, které se vytvořily jako podíl dvou údajů. Elementární metody lze rozlišit na analýzu absolutních ukazatelů, analýzu rozdílových a tokových ukazatelů, analýzu poměrových ukazatelů a analýzu soustav ukazatelů (Otrusinová, Kubičková, 2011).

3.4.3 Absolutní ukazatele finanční analýzy

Absolutní ukazatele lze využít k analýze vývojových trendů neboli jinak řečeno k srovnání vývoje v časových řadách pomocí horizontální analýzy. Vertikální analýzu je možné použít k procentnímu rozboru komponent (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Horizontální analýza sleduje vývoj položek účetních výkazů v čase, hodnotí stabilitu a vývoj z hlediska přiměřenosti ve všech položkách. Horizontální analýzu je možno chápat jako odpověď na otázku: Jak se mění příslušná položka v čase? Rozpor lze zpracovat meziročně, kdy se porovnají dvě po sobě jdoucí období, nebo několik účetních období (Scholleová, 2012). Horizontální analýzu lze zpracovávat za pomoci bazických, řetězových indexů. Bazický index je index se stejným základem. V porovnání bude jedno období považováno za základní, které se bude porovnávat veličinou běžných období. Řetězový index je velmi podobný bazickému. Rozdíl je v porovnání po sobě následující hodnoty daného sledovaného jevu. Dané období je porovnáváno s předchozím obdobím. Je to index s pohyblivým základem. Vypočítává se absolutní výše změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku.

Absolutní změna = hodnota v běžném období – hodnota v předchozím období

$$\text{Procentuální změna} = \frac{\text{běžné období} - \text{předchozí období}}{\text{předchozí období}} \cdot 100$$

(Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Vertikální analýza sleduje poměrnost položek účetních výkazů vůči základně. Odpovídá na otázky, jak se mění proporce jednotlivých položek při vývoji firmy a zda je struktura majetku,

kapitálu, tvorby zisku stabilní. Hlavními cíli vertikální analýzy je určit podíl jednotlivých majetkových složek na celkových aktivech, podíl jednotlivých zdrojů financování na celkových pasivech, podíl jednotlivých položek výsledovky na tržbách (Scholleová, 2012). Pro rozbor rozvahy je obvykle za základnu zvolena výše aktiv (pasiv) a pro rozbor výkazu zisku a ztráty velikost celkových výnosů nákladů (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

3.4.4 Bilanční pravidla

Bilanční pravidla jsou založena na praktických zkušenostech ve vytváření kapitálové struktury. Rozumí se jimi doporučení, kterými by se mělo vedení podniku řídit ve financování firmy s cílem dosažení dlouhodobé finanční rovnováhy a stability. Obvykle se uplatňují čtyři pravidla:

1. Zlaté bilanční pravidlo financování

Význam zlatého bilančního pravidla je ve sladování časového horizontu části majetku s časovým horizontem zdrojů, ze kterých je financován. Platí tedy, že dlouhodobý majetek je financován zejména z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů a krátkodobý majetek z odpovídajících krátkodobých zdrojů. Pokud firma financuje oběžný majetek dlouhodobým kapitálem, jedná se o překapitalizování. Firma má více kapitálu než potřebuje. Náklady dlouhodobého kapitálu jsou většinou vyšší než výnosy z oběžného majetku. Překapitalizování snižuje riziko platební neschopnosti, ale současně snižuje i rentabilitu podnikání. Při výpočtu je v čitateli vlastní kapitál plus dlouhodobý cizí kapitál ve jmenovateli ukazatele dlouhodobý majetek. Při překapitalizování je hodnota ukazatele větší než 1 (100 %).

2. Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

Sleduje vztahy na straně pasiv a říká, že vlastní zdroje by pokud možno měly převyšovat cizí zdroje, nebo se alespoň rovnat. Čím menší je podíl cizího kapitálu na celkovém kapitálu, tím je menší riziko pro věřitele. Pro získání a udržení cizích zdrojů financování je proto užitečný co možná největší vlastní kapitál.

3. Zlaté pari pravidlo

Obsahem je vztah dlouhodobého majetku a vlastních zdrojů, kde by měl být dlouhodobý majetek kryt pouze vlastním kapitálem. Toto pravidlo není v praxi příliš dodržováno, protože neumožňuje využít výhody financování cizím kapitálem.

4. Zlaté poměrové pravidlo

Pro udržení dlouhodobé finanční rovnováhy v podniku by nemělo tempo růstu investic přesáhnout tempo růstu tržeb, a to ani v krátkodobém časovém horizontu. Příliš vysoké investice by firmu do budoucnosti zatěžovaly hned z několika důvodů: snížená rentabilita, problémy likvidity, ztráta schopnosti konkurence, nevyužité kapacity (Vochozka, 2011; Kislingerová, 2001).

3.4.5 Ukazatele finanční analýzy neziskového sektoru

- a) aktivita
- b) autarkie
- c) financování
- d) investiční rozvoj
- e) likvidita
- f) produktivita
- g) rentabilita (Kraftová, 2002).

Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity poskytují informace o hospodaření podniku s aktivy a s jejich jednotlivými složkami a také jaký vliv má toto hospodaření na výnosnost a likviditu (Růčková, 2015).

Obrat kapitálu

Tento ukazatel vyjadřuje výkonnost vložených zdrojů do produkce. Udává, kolikrát se vrátí vložený kapitál do organizace pomocí stanoveného ocenění produkce. Cílem je co největší hodnota, minimálně rovna 1. Pokud má podnik nízkou hodnotu tohoto ukazatele, znamená to neúměrnou majetkovou vybavenost a její neefektivní využívání.

$$\text{Obrat kapitálu} = \frac{\text{Výnosy}}{\text{celková pasiva}}$$

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

Udává míru náročnosti daného oboru na dlouhodobý majetek. Snížení ukazatele pod stanovenou standardní hodnotu by představovalo ohrožení organizace z nedostatku saturace

potřebným dlouhodobým majetkem. Naopak navýšení nad stanovenou standardní hodnotu, znamená neekonomické vázání zdrojů v dlouhodobém majetku ve vztahu k úrovni výnosů.

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech = $\frac{\text{fixní aktiva v zůstatkové ceně}}{\text{výnosy}}$ (Kraftová, 2002).

Doba obratu zásob

Tento ukazatel udává, jak dlouho jsou oběžná aktiva vázaná ve formě zásob. Čím kratší je doba obratu zásob, tím lepší je situace. Vysoké hodnoty poukazují na zpomalení prodeje, hromadění zásob. Nízké hodnoty naopak na zrychlení prodeje a nízký stav zásob.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/360} = \text{dny}$$

Doba obratu pohledávek

Informuje podnik o tom, jak dlouho je majetek podniku vázán ve formě pohledávek. Doporučovanou dobou je běžná doba splatnosti faktur. Nízké hodnoty jsou žádoucí znamenají, že firma dobře vymáhá své pohledávky, zákazníci jsou v dobré finanční situaci. Vysoké hodnoty mohou být způsobeny delší splatností faktur.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/360} = \text{dny}$$

Doba obratu závazků

Ukazatel podává informace o tom, jak rychle jsou splaceny závazky firmy. Doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{\text{tržby}/360} = \text{dny} \text{ (Růčková, 2015).}$$

Ukazatele autarkie

Jedná se o ukazatel hodně využívaný v neziskovém sektoru, týká se pouze hlavní činnosti. Ukazatel odráží míru soběstačnosti firmy. Autarkie lze rozlišit na výnosově nákladovou, která obsahuje aplikované účetní principy a příjmově výdajovou, která je naopak vázána na peněžní prostředky. Je zde nutnost rozlišit, zda jsou do příjmů a výdajů zahrnuty celkové toky nebo jen provozní toky.

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Týká se pouze hlavní činnosti a odráží míru, v jaké je organizace soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů. Míra vychází v procentech, pokud je hodnota menší než 100 %, jedná se o nedostatečné krytí nákladů výnosy. Jeli hodnota výrazně vyšší než 100 %, je potřeba zvážit, zda nevyužít dotační prostředky jinde.

$$A_{HV-H\check{C}} = \frac{V_{H\check{C}}}{N_{H\check{C}}} \cdot 100$$

$A_{HV-H\check{C}}$ – autarkie hlavní činnosti na nákladové bázi

$V_{H\check{C}}$ – výnosy z hlavní činnosti

$N_{H\check{C}}$ – náklady hlavní činnosti (Kraftová, 2002).

Autarkie na bázi příjmů a výdajů

Tato autarkie odbourává vliv účetních principů při účtování výnosů a nákladů. Vyjadřuje míru pokrytí výdajů příjmy organizace. Hodnoty 100 % a více ukazují, že organizace je schopna ze svých příjmů pokrýt své výdaje. Při hodnotách vyšších než 100 % by organizace měla přemýšlet nad efektivnějším využitím volných finančních prostředků.

$$A_{CF} = \frac{P_y}{V_e} \cdot 100$$

A_{CF} – autarkie na příjmově-výdajové bázi

P_y – příjmy

V_e – výdaje (Krechovská, Hejduková, Hommerová, 2018).

Ukazatele financování

Ukazatele financování vyjadřují situaci v oblasti využívání cizích zdrojů. Ve většině případů převažují vlastní zdroje nad dluhy, které bývají krátkodobé a většinou jsou tvořeny závazky vůči dodavatelům, zaměstnancům a státu.

Ukazatel věřitelského rizika

Vyjadřuje podíl cizích zdrojů na celkových zdrojích. Obecně platí, že čím vyšší hodnota, tím je vyšší riziko věřitelů. Je doporučeno, aby hodnota byla <50% avšak je důležité srovnání s minulými obdobími a výsledek značně závisí na odvětví.

$$\text{Ukazatel v\text{e}řitelského rizika} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \cdot 100$$

Koeficient samofinancování

Ukazatel vyjadřuje míru zastoupení vlastního kapitálu na celkovém objemu zdrojů. Je to doplňkový ukazatel k ukazateli věřitelského rizika (jejich součet musí být roven 1, tedy 100 %). Doporučená hodnota tohoto ukazatele je >50 %.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková pasiva (aktiva)}} \cdot 100$$

Ukazatel finanční páky

Tento ukazatel je převrácenou hodnotou koeficientu samofinancování. Vyjadřuje, kolikrát převyšuje celkový objem zdrojů objem vlastního kapitálu. V neziskové organizaci působí často pozitivně, protože organizace většinou nemají úročený cizí kapitál. Výsledek ukazatele by měl být vždy vyšší než 1 (100 %).

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní zdroje}} \cdot 100 \text{ (Otrusinová, Kubičková, 2011).}$$

Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

V podnikatelské sféře se tyto ukazatele příliš nepoužívají, avšak v neziskovém sektoru mají významnou roli. Posuzují, v jaké kvantitě a kvalitě se nachází majetek organizace. Majetek může být financován formou dotace nebo financováním z vlastních zdrojů. Pak můžeme rozhodnout o rozvoji investování do majetku či útlumu, o rozsahu pořizování majetku. +

Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

Udává, v jaké míře je dlouhodobý majetek firmy opotřebován. Pokud je hodnota vyšší, organizace má majetek z většiny odepsaný. Je důležité si určit, zda do ukazatele zahrneme i neodepisovaný majetek (př. pozemky), který ukazatel vylepší, nebo budeme počítat jen s odepisovaným majetkem.

$$k_{ODM} = \frac{\sum PC - \sum ZC}{\sum PC} = 1 - \frac{\sum ZC}{\sum PC}$$

k_{ODM} – koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

ΣPC - souhrn pořizovacích cen dlouhodobého majetku

ΣZC - souhrn zůstatkových cen dlouhodobého majetku (Kraftová, 2002).

Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku = $\frac{\text{Oprávkky}}{\text{Dlouhodobá aktiva (v pořizovacích cenách)}}$

(Otrusinová, Kubíčková, 2011).

Míra investičního rozvoje

Označuje potřebu investičních zdrojů k plánované obnově nebo rozšíření dlouhodobého majetku z odpisů. Vyjadřuje, zda odpisy postačí jako zdroj krytí investic, a tedy zda organizace bude muset hledat jiné zdroje krytí (dotace veřejných rozpočtů). Odpisy jsou v neziskové organizaci hlavním zdrojem pro obnovu dlouhodobého majetku. Ukazatel je silně ovlivňován vývojem cen v oblasti majetku.

$$\text{Míra investičního rozvoje} = \frac{I_B}{O} = \frac{I_B}{\Sigma O}$$

I_B – investice brutto

O – odpisy

ΣO – oprávkky (Kraftová, 2002).

$$\text{Míra investičního rozvoje} = \frac{\text{Investice celkem (brutto)}}{\text{Odpisy (popř. oprávkky)}} \quad (\text{Otrusinová, Kubíčková, 2011}).$$

Ukazatele likvidity

Likvidnost označuje schopnost aktiv přeměnit se na peněžní prostředky. Ukazatele likvidity v případě municipálních firem jsou ovlivněny tím, v jaké míře se u organizace vyskytují zásoby a pohledávky. V podnikatelské sféře, jejichž cílem je zisk, se rozeznává okamžitá, běžná a celková likvidita. V neziskovém sektoru jsou nejčastěji hodnoceny ukazatele okamžité a pohotové likvidity a ukazatel pracovního kapitálu.

Okamžitá likvidita

Je považována za nejpřísnější likvidní ukazatel, neboť nám udává schopnost zaplatit své krátkodobé závazky ihned. Poměruje peníze a jejich ekvivalenty, kam patří termínované

vkłady a krátkodobé obchodovatelné cenné papíry, krátkodobé závazky. Hodnota by se měla pohybovat v rozmezí 0,2, - 0,5, u neziskových organizací tato hodnota bývá u vyšší hranice.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Pohotová likvidita

Tento ukazatel vylučuje z oběžných aktiv nejméně likvidní složku, a tím jsou myšlené zásoby. Ukazatel by se měl pohybovat v rozmezí 1 – 1,5. Hodnota ukazatele rovna 1 znamená vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami, peněžními prostředky a závazky. Vyšší hodnota svědčí o neefektivním vázání prostředků v peněžích a pohledávkách, nižší hodnota poukazuje na nebezpečí nesolventnosti. Pokud je hodnota nižší, může znamenat nesolventnost organizace, pokud je hodnota vyšší, snižuje se tak výnosnost podniku.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Běžná likvidita

Vyjadřuje schopnost přeměnit oběžný majetek na peněžní prostředky a tím uhradit své krátkodobé závazky. Hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 – 2,5. Neziskové organizace obvykle nemají vysokou hodnotu zásob. Průkaznějšími ukazateli likvidity pro neziskovou organizaci jsou pohotová a okamžitá likvidita.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \text{ (Hrdý, Krechovská, 2013).}$$

Pracovní kapitál

V tomto ukazateli jsou zachycené prostředky, které jsou organizaci k dispozici pro provozní činnost. Čistý pracovní kapitál patří ke klíčovým rozdílovým ukazatelům. Cílem je disponovat co nejvyšším pracovním kapitálem, protože tento kapitál umožňuje organizaci pokračovat ve své činnosti i za předpokladu, že by musela dostát veškerým svým závazkům. Pokud čistý pracovní kapitál nabývá záporných hodnot, jedná se o tzv. nekrytý dluh.

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \text{ (Scholleová, 2012).}$$

Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity vyjadřují produkční schopnost a výkonnost organizace ve vazbě na využívání zdrojů, jimiž jsou práce nebo kapitál.

Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty

Vyjadřuje, kolik peněžních jednotek z vytvořené přidané hodnoty vyprodukoval jeden zaměstnanec. Ke zvýšení produktivity práce dojde zvyšováním přidané hodnoty a snížením počtu zaměstnanců.

$$\text{Produktivita práce} = \frac{PH}{\varnothing L}$$

PH – přidaná hodnota

$\varnothing L$ - průměrný počet pracovníků

Míra zhodnocení celkového kapitálu pomocí přidané hodnoty (produktivita kapitálu)

Tento ukazatel určuje produkční sílu kapitálu organizace, bere v úvahu celou přidanou hodnotu. Cílem je maximalizovat hodnotu tohoto ukazatele.

$$r_K^* = \frac{PH}{\varnothing K}$$

r_K^* - míra zhodnocení celkového kapitálu

PH – přidaná hodnota

$\varnothing K$ - průměrná hodnota celkového kapitálu (Kraftová, 2002).

Ukazatele rentability

Ukazatele rentability slouží k hodnocení celkové výnosnosti dané činnosti. Jsou měřítkem schopnosti organizace vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Ukazatel rentability udává, kolik peněžních jednotek zisku připadá na jednu peněžní jednotku jmenovatele (Růčková, 2015). Neziskové organizace nejsou zakládány za účelem zisku, a proto je tento ukazatel jeden z nejdiskutovanějších. Neziskové organizace v současné době realizují vedle své hlavní činnosti také činnost doplňkovou. Jejich cíle se liší z hlediska rentability. Cílem hlavní činnosti je snaha o vyrovnanost nákladů a výnosů, cílem hospodářské činnosti je zisk (Kraftová, 2002).

Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

Rentabilita celkového kapitálu neboli také rentabilita celkových vložených aktiv ukazuje celkovou efektivnost organizace, její výdělečnou schopnost a produkční sílu. Vyjadřuje celkovou výnosnost kapitálu bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly financovány. Ukazuje kolik korun zisku přinesla koruna vloženého kapitálu.

$$ROA = \frac{\text{zisk před zdaněním}}{\text{celkový vložený kapitál}} \cdot 100$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Vyjadřuje výnosnost vlastního kapitálu. Pomocí tohoto ukazatele investoři zjišťují, zda je jejich kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice. Růst ROE může znamenat zlepšení výsledku hospodaření nebo zmenšení podílu vlastního kapitálu.

$$ROE = \frac{\text{zisk po zdanění}}{\text{vlastní kapitál}} \cdot 100$$

Rentabilita tržeb (ROS)

Vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb. Ukazuje kolik korun zisku přinesla organizaci jedna koruna tržeb.

$$ROS = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \cdot 100$$

Rentabilita nákladů (ROC)

Tento ukazatel bývá často považován za doplňkový ukazatel rentability tržeb. Čím vyšších hodnot tento ukazatel dosahuje, tím lepších výsledků je dosaženo (Růčková, 2015).

$$ROC = 1 - \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \cdot 100$$

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

Rentabilita nákladů má za cíl maximalizovat nákladové rentability vedlejší činnosti. Tento ukazatel je nejpřísnějším ukazatelem efektivnosti, jelikož poměřuje užitný efekt v podobě zisku s prostředky, které byly na jeho produkci vynaloženy. V případě, že vyjde záporná hodnota, by měla organizace od doplňkové činnosti upustit.

$$r_{ND\check{c}} = \frac{HV_{D\check{c}}}{N_{D\check{c}}} \cdot 100$$

$r_{ND\check{c}}$ – rentabilita nákladů doplňkové činnosti

$HV_{D\check{c}}$ – hospodářský výsledek doplňkové činnosti

$N_{D\check{c}}$ – náklady na doplňkové činnosti

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Vyjadřuje potencionální míru, z jaké je ztráta z hlavní činnosti pokryta ziskem z doplňkové činnosti. Lze ji zjistit v případě, kdy organizace provozuje vedlejší činnost a dosahuje ztráty v hlavní činnosti.

$$Z'' = \frac{zisk_{D\check{c}}}{ztráta_{H\check{c}}} \cdot 100$$

Z'' - míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

$zisk_{D\check{c}}$ – hospodářský výsledek z doplňkové činnosti

$ztráta_{H\check{c}}$ – hospodářský výsledek z hlavní činnosti v absolutní hodnotě

CF – rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti

Ukazatel hodnotí doplňkovou činnost organizace z hlediska míry, jaké tyto příjmy tvoří hotovostní toky. Cílem je tento ukazatel maximalizovat.

$$r_{CF-D\check{c}} = \frac{CF_{D\check{c}}}{NIP_{D\check{c}}} \cdot 100 = \frac{HV_{D\check{c}} + O_{D\check{c}} + \Delta R_{D\check{c}}}{NIPy_{D\check{c}}} \cdot 100$$

$r_{CF-D\check{c}}$ – tok hotovosti z doplňkové činnosti

$NIPy_{D\check{c}}$ – neinvestiční příjmy z doplňkové činnosti

$HV_{D\check{c}}$ – hospodářský výsledek z doplňkové činnosti

$O_{D\check{c}}$ – odpisy dlouhodobého majetku využívaného pro doplňkovou činnost

$\Delta R_{D\check{c}}$ – přírůstek rezerv z doplňkové činnosti

Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ

Používá se u doplňkové činnosti, která má být zisková. Čím vyšší je ziskovost, tím efektivnější je doplňková činnost. Ukazatel se porovnává s hodnotou $\Psi = 0,6180339$, cílem je aby se ukazatel blížil zlomovému faktoru Ψ . Snahou je minimalizovat rozdíl mezi HUN a Ψ .

$$\text{HUN} = \frac{N_{\text{DČ}}}{V_{\text{DČ}}}$$

HUN – Ψ – min

HUN – haléřový ukazatel nákladovosti

$N_{\text{DČ}}$ – náklady z doplňkové činnosti

$V_{\text{DČ}}$ – výnosy z doplňkové činnosti

Variátor celkových nákladů

Vyjadřuje vztah dynamiky vývoje celkových nákladů a dynamiku vývoje celkových výnosů. Pokud je hodnota ukazatele větší než 1, je dynamika růstu nákladů vyšší a je potřeba zajistit další zdroje příjmů. Pokud je hodnota nižší než 1, je dynamika výnosů vyšší, je možné rozšířit rozsah produkce.

$$\text{var}_N = \frac{\frac{N_{t+1} - N_t}{N_t}}{\frac{V_{t+1} - V_t}{V_t}}$$

var_N – variátor celkových nákladů

N_{t+1} – náklady celkem v období t+1

N_t – náklady celkem v období t

V_{t+1} – výnosy celkem v období t+1

V_t – výnosy celkem v období t (Kraftová, 2002).

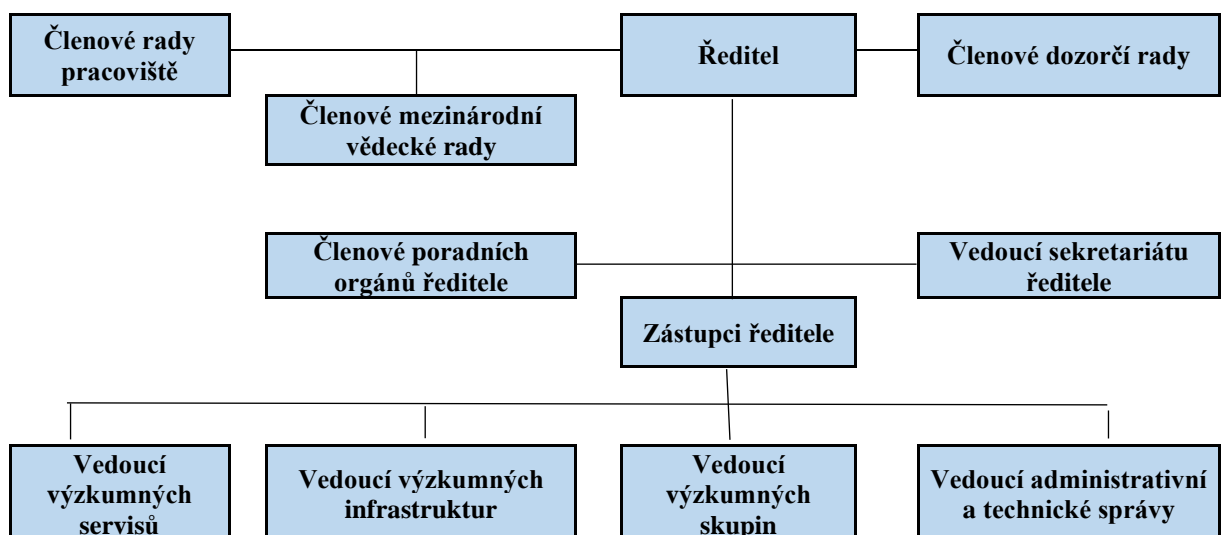
4. Vlastní práce

4.1 Ústav molekulární genetiky

Ústav molekulární genetiky (dále jen ÚMG) je vědecká instituce, součást Akademie věd České republiky, provádějící výzkum v oblasti molekulární, strukturní a buněčné biologie, imunologie, funkční genomiky a bioinformatiky. Hlavní prioritou ÚMG je základní výzkumná činnost, jejímž výstupem jsou především vědecké publikace v prestižních mezinárodních časopisech. Podobně důležitý je také aplikovaný výzkum a přenos výsledků do praxe. Součástí ÚMG jsou také servisní skupiny a moderní národní výzkumné infrastruktury, které zajišťují optimální využití sofistikovaných přístrojů a poskytují tak základnu pro vývoj nových nástrojů a metod využívaných vědeckou komunitou nejen v rámci ÚMG, ale také jinými výzkumnými ústavu či laboratořemi v České republice i v zahraničí.

Na základě zákona č. 341/2005 Sb. se právní forma ÚMG dnem 1.1.2017 změnila ze státní příspěvkové organizace na veřejnou výzkumnou instituci. ÚMG je právnickou osobou zřízenou na dobu neurčitou. Zřizovatelem ústavu je Akademie věd České republiky (organizační složka státu). Dle zřizovací listiny ÚMG uskutečňuje hlavní a jinou činnost. Na oblátku číslo 1 je možno vidět organizační strukturu ústavu.

Obrázek 1: Řídící struktura Ústavu molekulární genetiky

Zdroj: Vlastní zpracování dle ÚMG, 2019

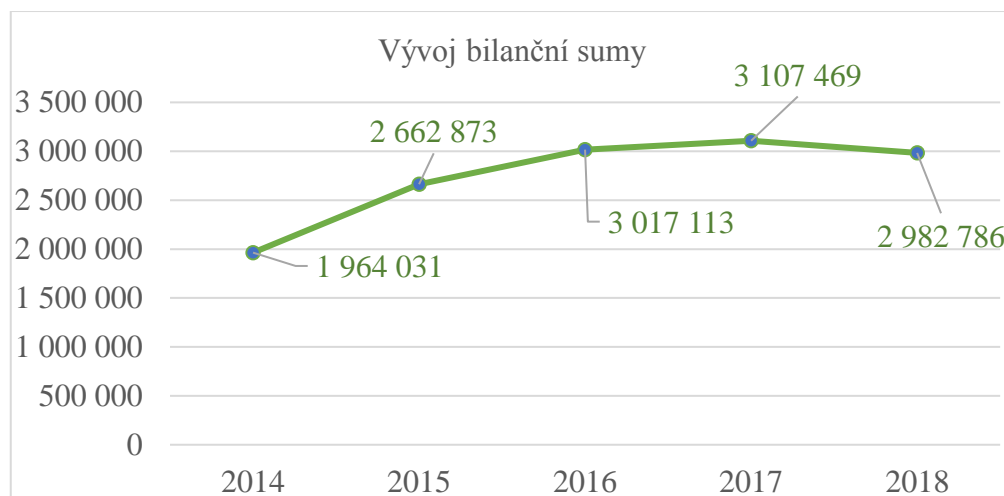
4.2 Finanční analýza Ústavu molekulární genetiky

Základní údaje pro vypracování finanční analýzy byly získány z výročních zpráv Ústavu molekulární genetiky, a to konkrétně z rozvah a výkazů zisků a ztrát za roky 2014-2018. Aktiva a pasiva ÚMG zachycuje na konci účetního období rozvaha. O výnosech, nákladech a výsledku hospodaření informuje výkaz zisku a ztráty. V příloze práce jsou umístěny účetní výkazy za jednotlivé sledované roky. Účetní období je pro ÚMG shodné s kalendářním rokem.

4.2.1 Vývoj aktiv a pasiv

V následujících grafech, tabulkách lze vidět vývoj bilanční sumy, vývoj aktiv, dlouhodobého majetku, krátkodobého majetku, vývoj pasiv, cizích, vlastních zdrojů a vývoj provozních dotací.

Graf 1: Vývoj bilanční sumy v tis. Kč, rok 2014–2018

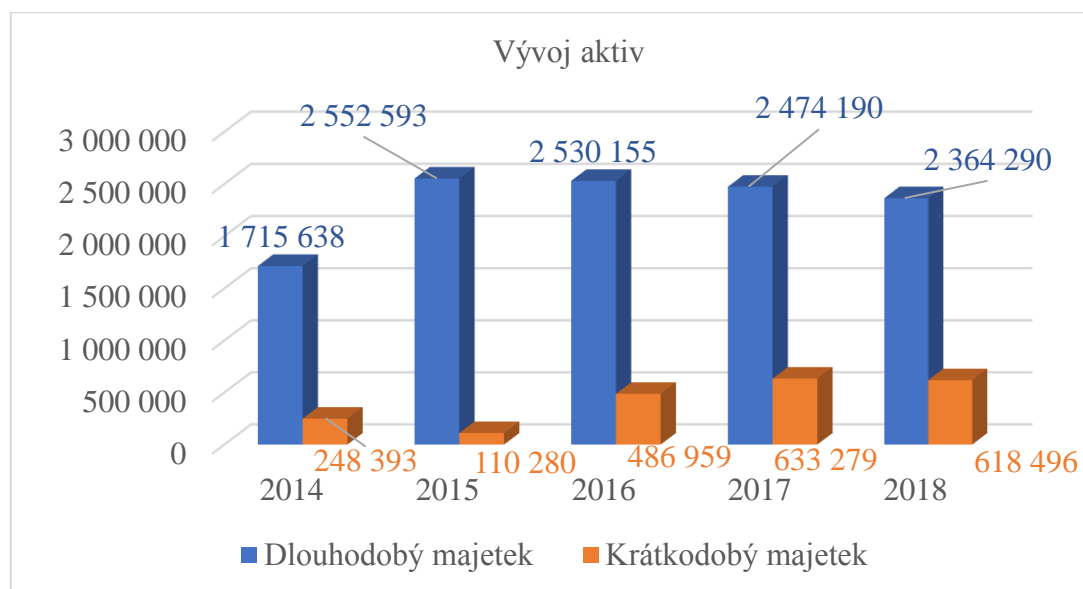

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Z grafu č. 1 je patrné, že bilanční suma od roku 2014 do roku 2015 vzrostla z 1 964 031 tis. Kč na 2 662 873 tis. Kč, to znamená o 698 842 tis. Kč a meziroční nárůst činí 36 %. Mezi roky 2015 a 2016 je možné vidět též nárůst na 3 017 113 tis. Kč, tedy oproti roku 2015 o 354 240 tis. Kč, meziroční nárůst je o 13 %. Na rok 2017 je zaznamenán pouze malý nárůst na hodnotu 3 107 469 tis. Kč., oproti minulému roku o 90 356 tis. Kč, meziroční nárůst je pouze o 3 %. V posledním sledovaném období mezi roky 2017-2018 se jedná o pokles na

hodnotu 2 982 786 tis. Kč, tedy rozdíl oproti roku 2017 je 124 683 tis. Kč, tedy meziroční pokles o 4 %. Celkově lze říci, že aktiva ÚMG dosahují v roce 2018 hodnoty až 2 982 786 tis. Kč.

Graf 2: Vývoj aktiv v tis. Kč, rok 2014–2018

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Ve struktuře aktiv je možné vidět značný nepoměr mezi dlouhodobým majetkem a krátkodobým majetkem (např. v roce 2018 je 79 % dlouhodobého majetku a 21 % krátkodobého majetku). U dlouhodobého majetku je růst pouze mezi lety 2014–2015 a to z hodnoty 1 715 638 tis. Kč na hodnotu 2 552 593 tis. Kč, od roku 2016–2018 hodnota dlouhodobého majetku pouze klesá, tato skutečnost je zapříčiněna většími oprávkami, z částky 2 552 593 tis. Kč v roce 2015 klesne až na částku 2 364 290 tis. Kč v roce 2018. Za to u krátkodobého majetku jsou značné výkyvy, podstatný nárůst lze zaznamenat mezi lety 2015–2016, kdy roste hodnota z 110 280 tis. Kč na 486 959 tis. Kč. U krátkodobého majetku jsou tyto výkyvy zapříčiněny položkou dohadné účty aktivní.

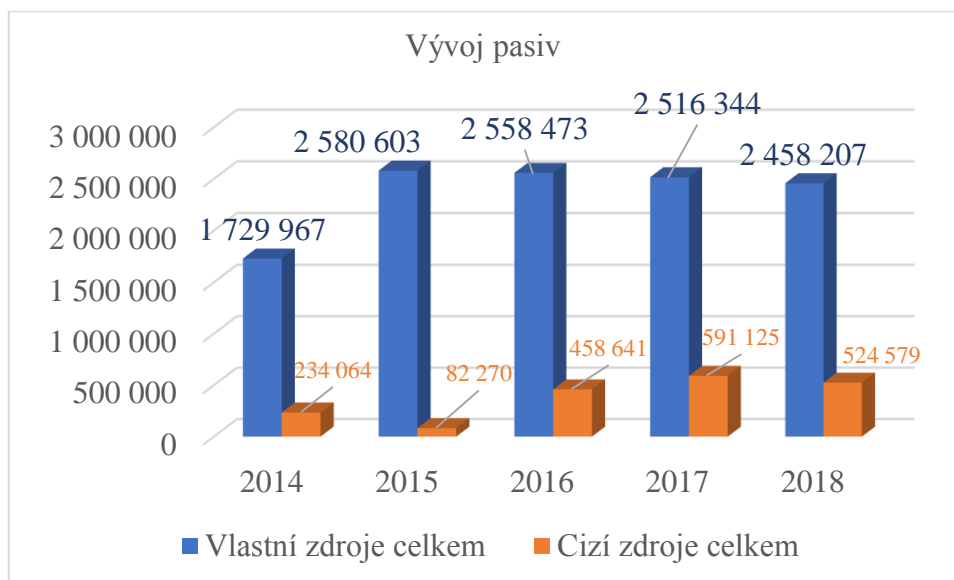
Tabulka 2: Vývoj pasiv v tis. Kč, roky 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018	2018/2014
Vlastní zdroje celkem	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207	1,42
Jmění	1 730 414	2 577 382	2 553 100	2 512 281	2 459 584	1,42
Výsledek hospodaření	-447	3 221	5 372	4 063	-1 377	3,08
Cizí zdroje celkem	234 064	82 270	458 641	591 125	524 579	2,24
Dlouhodobé závazky	0	0	0	1 015	72	72,00
Krátkodobé závazky	234 051	78 012	454 151	588 719	512 433	2,19
Pasiva celkem	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 796	1,52

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Nejvíce pasiv vlastnil ústav v roce 2016, jedná se o částku 3 017 mil. Kč. V letech 2015-2017 měl ústav kladný výsledek hospodaření (např. v roce 2017 byla hodnota hospodářského výsledku 4,063 mil. Kč). V Roce 2018 však ústav zaznamenal ztrátu 1,377 mil. Kč, ztráta vznikla z důvodu zdanění finančních příjmů z prodeje pozemku (spolu podílů) Univerzité Karlově. Celková pasiva v roce 2018 se zvýšila 1,52krát oproti hodnotě z roku 2014.

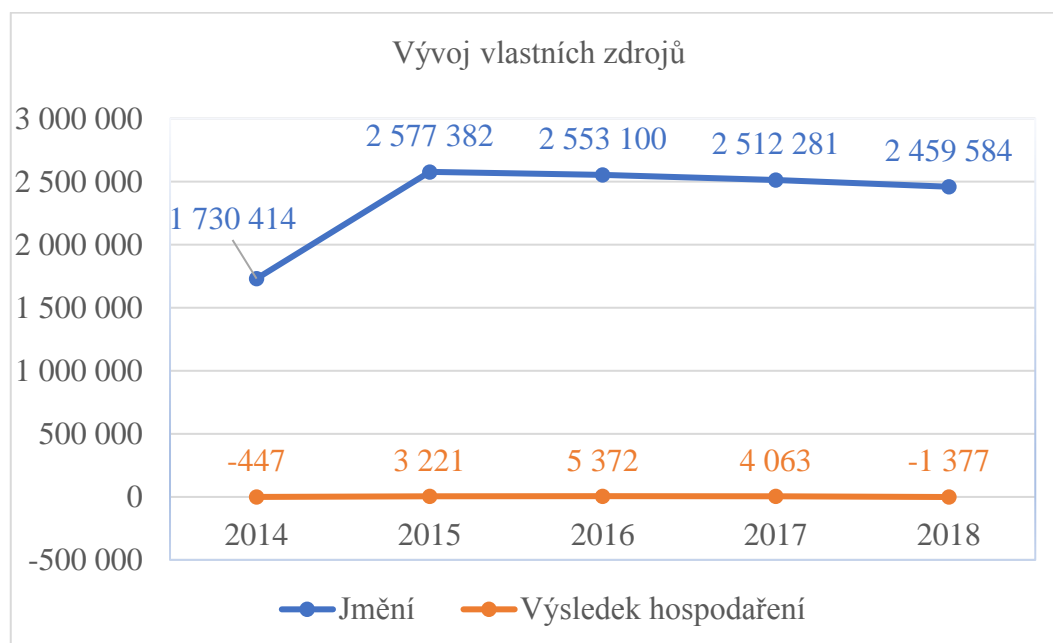
Graf 3: Vývoj pasiv v tis. Kč, roky 2014-2018

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Nejpočetněji zastoupenou skupinou na celkových pasivech jsou vlastní zdroje, významně převyšují zdroje cizí. V roce 2018 například vlastní zdroje činily 82,41 % na celkových pasivech a cizí zdroje 17,59 %. Více dále v práci u vertikální analýzy pasiv. Vlastní zdroje v roce 2018 vzrostly 1,42krát oproti hodnotě z roku 2014, cizí zdroje dokonce vzrostly o 2,24krát z roku 2014 na rok 2018.

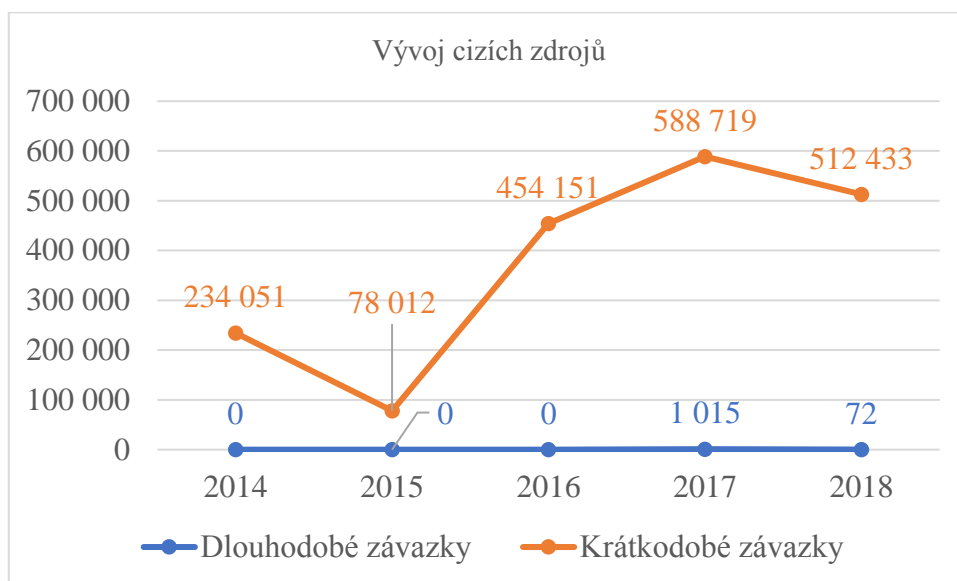
Graf 4: Vývoj vlastních zdrojů v tis. Kč, roky 2014-2018

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Hodnoty vlastních zdrojů v sobě zahrnují jmění (vlastní jmění, fondy) a výsledek hospodaření. Jmění nejvíce ovlivňuje celkovou sumu pasiv z položek vlastních zdrojů. Hodnota jmění 1 730 mil. Kč z 2014 vzrostla 1,4krát do roku 2018 na částku 2 460 mil. Kč. Zatím co hodnota výsledku hospodaření z roku 2014 – 447 tis. Kč do roku 2018 – 1 377 tis. Kč poklesla o 3krát tolik.

Graf 5: Vývoj cizích zdrojů v tis. Kč, roky 2014-2018

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

U cizích zdrojů je patrný pokles o 156 039 tis. Kč z roku 2014-2015 a následný velký nárůst mezi lety 2015-2016 téměř o 376 139 tis. Kč. Mezi rokem 2014 a 2018 se krátkodobé závazky zvýšily o 2,19krát. Tato skutečnost u cizích zdrojů je zapříčiněna změnami hodnotami položky závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu. Hodnoty dlouhodobých závazků jsou v letech 2014-2016 nulové a v roce 2017, 2018 dosahují velmi nízkých částek v poměru ke krátkodobým závazkům (např. v roce 2018 netvořily dlouhodobé závazky ani jedno procento na struktuře cizích zdrojů).

Tabulka 3: Provozní dotace v tis. Kč, roky 2014-2018

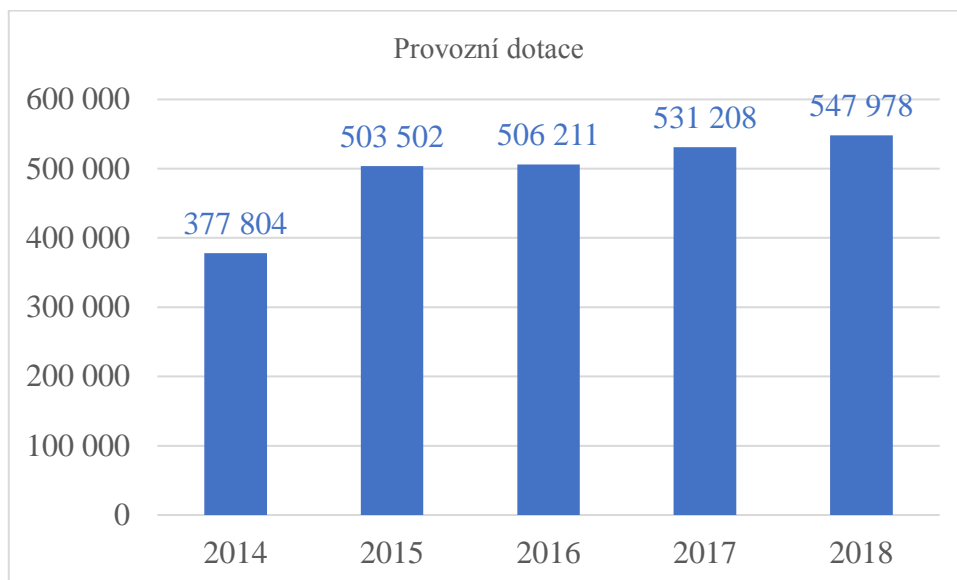
	2014	2015	2016	2017	2018	2018/2014
Výnosy celkem	499 580	638 031	745 785	764 392	804 116	1,61
Provozní dotace	377 804	503 502	506 211	531 208	547 978	1,45
% zastoupení provozní dotace z výnosů	75,62 %	78,91 %	67,88 %	69,49 %	68,15 %	0,90
Meziroční nárůst provozních dotací	-	27,71 %	16,89 %	2,49 %	5,20 %	-

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka ukazuje, že hodnota výnosů byla nejvyšší v roce 2018, a to 804 116 tis. Kč. Hodnota výnosů 499 580 tis. Kč z roku 2014 se zvýšila o 1,61krát do roku 2018. Provozní dotace se

též navýšily a jejich hodnota z roku 2014 na rok 2018 se navýšila na 1,45krát původní hodnoty.

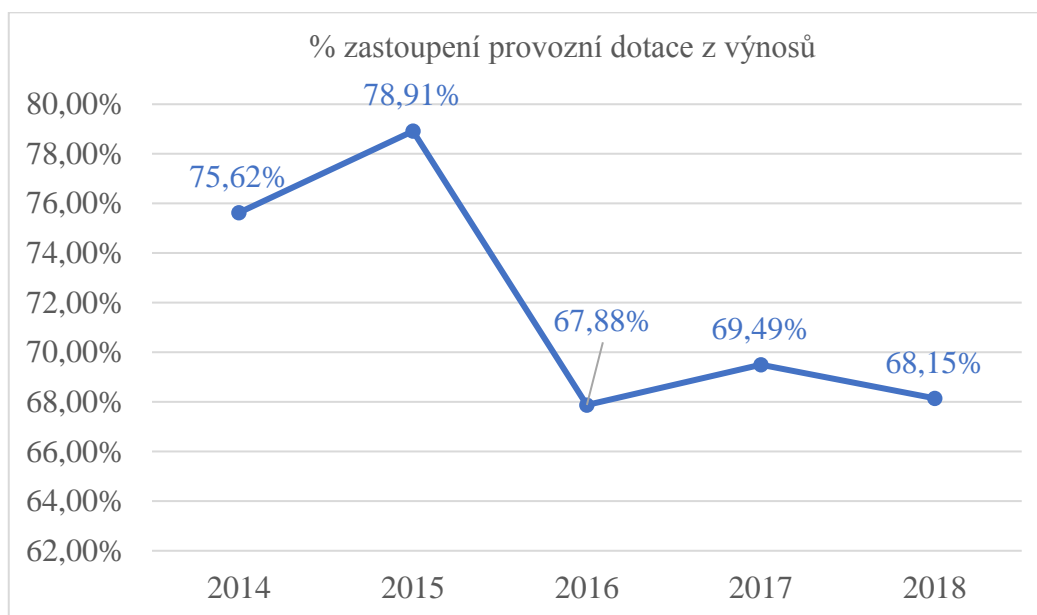
Graf 6: Vývoj provozních dotací v tis. Kč, roky 2014-2018

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Jedná se o neziskovou organizaci, konkrétně o výzkumnou vědeckou instituci, a tak je potřeba se podívat na provozní dotace, bez kterých by instituce nemohla fungovat. Meziroční nárůst provozních dotací z roku 2014 na rok 2015 téměř 28 %, z roku 2015 na rok 2016 téměř 17 %, mezi lety 2016-2017 vzrostly pouze o 2,5 %, a mezi posledním sledovaným obdobím 2017-2018 o 5 %.

Graf 7: Procentuální zastoupení provozní dotace z výnosů, roky 2014-2018

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Procentuální zastoupení provozních dotací ve výnosech se však nezvyšuje. Z roku 2015 na rok 2016 je na grafu číslo 7 vidět velký pokles, ze 78,91 % zastoupení provozních dotací na 67,88 %, další roky se už tato procentuální hodnota pohybuje kolem 67–70 %. Hodnota procentuálního zastoupení z roku 2018 se bohužel snížila na hodnotu 90 % z původní hodnoty rok 2014. Je to zapříčiněno rychlejším růstem výnosů oproti růstu provozních dotací. Instituce je financována především státními finančními zdroji. Zdroje pocházejí ze státního rozpočtu, rozpočtu měst a obcí, grantové agentury České republiky, technologické agentury České republiky, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy apod. Menší množství je z nestátních zdrojů, může se jednat o dotace z Evropské unie a soukromých organizací.

4.2.2 Horizontální a vertikální analýza rozvahy

Horizontální analýza využívá absolutních a rozdílových ukazatelů. Zjišťuje procentní změny jednotlivých položek účetních výkazů oproti předcházejícímu období. Procentní změny jednotlivých položek vycházejí z absolutních změn, zjištěných jako rozdíl dvou hodnot v čase:

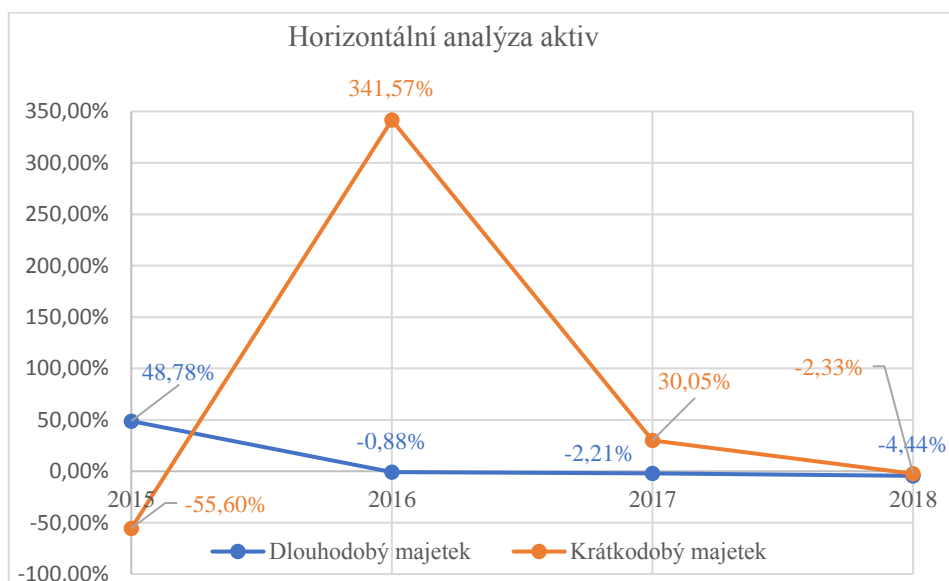
Tabulka 4: Horizontální analýza aktiv, řetězové indexy

	Řetězové indexy							
	Absolutní změna				Procentuální změna (%)			
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
Dlouhodobý majetek	836 955	-22 438	-55 965	-109 900	48,78 %	-0,88 %	-2,21 %	-4,44 %
Krátkodobý majetek	-138 113	376 679	146 320	-14 783	-55,60 %	341,57 %	30,05 %	-2,33 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Pro vypracování horizontální analýzy byly použity řetězové, bazické indexy vyjádřeny v absolutní a procentuální změně. Výsledky jsou spočítány na základě vzorců z teoretické části práce. V tabulce číslo 3, 4 a grafu číslo 8 je názorně vidět, jak probíhal vývoj aktiv. Při zaměření se na řetězové indexy, nejvíce se v ústavu změnil krátkodobý majetek, a to mezi lety 2015-2016, kdy stoupl o 341,57 %. Nejvíce se v tomto roce změnila položka dohadné účty aktivní. Naopak u dlouhodobého majetku, ačkoliv na začátku sledovaného období mezi lety 2014-2015 došlo k nárůstu o 48,78 %, ostatní roky dlouhodobý majetek pouze meziročně klesá. Důvodem tak velkého vzrůstu dlouhodobého majetku je zařazení stavby centra BIOCEV v souhrnné částce 705 205 tis. Kč a pořízení přístrojového vybavení v rámci projektu BIOCEV v souhrnné částce 397 374 tis. Kč.

Graf 8: Horizontální analýza aktiv, řetězové indexy

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

V grafu číslo 8 je velice dobře vidět výkyv časové řady řetězového indexu, tato skutečnost je zapříčiněna změnou účtování a vykazování dotací od konsolidovaných subjektů od 1.1.2016. Dotace jsou vykazovány přes dohadné položky aktivní na analytickém účtu 388 a současně na zálohách na analytickém účtu 347.

Tabulka 5: Horizontální analýza aktiv, bazické indexy

	Bazické indexy							
	Absolutní změna				Procentuální změna (%)			
	2015/2014	2016/2014	2017/2014	2018/2014	2015/2014	2016/2014	2017/2014	2018/2014
Dlouhodobý majetek	836 955	814 517	758 552	648 652	48,78 %	47,48 %	44,21 %	37,81 %
Krátkodobý majetek	-138 113	238 566	384 886	370 103	-55,60 %	96,04 %	154,95 %	149,00 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Bazické indexy, u nich je vždy porovnáváno jedno období se základním (rok 2014), vycházejí pozitivně. Dlouhodobý majetek oproti základní hodnotě roste vždy v poměrně podobném rozmezí od 37–49 %, nejméně poslední rok 2018, kdy je procentuální změna 37,81 %. Krátkodobý majetek oproti bázi výrazně narůstá na hodnoty 96–155 %, v roce 2018 narostl až o 149 %. Pouze první vypočtená hodnota roku 2015 krátkodobého majetku zaznamenala pokles -55,6 %, v tomto roce se snížila položka peněžní prostředky na účtech.

Tabulka 6: Horizontální analýza pasiv, řetězové indexy

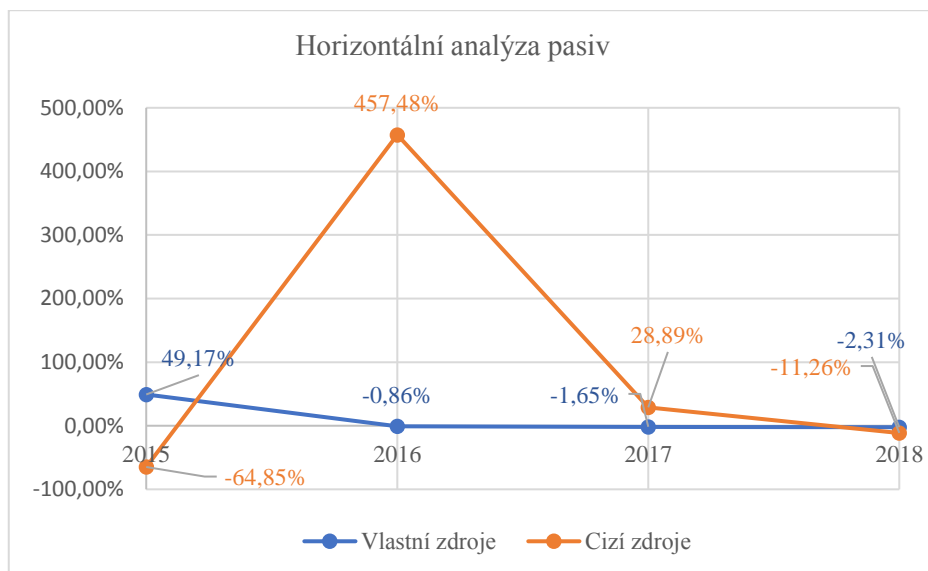
	Řetězové indexy							
	Absolutní změna				Procentuální změna (%)			
	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2015/2014	2016/2014	2017/2014	2018/2014
Vlastní zdroje	850 636	-22 130	-42 129	-58 137	49,17 %	-0,86 %	-1,65 %	-2,31 %
Cizí zdroje	-151 794	376 371	132 484	-66 546	-64,85 %	457,48 %	28,89 %	-11,26 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

V roce 2015 lze vidět velký nárůst vlastních zdrojů o 49,17 %, tento růst je zapříčiněn výrazným vzrůstem položky vlastní jmění, jak již byla zmíněno u nárůstu dlouhodobého majetku, tato skutečnost je též zapříčiněna zařazením stavby centra BIOCEV a přístrojového vybavení. U veřejné výzkumné instituce se při pořízení (zařazení) dlouhodobého majetku, pokud je majetek částečně nebo zcela pořízen z přijaté dotace, zvyšuje položka vlastní jmění.

U Cizích zdrojů výrazný nárůst nastal v roce 2016 o 457,48 % a to díky položkám závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu a zaměstnanci, tato situace také souvisí se změnou účtování dotací od konsolidovaných subjektů od 1.1.2016.

Graf 9: Horizontální analýza pasiv, řetězové indexy

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka 7: Horizontální analýza pasiv, bazické indexy

	Bazické indexy							
	Absolutní změna				Procentuální změna (%)			
	2015/2014	2016/2014	2017/2014	2018/2014	2015/2014	2016/2014	2017/2014	2018/2014
Vlastní zdroje	850 636	828 506	786 377	728 240	49,17 %	47,89 %	45,46 %	42,10 %
Cizí zdroje	-151 794	224 577	357 061	290 515	-64,85 %	95,95 %	152,55 %	124,12 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Při pohledu na bazické indexy, lze vidět pokles jen v roce 2015 u cizích zdrojů o -64,85 %, výrazně se snížili krátkodobé závazky, závazky ke vztahu ke státnímu rozpočtu. Které od roku 2016 výrazně vzrostly (např. v roce 2018 o 124 % původní hodnoty), a to na základě změny účtování o dotacích od konsolidovaných subjektů. Velkou procentuální změnu oproti původní hodnotě tabulka ukazuje i v případě vlastních zdrojů, dlouhodobý majetek má přibližně stejnou hodnotu v letech 2015-2018, na základě zařazení stavby a přístrojového vybavení v roce 2015, proto bazický index vykazuje oproti hodnotě z bazické hodnoty roku 2014 podobné nárůsty v rozmezí 42–49 %.

Vertikální analýza vyjadřuje procentní podíl dané položky účetního výkazu ze stanoveného základu. Užívá se pro vyjádření struktury aktiv a pasiv a pro rozbor Výkazu zisků a ztrát. Její použití je výhodné pro srovnání údajů v účetních výkazech v časovém horizontu.

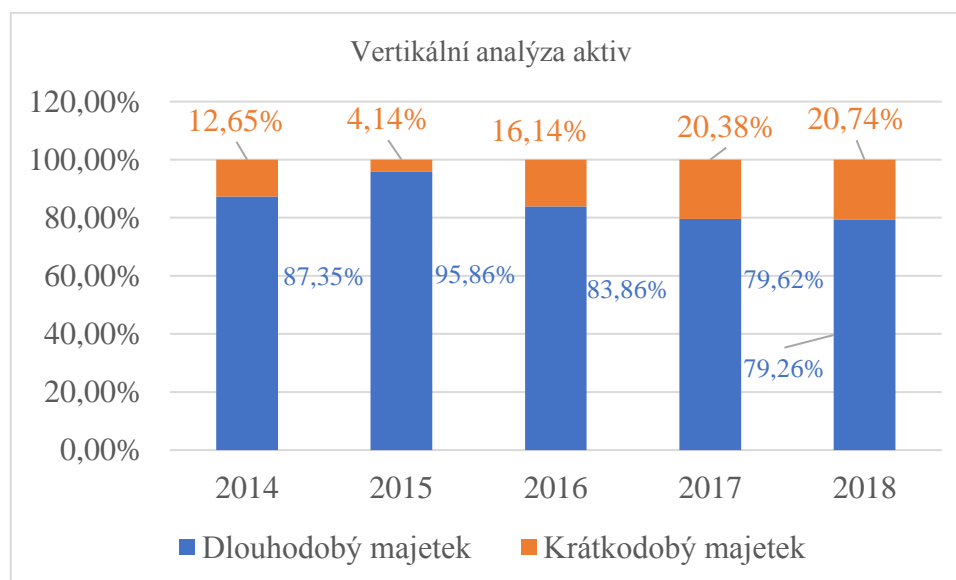
Tabulka 8: Vertikální analýza aktiv

	2014	2015	2016	2017	2018
Dlouhodobý majetek	87,35 %	95,86 %	83,86 %	79,62 %	79,26 %
Krátkodobý majetek	12,65 %	4,14 %	16,14 %	20,38 %	20,74 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Jako základna pro vertikální analýzu aktiv byla vybrána suma aktiv. Na grafu je skvěle vidět, že krátkodobého majetku je v rozvaze velice málo, nejméně dokonce v roce 2015, kdy se hodnota rovnala 4,14 % z celkové hodnoty aktiv, naopak v tomto roce dlouhodobý majetek dosahoval až 95,86 % z hodnoty aktiv. V tomto roce byla položka rozvahy dohadné účty aktivní o mnoho nižší než ostatní roky. Důvod tohoto výkyvu v poměru mezi dlouhodobým majetkem a krátkodobým majetkem je vysvětlen skutečnostmi výše. Změnou účtování dotací od konsolidovaných subjektů (to ovlivňuje krátkodobý majetek) od 1.1.2016 a zařazením položek dlouhodobého majetku (stavba, přístrojové vybavení) v roce 2015.

Graf 10: Vertikální analýza aktiv

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Graf ukazuje, až na vysvětlený výkyv roce 2015, na podobné rozložení dlouhodobého majetku a krátkodobému majetku (např. v roce 2018 je poměr 79 % dlouhodobého majetku a 21 % krátkodobého majetku).

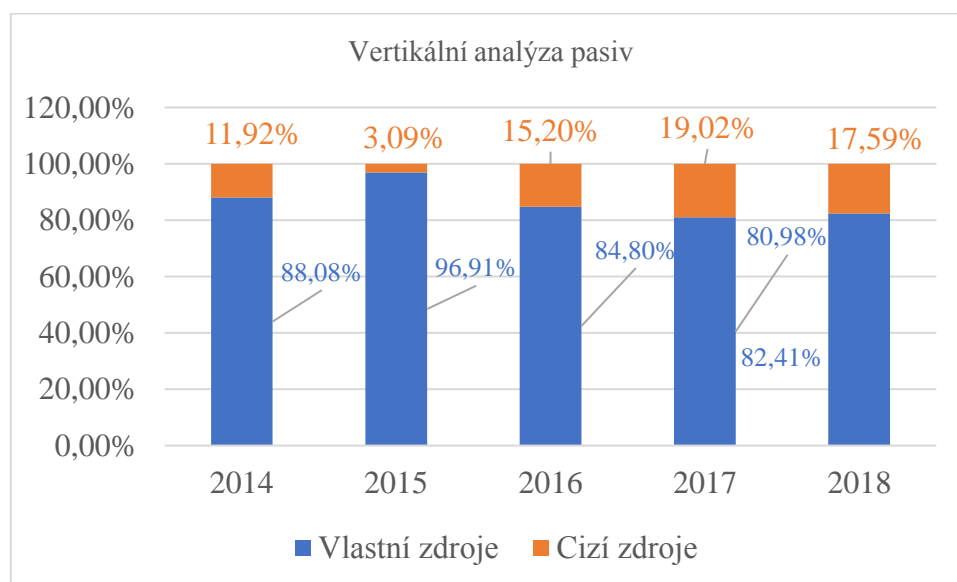
Tabulka 9: Vertikální analýza pasiv

	2014	2015	2016	2017	2018
Vlastní zdroje	88,08 %	96,91 %	84,80 %	80,98 %	82,41 %
Cizí zdroje	11,92 %	3,09 %	15,20 %	19,02 %	17,59 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Jako základna pro vertikální analýzu pasiv byla zvolena suma pasiv. Procentuální hodnota vlastních zdrojů k sumě pasiv je výrazně vyšší ve všech sledovaných letech. V roce 2015 lze vidět výkyv u obou hodnot cizí zdroje se výrazně snížily na 3,09 % a vlastní zdroje vzrostly na 96,91 %, vlastní zdroje vzrostly na základě zařazení stavby a přístrojového vybavení do položky vlastního jmění. V roce 2016 se poměr vlastních a cizích zdrojů opět vyrovnal do vyšších hodnot, a to na základě již zmíněné změny účtování dotací od konsolidovaných subjektů (zvyšuje se položka pasiv, závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu).

Graf 11: Vertikální analýza pasiv

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

V grafu lze vidět, že poměr převyšujících vlastních zdrojů se pohybuje v rozmezí 81–88 % a cizí zdroje pohybující se v rozmezí 12–19 %, kromě již okomentovaného výkyvu v roce 2015.

4.2.3 Bilanční pravidla

Zlaté bilanční pravidlo upozorňuje na to, že pro dosažení finanční rovnováhy a stability má být dlouhodobý majetek financován z vlastních nebo cizích dlouhodobých zdrojů. K tomuto stavu dojde, jestliže je hodnota dlouhodobých zdrojů vyšší než dlouhodobého majetku, v krajním případě se položky mohou rovnat.

Tabulka 10: Vývoj dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů v tis. Kč

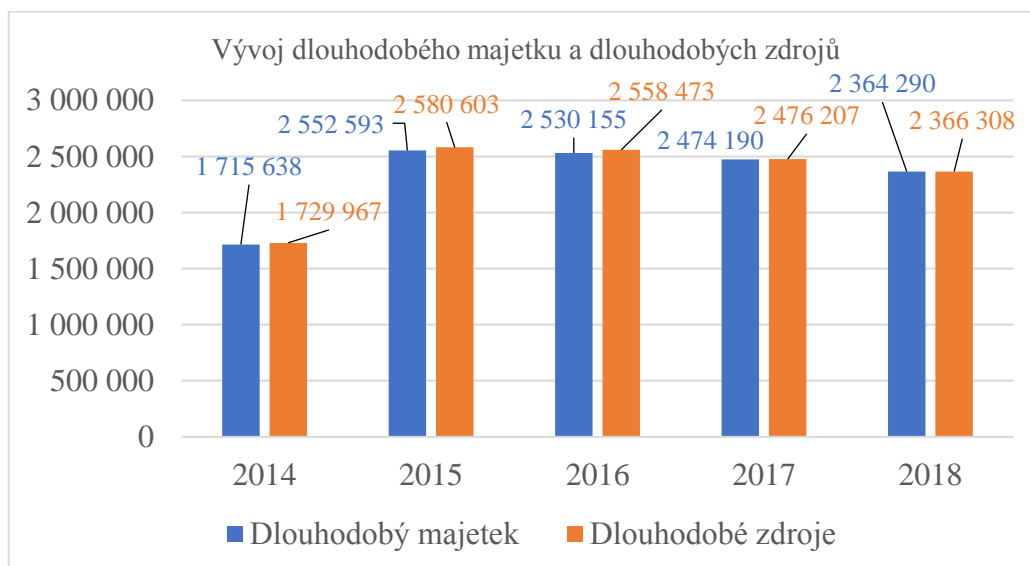
	2014	2015	2016	2017	2018
Dlouhodobý majetek	1 715 638	2 552 593	2 530 155	2 474 190	2 364 290
Dlouhodobé zdroje	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 517 359	2 458 279
Dlouhodobé zdroje/ dlouhodobý majetek	100,84 %	101,10 %	101,12 %	101,74 %	103,98 %

Pozn.: dlouhodobé zdroje zahrnují vlastní kapitál plus dlouhodobé cizí zdroje

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Ve vývoji dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů (vlastní kapitál plus dlouhodobý cizí kapitál) se hodnota významně zvýšila v roce 2015 již zmíněným zařazením stavby a přístrojového vybavení. Jinak není v tabulce vidět žádný další podstatný výkyv.

Graf 12: Vývoj dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů v tis. Kč

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Dle výpočtu zlatého bilančního pravidla lze vidět, že instituce splňuje pravidlo u dlouhodobých zdrojů a majetku po všechny sledované roky. Dlouhodobé zdroje, které v sobě zahrnují vlastní kapitál, a dlouhodobé cizí zdroje převyšují dlouhodobý majetek. Jestliže výsledek vychází nad 100 %, podnik se může považovat za překapitalizovaný. Nicméně výsledky u Ústavu molekulární genetiky vycházejí v rozmezí 100-104 %, což hranici přímo splňuje, nebo přesahuje pouze o 4 procenta. Bilanční pravidlo se každým rokem zvyšuje. V roce 2018 zlaté bilanční pravidlo vychází 103,98 %, v případě zvýšení bilančního pravidla na ještě větší hodnoty, bylo by nutné přemýšlet o dalším využití dlouhodobých zdrojů.

Zlaté pari pravidlo požaduje to, aby byl dlouhodobý majetek kryt výhradně vlastními zdroji. Toto pravidlo neumožňuje financování dlouhodobého majetku cizím kapitálem, ale dává přednost malé míře rizika právě v podobě financování vlastními zdroji.

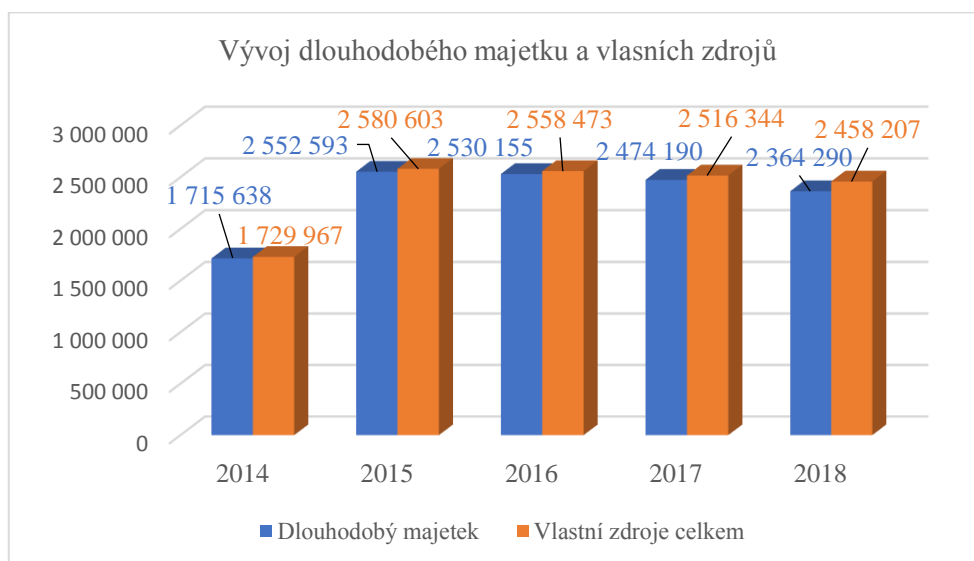
Tabulka 11: Zlaté pari pravidlo v tis. Kč

	2014	2015	2016	2017	2018
Dlouhodobý majetek	1 715 638	2 552 593	2 530 155	2 474 190	2 364 290
Vlastní zdroje	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207
Vlastní zdroje/ Dlouhodobý majetek	100,84 %	101,10 %	101,12 %	101,70 %	103,97 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

V tabulce číslo 10 vychází zlaté pari pravidlo skoro stejně jako zlaté bilanční pravidlo. Je to způsobeno skutečností, že ústav nemá v roce 2014-2016 žádné dlouhodobé cizí zdroje a v roce 2017-2018 je má v pouze malých hodnotách.

Graf 13: Zlaté pari pravidlo, vývoj dlouhodobého majetku a vlastních zdrojů v tis. Kč

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Splňovat zlaté pari pravidlo není pro ÚMG problém. Dle grafu číslo 14 je vidět, že vlastní zdroje převyšují dlouhodobý majetek v každém sledovaném roce (např. v roce 2018 vlastní zdroje převyšují dlouhodobý majetek o téměř 4 %).

Zlaté pravidlo vyrovnaní rizika zkoumá vztahy aktiv a pasiv. Říká, že k vyrovnaní rizika dochází tehdy, pokud vlastní zdroje převyšuje zdroje cizí. Z grafu číslo 3 lze vyčíst, že toto pravidlo je v ÚMG splněno.

Tabulka 12: Zlaté pravidlo vyrovnaní rizika v tis. Kč

	2014	2015	2016	2017	2018
Vlastní zdroje	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207
Cizí zdroje	234 064	82 270	458 641	591 125	524 579
Vlastní zdroje/ cizí zdroje	7,4	31,4	5,6	4,3	4,7

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Vlastní zdroje převyšují zdroje cizí a to výrazně. V roce 2015 převažují vlastní zdroje, zdroje cizí dokonce 31,4krát. Tento výkyv je též způsobený zařazením stavby a přístrojového vybavení. V letech 2016-2018 se hodnota převýšení cizích zdrojů zdroji vlastními pohybuje okolo 4,3-5,6krát, cizí zdroje se zvýšily již zmíněnou změnou účtování dotací.

Zlaté poměrové pravidlo se zaměřuje na investice, tržby a jejich růst. Tempo růstu investic by nemělo ani v krátkém období předstihnout tempo růstu tržeb pro udržení dobré finanční stability.

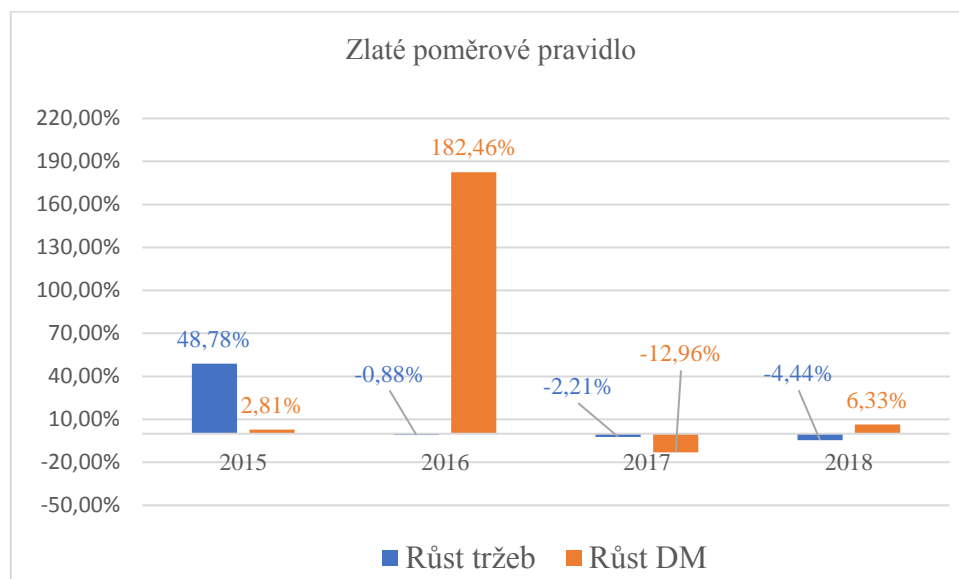
Tabulka 13: Zlaté poměrové pravidlo

	2015	2016	2017	2018
Růst tržeb	48,78 %	-0,88 %	-2,21 %	-4,44 %
Růst dlouhodobého majetku	2,81 %	182,46 %	-12,96 %	6,33 %
Splněno ANO/NE	ANO	NE	ANO	NE

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka číslo 12 ukazuje na zhoršující se tempo růstu tržeb v celém sledovaném období (např. v roce 2018 je tempo růstu tržeb – 4,44 %). Hlavním cílem neziskové organizace nejsou tržby, a proto toto bilanční pravidlo vychází zkresleně a nemá požadovanou vypovídací hodnotu.

Graf 14: Zlaté poměrové pravidlo

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

S tímto jediným bilančním pravidlem má ÚMG problém. Hned ve dvou letech 2016, 2018 tempo růstu investic převyšuje tempo růstu tržeb. Jelikož zkoumaná instituce, ale nemá za cíl dosahovat zisku, nemůžeme předpokládat, že její tržby budou dosahovat velkých hodnot.

V roce 2015, 2017 však zlaté poměrové pravidlo bylo splněno. Tempo růstu dlouhodobého majetek se velmi zvýšilo v roce 2015 zařazením stavby a přístrojového vybavení.

4.2.4 Ukazatele finanční analýzy neziskového sektoru

Ukazatele aktivity tyto ukazatele se využívají především pro posouzení aktiv v organizaci. Informují o tom, jak podnik využívá jednotlivé majetkové části.

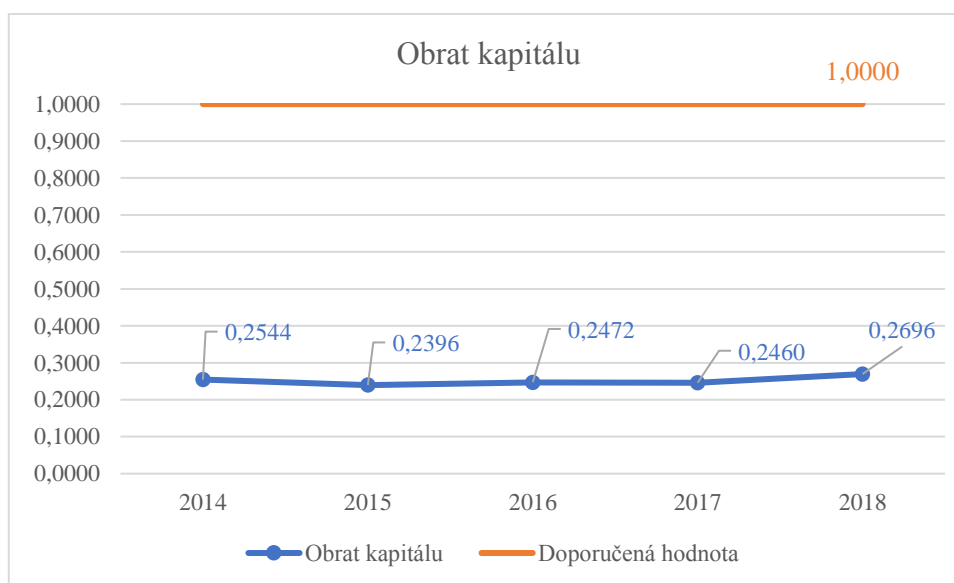
Tabulka 14: Obrat kapitálu

	2014	2015	2016	2017	2018
Výnosy v tis. Kč	499 580	638 031	745 785	764 392	804 116
Pasiva v tis. Kč	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 796
Obrat kapitálu	0,2544	0,2396	0,2472	0,2460	0,2696

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka číslo 14 poukazuje na rostoucí vývoj výnosů v letech 2014-2018. Je to způsobeno každoročně zvyšujícími se provozními dotacemi a ostatními výnosy. Vývoj pasiv byl již v této práci popsán.

Graf 15: Obrat kapitálu

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

V grafu a v tabulce lze vidět, že největší obrát kapitálu měla instituce v roce 2018. Což je způsobené růstem výnosů a snížením pasiv (aktiv). Čím větší ukazatel, tím lepší výsledek. S tímto ukazatelem nemůže být ÚMG spokojené. Obrát kapitálu by měl minimálně dosahovat 1. V případě ÚMG se vložený kapitál vrátí do organizace pomocí ocenění produkce pouze 0,23-0,27 ve sledovaných letech.

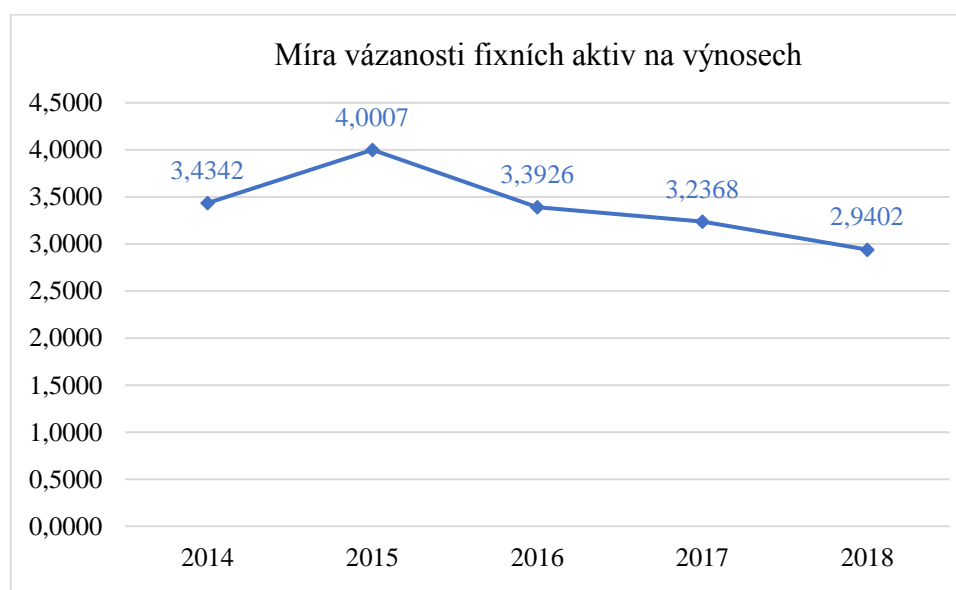
Tabulka 15: Míra vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech

	2014	2015	2016	2017	2018
Fixní aktiva v zůstatkové hodnotě v tis. Kč (Dlouhodobý majetek)	1 715 638	2 552 593	2 530 155	2 474 190	2 364 290
Výnosy v tis. Kč	499 580	638 031	745 785	764 392	804 116
Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech	3,4342	4,0007	3,3926	3,2368	2,9402

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Fixní aktiva v zůstatkové hodnotě neboli dlouhodobý majetek po odečtení opravek jsou v případě ÚMG ve velkých hodnotách. Jejich vývoj byl již zmíněný v této práci. Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech vychází kolem hodnot 2,9-4. V roce 2018 dosahovala nejnižší hodnoty 2,9.

Graf 16: Míra vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Ukazatel vyjadřuje míru náročnosti organizace na vybavení dlouhodobým majetkem ve vztahu k výnosům. Pokud si organizace stanoví optimální hodnotu tohoto ukazatele, tzn. podle náročnosti oboru na dlouhodobý majetek, a hodnota tohoto ukazatele se výrazně sníží, pak je to signál pro danou organizaci, který by znamenal její ohrožení, které by spočívalo v nedostatku potřebného dlouhodobého majetku. V případě výrazného zvýšení tohoto ukazatele značí neekonomické vázání zdrojů v dlouhodobém majetku ve vztahu k výnosům. Činnost sledované organizace dle zjištěných hodnot je náročná na pořízení nákladného dlouhodobého majetku. Ukazatel ve sledovaném období roste, tzn., že organizace neustále zvyšuje objem dlouhodobého majetku, nejvíce vzrostl v roce 2015 na hodnotu 4.

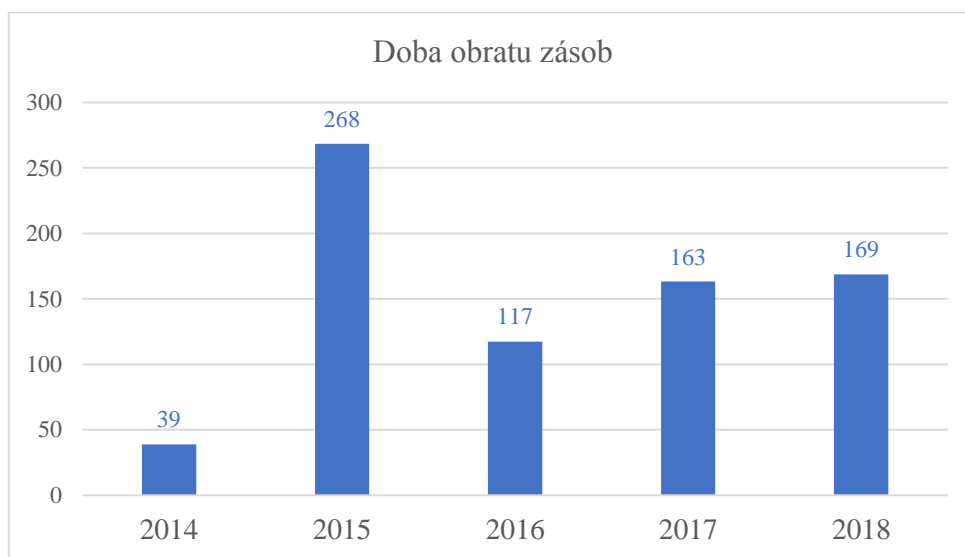
Tabulka 16: Doba obratu zásob

	2014	2015	2016	2017	2018
Zásoby v tis. Kč	1 691	11 398	13 997	16 921	18 588
Tržby/360	43	42	119	104	110
Doba obratu zásob	39	268	117	163	169

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Ukazatel nebude mít požadovanou vypovídací schopnost, jelikož v něm figuruje položka tržby a nezisková organizace nemá za cíl dosahovat zisku. V práci jsou děleni ukazatelé aktivity 360. Zásoby v ÚMG mají rostoucí trend z rok 2014 na rok 2018 se hodnota zásob zvýšila téměř 11krát (z hodnoty 1 691 tis. Kč. na hodnotu 18 588 tis. Kč).

Graf 17: Doba obratu zásob

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Cílem je minimalizovat tento ukazatel. Tedy snižovat výši svých zásob v organizaci, aby nebyly zbytečně vázány finanční prostředky v zásobách. U hodnocené organizace je zřejmé, že zásoby mají velkou váhu v aktivech organizace. Hodnota v průběhu let spíše kolísá. Nejnižší byl tento ukazatel v roce 2014, kdy doba obratu zásob dosahovala 39 dní. V tomto roce ÚMG měla nejméně materiálu na skladě za všechna sledovaná období, a proto je tento výsledek doby obratu zásob nejlepší. Naopak nejhorší byl v roce 2015, kdy se doba obratu rovnala 268 dnům. Tato skutečnost je zapříčiněna velkým množstvím skladovaného krátkodobého laboratorního vybavení. V roce 2018 je doba obratu zásob 169 dní.

Tabulka 17: Doba obratu pohledávek

	2014	2015	2016	2017	2018
Pohledávky v tis. Kč	43 854	40 544	420 395	539 738	459 401
Tržby/360	43	42	119	104	110
Doba obratu pohledávek	1 011	955	3 528	5 206	4 168

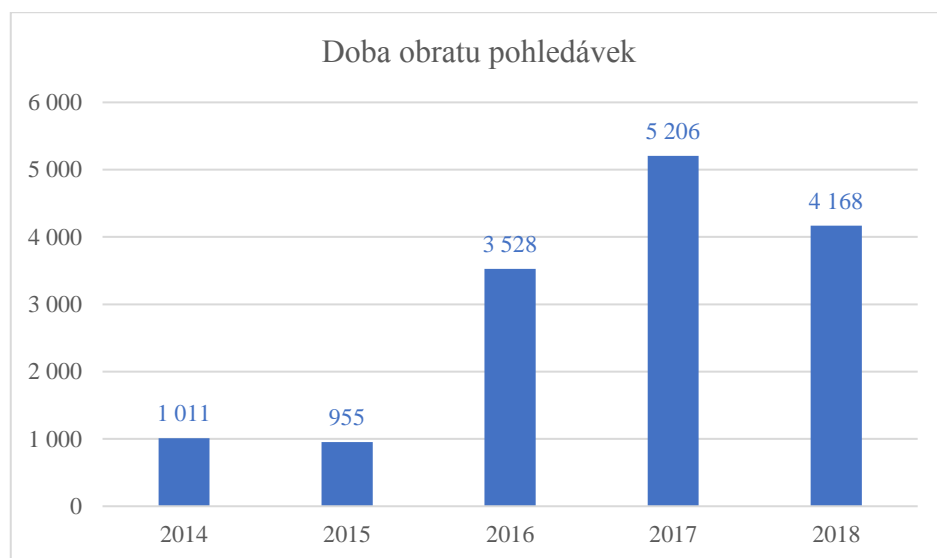
Pozn.: krátkodobé pohledávky

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Pohledávky se velmi změnilo v roce 2016 jelikož se, jak již bylo několikrát zmíněno, změnilo účtování dotací od konsolidovaných subjektů, které se od 1.1.2016 účtují ve prospěch účtu dohadné účty aktivní. Proto od roku 2016 vychází tento ukazatel ve velmi vysokých

hodnotách a bohužel tedy nemá požadovanou vypovídací schopnost (např. v roce 2018 dosahuje doba obratu pohledávek hodnoty 4 168 dní). Od roku 2014 se částka pohledávek zvýšila 10,5krát z 43 854 tis. Kč na částku 459 401 tis. Kč v roce 2018.

Graf 18: Doba obratu pohledávek

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Doba obratu pohledávek upozorňuje podnik na to, jak dlouho je majetek vázán ve formě pohledávek. Doporučuje se, aby výsledkem byla běžná doba splatnosti faktur. Při výpočtu byla použita pouze hodnota krátkodobých pohledávek, jelikož položka dlouhodobé pohledávky v rozvaze vůbec nefiguruje. V ÚMG je doba obratu pohledávek velmi vysoká v roce 2017 dokonce dosahuje hodnoty až 5 206 dní. Z grafu lze vidět, že před rokem 2016, tedy v letech 2014-2015 byla doba obratu zásob kolem 1000 dní, což je sice také vysoká hodnota, ale značně nižší než v následujících letech po změně účtování.

Tabulka 18: Doba obratu závazků

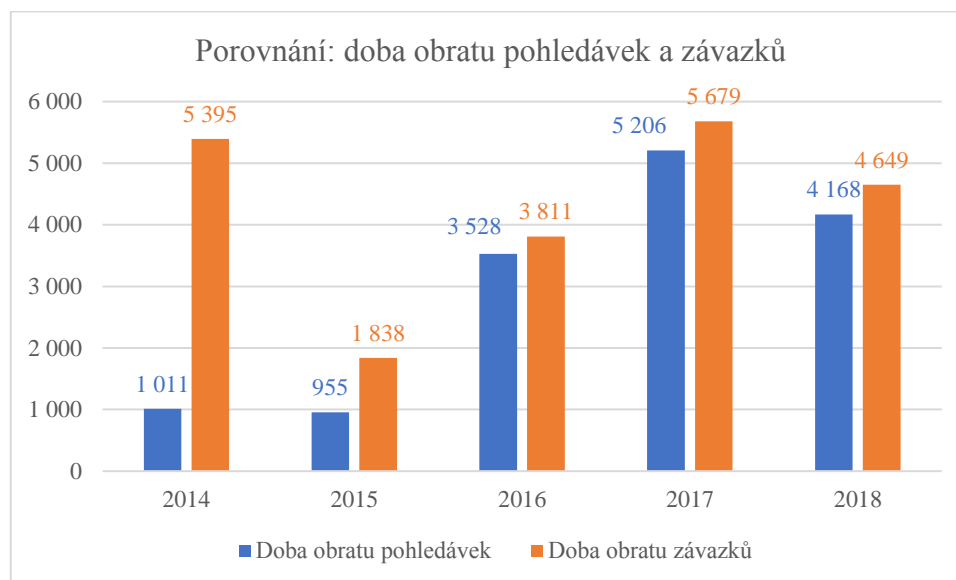
	2014	2015	2016	2017	2018
Závazky v tis. Kč	234 051	78 021	454 151	588 719	512 433
Tržby/360	43	42	119	104	110
Doba obratu závazků	5 395	1 838	3 811	5 679	4 649

Pozn.: krátkodobé závazky

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Z pohledu na tabulku lze odvodit, že zde nastává stejná situace jako u pohledávek. Od roku 2016 se změnila položka v rozvaze závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu, důvodem je již zmíněná změna účtování dotací. Závazky tedy od roku 2016 velice vzrostly. Od roku 2014 do roku 2018 se částka závazků zvýšila 2krát.

Graf 19: Porovnání doby obratu pohledávek a závazků

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Doba obratu závazků nám ukazuje, jak rychle jsou splaceny závazky. Lze vidět, že hodnoty opět, jako u doby obratu pohledávek, dosahují vysokých hodnot. Opět zde bylo počítáno pouze s krátkodobými závazky, jelikož dlouhodobé závazky v roce 2014-2016 nejsou žádné a v roce 2017-2018 jsou miniaturní. V grafu číslo 20 byly porovnány hodnoty ukazatelů doby obratu pohledávek a závazků. Doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek. ÚMG toto doporučení splňuje, ve všech sledovaných letech je doba obratu závazků delší (např. v roce 2018 je doba obratu pohledávek 4 168 dní a doba obratu závazků 4 649 dní).

Ukazatele autarkie odráží míru soběstačnosti organizace. V závislosti na použitých datech může být hodnocena autarkie na bázi výnosově nákladové nebo příjmově výdajové.

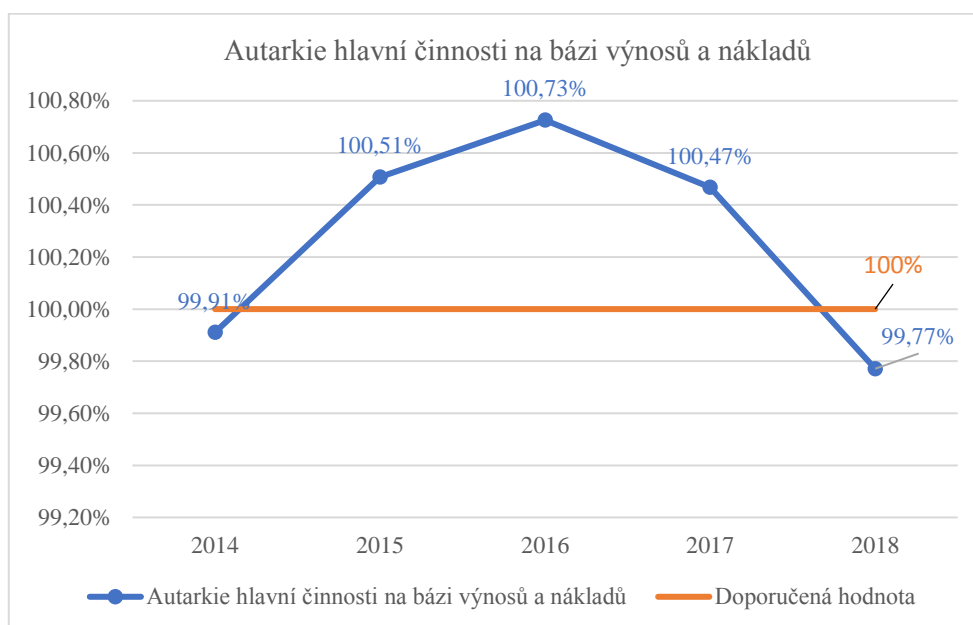
Tabulka 19: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v tis. Kč

	2014	2015	2016	2017	2018
Výnosy z hlavní činnosti	499 580	638 031	745 785	763 107	799 465
Náklady z hlavní činnosti	500 027	634 811	740 413	759 552	801 299
Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů	99,91 %	100,51 %	100,73 %	100,47 %	99,77 %

Zdroj: Výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Výnosy a náklady ÚMG jsou rostoucího charakteru. V průběhu let roste ve výkazu zisku a ztráty položky provozní výnosy, ostatní výnosy, ostatní náklady, spotřebované nákupy a nakupované služby. Výnosy se v průběhu let (z roku 2014 do roku 2018) zvýšily 1,6krát a náklady též 1,6krát.

Graf 20: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Zdroj: Výkaz zisku a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Tento ukazatel odráží míru, v jaké je organizace soběstačná. V letech 2014, 2018 je organizace nesoběstačná v krytí nákladů výnosy (hodnota roku 2014 je 99,91 % a hodnota roku 2018 je 99,77 %) jen pouze o nepatrné hodnoty. V letech 2015-2017 organizace dosahuje hodnot přes 100 %, pokrývá dostatečně své náklady hlavní činnosti výnosy z hlavní činnosti. V případě, že by hodnoty vycházely výrazně nad 100 %, bylo by nutné zvážit, zda nevyužít dotační prostředky jinde. Autarkii na bázi příjmů a výdajů nelze spočítat. Nebyly poskytnuty potřebné zdroje dat pro výpočet tohoto ukazatele.

Ukazatele financování vyjadřují využívání cizích zdrojů. U neziskových organizací zpravidla převažují vlastní zdroje nad cizími. Cizí zdroje bývají převážně krátkodobého charakteru a neúročené.

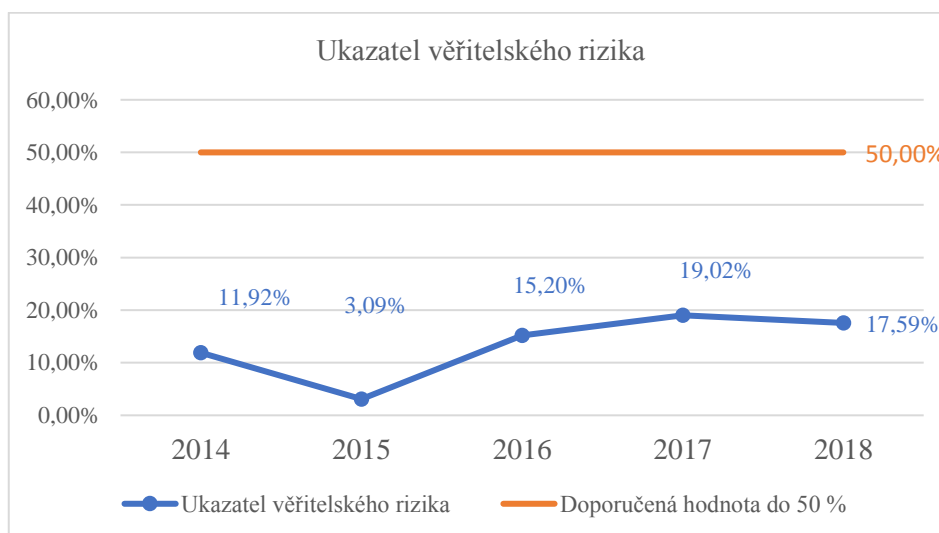
Tabulka 20: Ukazatele financování v tis. Kč

	2014	2015	2016	2017	2018
Vlastní zdroje (VK)	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207
Cizí zdroje	234 064	82 270	458 641	591 125	524 579
Celková aktiva (pasiva)	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 786
Ukazatel věřitelského rizika	11,92 %	3,09 %	15,20 %	19,02 %	17,59 %
Koeficient samofinancování	88,08 %	96,91 %	84,80 %	80,98 %	82,41 %
Ukazatel finanční páky	113,53 %	103,19 %	117,93 %	123,49 %	121,34 %

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

V tabulce jsou vypočteny ukazatele financování ÚMG, ukazatel věřitelského rizika, koeficient samofinancování, ukazatel finanční páky, jejich podrobnější komentář viz. níže.

Graf 21: Ukazatel věřitelského rizika

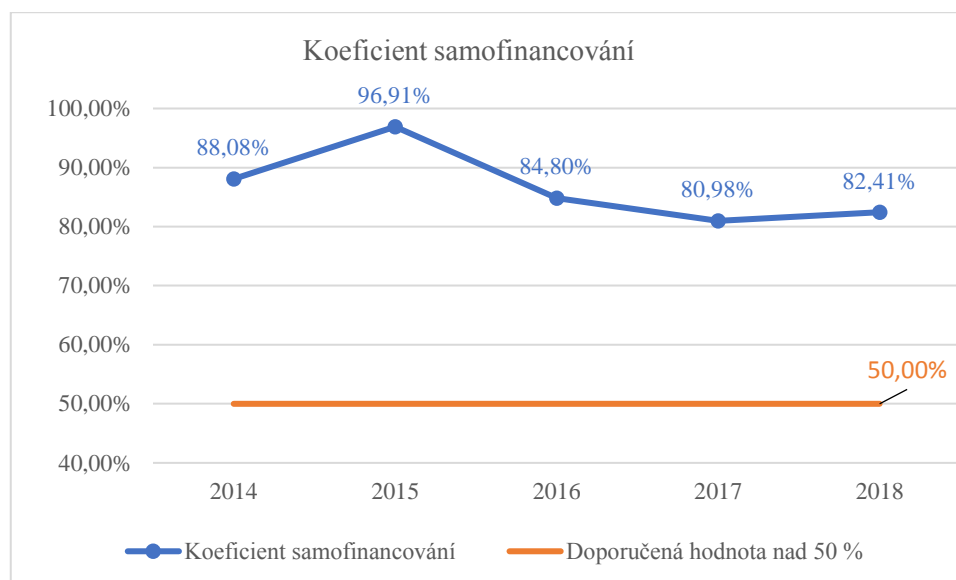

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

ÚMG má nízké věřitelské riziko, míra účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích je v porovnání se stavem kapitálu nízká. Tento výsledek je pro neziskové organizace typický. Hodnota tohoto ukazatele by měla být obecně co nejnižší. V ziskovém sektoru je naopak charakteristická vysoká míra věřitelského rizika, firmy jsou financovány svými věřiteli, aniž

by jim platily úroky. Ve sledovaných letech se úvěrové riziko pohybuje od 3–19 %, což je hluboko pod hraniční hodnotou 50 % (např. v roce 2018 je ukazatel věřitelského rizika 17,59 %). Tyto výsledky značí stabilní vývoj organizace.

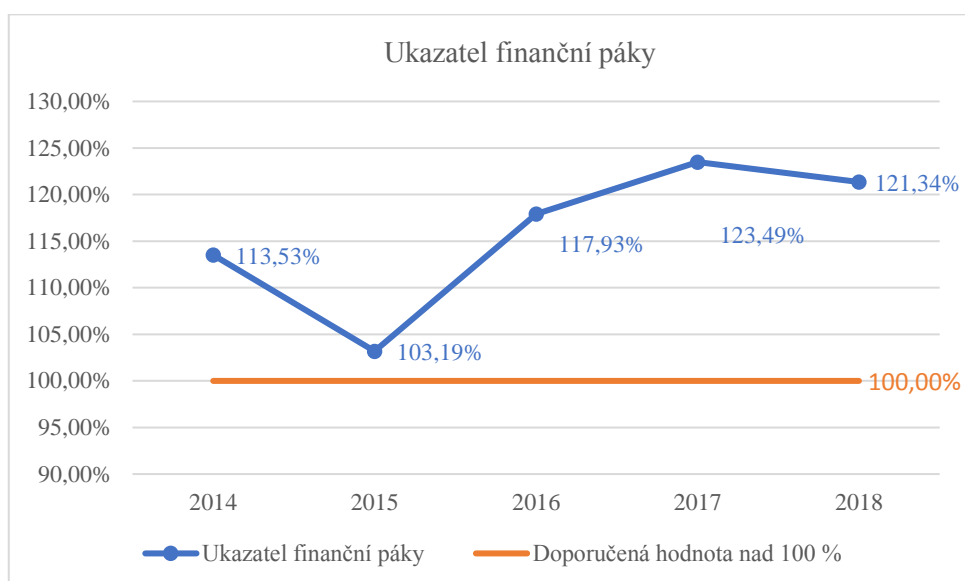
Graf 22: Koeficient samofinancování

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Koeficient samofinancování vyjadřuje, do jaké míry je organizace schopna pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů. Obecně je doporučeno, aby hodnota tohoto ukazatele byla vyšší než 50 %. Z grafu č. 22 lze vyčíst, že ÚMG tento požadavek splňuje. Hodnota koeficientu samofinancování se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí 80-97 % (např. v roce 2018 dosahuje hodnoty 82,41 %). Hodnota koeficientu samofinancování by měla být v součtu s ukazatelem věřitelského rizika rovna 1. Tento požadavek je splněn v celém sledovaném období. To svědčí o finanční stabilitě a samostatnosti organizace.

Graf 23: Ukazatel finanční páky

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Jak se dalo u neziskové organizace očekávat, ukazatel finanční páky ve všech sledovaných letech převyšuje hodnotu 100 % (např. v roce 2018 je ukazatel finanční páky 121,34 %). Znamená to, že ústav má více aktiv než vlastního kapitálu. Působí v organizaci pozitivně, když cizí kapitál zvyšuje svou nižší nákladovostí rentabilitu celkového kapitálu.

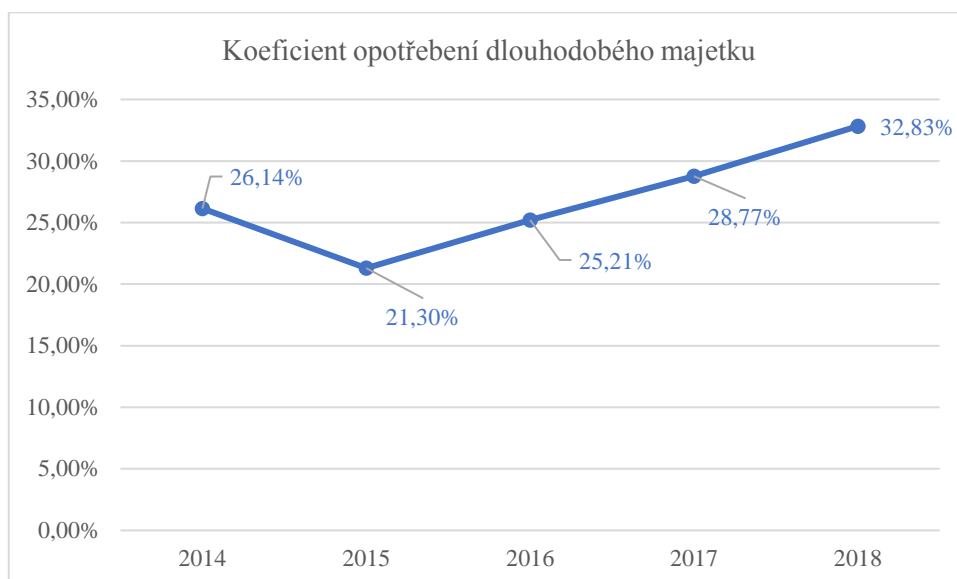
Ukazatel investičního rozvoje/útlumu v neziskovém sektoru tyto ukazatele mají významnou roli. Posuzují zejména majetek organizace.

Tabulka 21: Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

	2014	2015	2016	2017	2018
Oprávky (v tis. Kč)	607 184	690 828	852 910	999 153	1 155 350
Dlouhodobá aktiva (v pořizovacích cenách v tis. Kč)	2 322 822	3 243 421	3 383 056	3 473 343	3 519 640
Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku	0,2613993	0,2129936	0,2521123	0,2876632	0,328258

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Graf 24: Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Výpočet tohoto ukazatele udává, v jaké míře je dlouhodobý majetek ústavu opotřebován. V případě této diplomové práce byl v hodnotě dlouhodobých aktiv ponechán neodepisovaný dlouhodobý majetek, což může ukazatel vylepšovat. Pro přehlednost vyjádření byl koeficient převeden do podoby procent. Z grafu číslo 24 je tedy patrné, že dlouhodobý majetek ÚMG je odepsaný ve sledovaných letech v rozmezí 21-33 % (např. v roce 2018 je hodnota ukazatele 32,83 %). Což je poměrně uspokojivý výsledek, majetek ústavu není z velké části příliš opotřebovaný. V roce 2015 je pokles na 21 %, v tomto roce byl zakoupen nový dlouhodobý majetek, a tak navýšil částku dlouhodobých aktiv v pořizovacích cenách oproti nakumulovaným odpisům (oprávkám). V ostatních letech 2016-2018 je rostoucí tendence ukazatele stoupá hodnota dlouhodobých aktiv, ale hodnota oprávek stoupá více.

Míru investičního rozvoje nebylo možné vypočítat. Jelikož organizace nemá plán investičního rozvoje. Organizace toho to charakteru má velké plány v investicích především do nákladných zařízení pro potřeby rozvoje výzkumu, ale žádný konkrétní plán s přesnou výší plánovaných investic není zpracován.

Ukazatele likvidity jsou zaměřeny na schopnost společnosti krátkodobě dostát svým závazkům v případě vzniku neočekávaného problému.

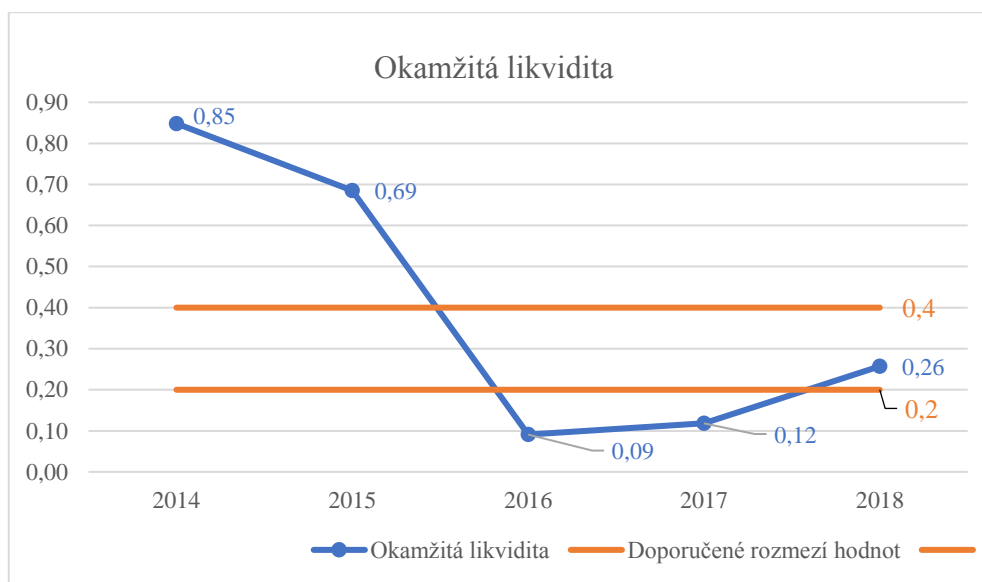
Tabulka 22: Ukazatele likvidity

	2014	2015	2016	2017	2018
Krátkodobý majetek v tis. Kč	248 393	110 280	486 959	633 279	618 496
Krátkodobý finanční majetek v tis. Kč	198 542	53 463	41 261	69 604	131 726
Zásoby v tis. Kč	1 691	11 398	13 997	16 921	18 588
Krátkodobé závazky v tis. Kč	234 051	78 012	454 151	588 719	512 433
Okamžitá likvidita	0,848285	0,685318	0,090853	0,1182296	0,25706
Pohotová likvidita	1,054052	1,267523	1,0414201	1,0469477	1,170705
Běžná likvidita	1,061277	1,413629	1,0722403	1,0756898	1,206979
Čistý pracovní kapitál v tis. Kč	14 342	32 268	32 808	44 560	106 063

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka zobrazuje potřebné hodnoty z účetních výkazů ÚMG potřebné pro výpočet likvidity a následné výpočty okamžité, pohotové, běžné likvidity a čistého pracovního kapitálu.

Graf 25: Okamžitá likvidita

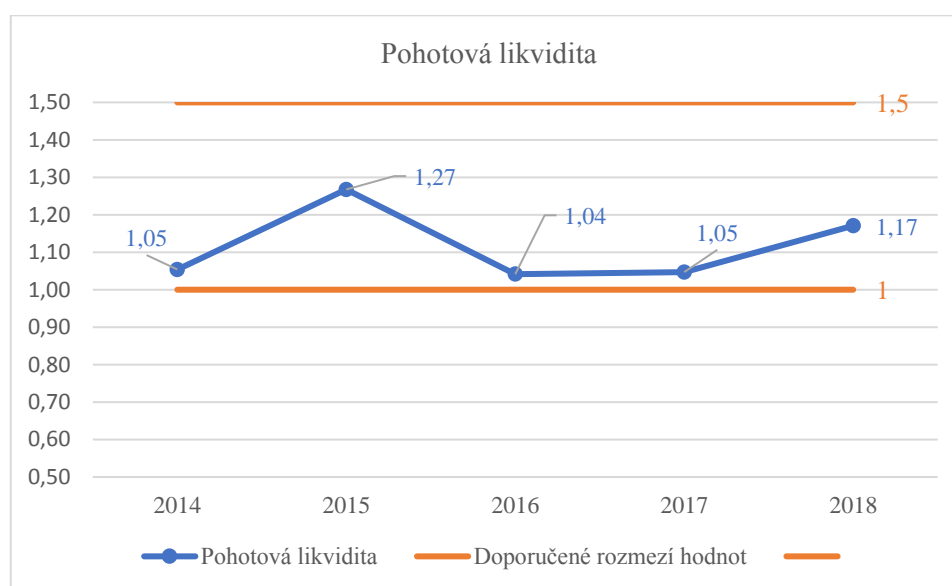

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Výsledky tohoto ukazatele nám uvádějí okamžitou schopnost organizace uhradit své krátkodobé závazky za použití finančního majetku. Doporučené rozmezí je naznačené v grafu, do tohoto rozmezí 0,2 – 0,4 se organizace dostala pouze jednou, a to v roce 2018, kdy výsledek ukazatele je 0,26. Většina neziskových organizací má tento ukazatel vyšší. Zde však

můžeme vidět podstatně vyšší hodnoty v roce 2014,2015, hodnota v roce 2014 dosahovala 0,85 a v roce 2015 0,69. To znamená, že v těchto letech mělo ÚMG více prostředků na běžných účtech, pokladně, v krátkodobých cenných papírech, než je tímto ukazatelem požadováno. Následně se tento ukazatel snižoval až pod doporučené rozmezí hodnot. To znamená, že v těchto obdobích nemá organizace požadovanou okamžitou schopnost uhradit své krátkodobé závazky. Příčinou této skutečnosti je výrazné navýšení závazků ze vztahu ke státnímu rozpočtu za roky 2016-2018, avšak v roce 2018 vzrostl i krátkodobé finanční majetek proto je hodnota v požadovaném rozmezí.

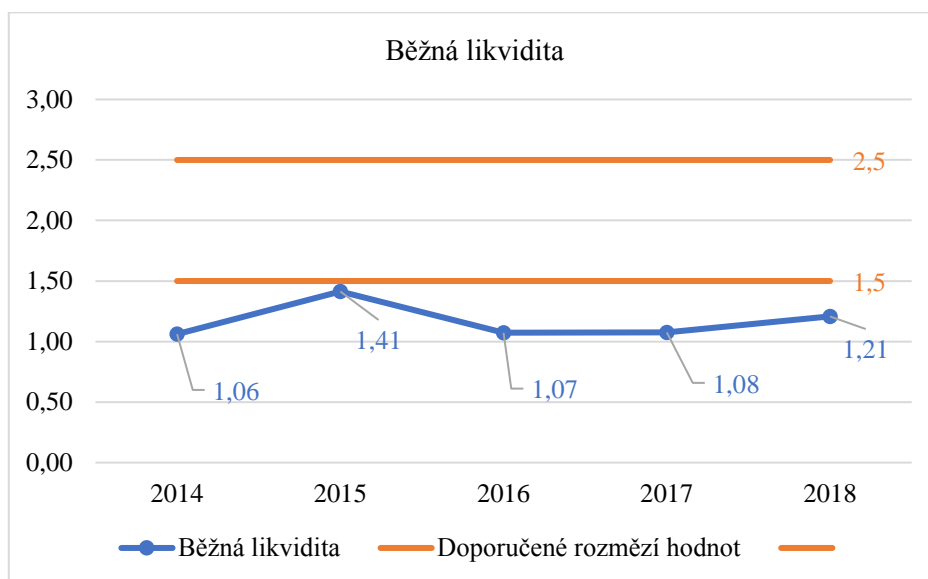
Graf 26: Pohotová likvidita

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Ukazatel pohotovosti likvidity z výpočtu vylučuje zásoby, které není možné pohotově přeměnit na peněžní prostředky. Doporučené rozmezí 1-1,5 prezentuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a závazky. Ukazatel je poměrně vyrovnaný v průběhu všech sledovaných období 1,05-1,27 (např. v roce 2018 ukazatel dosahuje hodnoty 1,17). ÚMG je vyrovnané ve vztahu krátkodobých pohledávek a závazků.

Graf 27: Běžná likvidita

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Tento ukazatel nám prezentuje, kolikrát je organizace schopna uspokojit pohledávky věřitelů v případě, kdy promění všechna oběžná aktiva v peněžní prostředky. Akceptované rozmezí je 1,5-2,5, zcela problematická hodnota by byla pod 1 (např. v roce 2018 je hodnota ukazatele 1,21). Hodnoty ÚMG nedosahují požadovaného rozmezí ani v jednom ze sledovaných období. Avšak jsou stále nad hodnotou 1. Lze říci, že krátkodobé závazky je možno uhradit z oběžných aktiv, pokud by hodnota klesla pod 1, organizace by závazky hradila s dlouhodobých zdrojů.

Graf 28: Čistý pracovní kapitál v tis. Kč

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Čistý pracovní kapitál představuje oběžná aktiva po odečtení krátkodobých závazků, tedy prostředky, které organizaci zůstanou pro provozní činnost. Výsledkem čistého kapitálu by mělo být ideálně nízké kladné číslo. Čistý pracovní kapitál ÚMG má v průběhu let 2014-2018 stoupající trend, rostou oběžná aktiva i krátkodobé závazky, avšak největší růst byl zaznamenán v roce 2018, kdy čistý pracovní kapitál dosáhl hodnoty 106 063 tis. Kč, a to z důvodu snížení částky krátkodobých závazků, konkrétně závazků ze vztahu ke státnímu rozpočtu.

Ukazatele produktivity nelze vypočítat pro Ústav molekulární genetiky. Není možné spočítat přidanou hodnotu, díky které jsou nakoupené vstupy proměněné ve výnosy. Počítat produktivitu práce z hlavní činnosti veřejné výzkumné instituce nemá význam, jelikož jsou součástí výnosů dotace a státní příspěvky. Jejich výše není přímo ovlivnitelná produktivitou práce zaměstnanců, nebo samotnou organizací. Jinou činnost vykonávalo ÚMG pouze ve dvou sledovaných letech a jednalo se o činnost pouze nahodilého charakteru a miniaturního zanedbatelného rozsahu, ukazatel by neměl požadovanou vypovídací schopnost.

Ukazatele rentability nebo také ukazatele návratnosti či výkonnosti. Tyto ukazatelé poměrují zisk se zdroji. Pro ziskové organizace přináší především obraz o efektivitě podnikání.

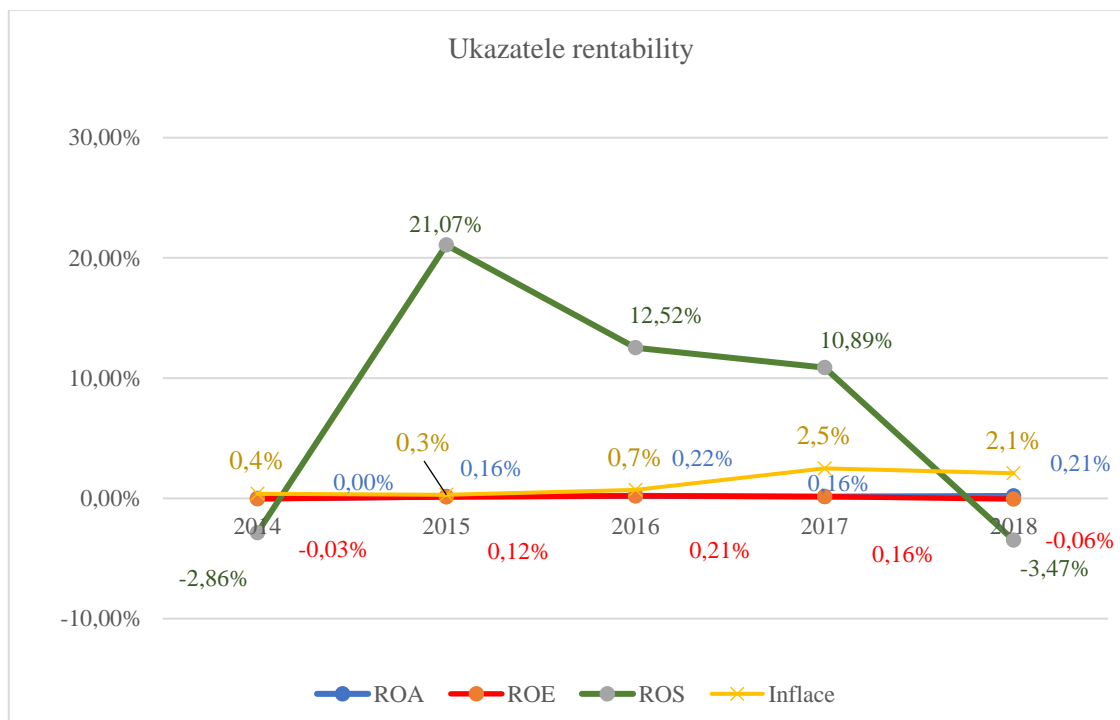
Tabulka 23: Ukazatele rentability

	2014	2015	2016	2017	2018
Zisk před zdaněním v tis. Kč	6	4234	6548	4854	6301
Zisk po zdanění v tis. Kč	-447	3221	5372	4063	-1377
Vlastní kapitál v tis. Kč	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207
Celkový vložený kapitál v tis. Kč	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 786
Tržby v tis. Kč	15 617	15 284	42 898	37 322	39 682
ROA	0,00 %	0,16 %	0,22 %	0,16 %	0,21 %
ROE	-0,03 %	0,12 %	0,21 %	0,16 %	-0,06 %
ROS	-2,86 %	21,07 %	12,52 %	10,89 %	-3,47 %
ROC	102,86 %	78,93 %	87,48 %	89,11 %	103,47 %

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Tabulka zobrazuje hodnoty z účetních výkazů potřebné pro výpočet rentability a výsledky výpočtů rentability aktiv (ROA), rentability vlastního kapitálu (ROE), rentability tržeb (ROS) a rentability nákladů (ROC).

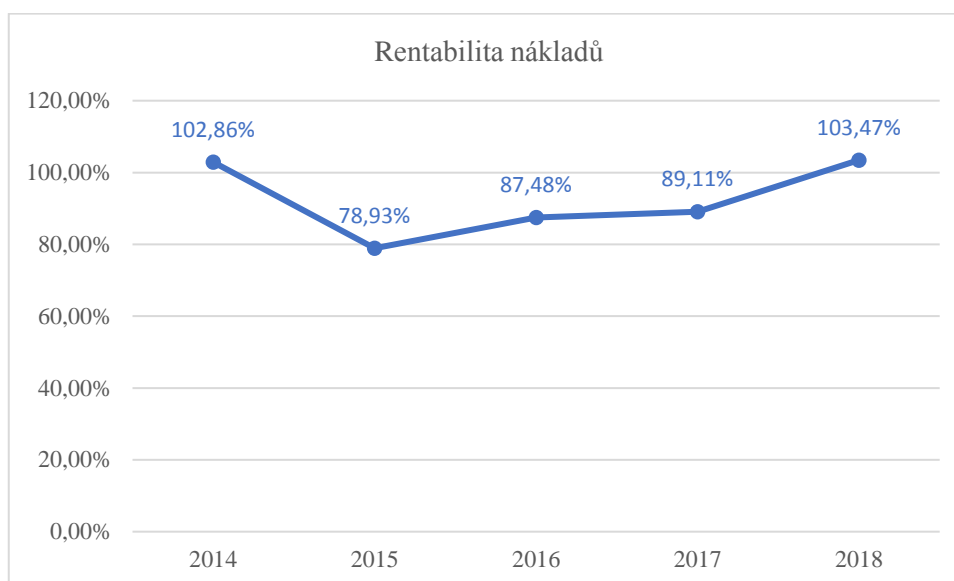
Graf 29: Ukazatele rentability aktiv, vlastního kapitálu, tržeb

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Rentabilita celkových vložených aktiv v tabulce a grafu označena, jako ROA, poměruje zisk před zdaněním a celkové vložené zdroje. Neziskové organizace nemají hlavním cílem dosahování zisku, a proto lze předpokládat, že výsledky ukazatelů výnosnosti nebudou vysoké. Hodnota ukazatele ROA 0 do 0,22 % tolik zisku přináší jednotka vloženého kapitálu (např. v roce 2018 ukazatel dosahoval hodnoty 0,21). Ukazatel rentability vlastního kapitálu označen, jako ROE je v podstatě shodný s ukazatelem ROA, tato skutečnost je zapříčiněna v podstatě zanedbatelným množstvím cizího kapitálu. Tedy míra zhodnocení vlastního kapitálu je též velmi nízká. Rentabilita tržeb (ROS) nám charakterizuje zisk po zdanění vztažený k tržbám. V hodnotách tohoto ukazatele jsou značné výkyvy, a to je přímo ovlivněno hodnotou hospodářského výsledku po zdanění, v letech 2014,2018 byla vykázána ztráta, ukazatel je proto záporný (např. v roce 2018 je ukazatel -3,47 %).

Graf 30: Ukazatel rentability nákladů

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

Rentabilita nákladů (ROC), čím je hodnota ukazatele nižší, tím lepší má organizace hospodářský výsledek. Proto lze vidět, že nejvyšší hodnoty má ukazatel v roce 2014, 2018, kdy výsledkem hospodaření byla ztráta (např. hodnota ukazatele v roce 2014 je 102,86 % a v roce 2018 je 103,47 %).

Tabulka 24: Ukazatele rentability vedlejší činnosti

	2017	2018
Hospodářský výsledek doplňkové činnosti v tis. Kč	507,52	457
Hospodářský výsledek hlavní činnosti v tis. Kč	3555,82	-1834
Náklady doplňkové činnosti v tis. Kč	777,12	4193
Výnosy doplňkové činnosti v tis. Kč	1284,65	4650
Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	65,31 %	10,90 %
Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti	-	24,92 %
Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ	0,60493	0,90172

Zdroj: Výkaz zisků a ztrát ÚMG, vlastní zpracování

ÚMG kromě hlavní činnosti provozovala vedlejší činnost z pěti sledovaných let pouze dva roky a to rok 2017 a 2018. Rentabilita nákladů doplňkové činnosti vyšla v roce 2017 65,31 %, v roce 2018 10,90 %.

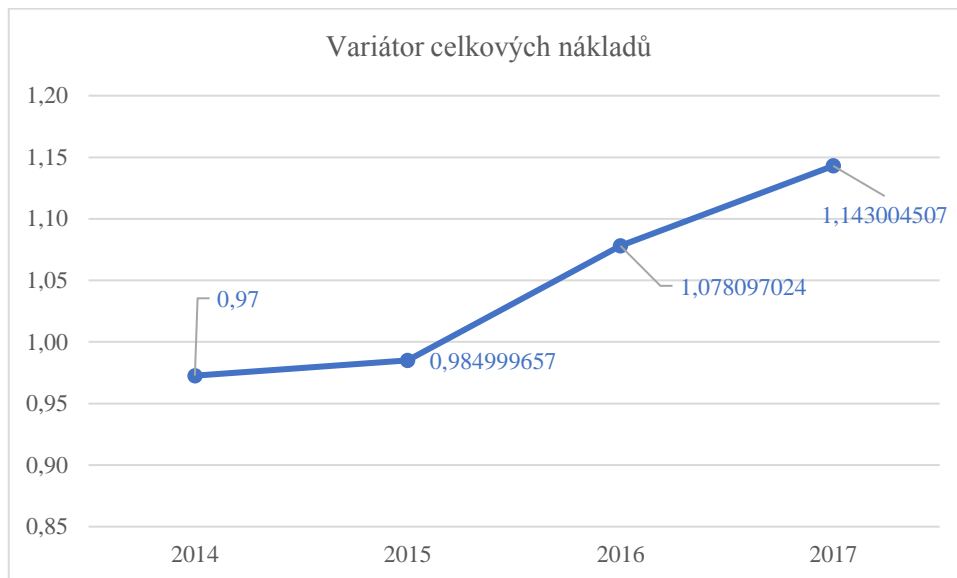
což je hezký výsledek, a v roce 2018 10,9 %. V roce 2018 výsledek nebyl tak příznivý z důvodu větších nákladů na vedlejší činnost. Tato hodnota by měla dosahovat alespoň 15 %. Pokud by hodnota vyšla záporně, organizace by od doplňkové činnosti měla upustit. Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti – tento ukazatel bylo možné vypočítat jen pro rok 2018, kdy ÚMG vykazovalo doplňkovou činnost a zároveň ztrátu z hlavní činnosti. Ztráta z hlavní činnosti byla pokryta ziskem z doplňkové činnosti v rozsahu 24,94 %. Rentabilitu provozních příjmů doplňkové činnosti nelze vypočítat, jelikož není k dispozici výkaz o peněžních tocích (cash flow). Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ , hodnota tohoto ukazatele se porovnává se zlomovým faktorem $\Psi = 0,6180339$, cílem je co nejbližší hodnota. Hodnota z roku 2017 je 0,60493 a ta se velice blíží požadované hodnotě, lze hovořit o dobrém výsledku, v roce 2018 hodnota 0,90172 výrazně přesahuje zlomový faktor, a to z důvodu malého rozdílu mezi výnosy a náklady doplňkové činnosti. V těchto dvou sledovaných letech je doplňková činnost efektivní.

Tabulka 25: Variátor celkových nákladů

	2014	2015	2016	2017	2018
Náklady v tis. Kč	500 027	634 811	740 413	760 329	805 492
Výnosy v tis. Kč	499 580	638 031	745 785	764 392	804 116
Variátor celkových nákladů	0,97	0,985	1,0781	1,143	

Zdroj: Výkaz zisků a ztráty ÚMG, vlastní zpracování

Graf 31: Variátor celkových nákladů

Zdroj: Výkaz zisků a ztráty ÚMG, vlastní zpracování

Variátor celkových nákladů především vyjadřuje dynamiku vývoje celkových nákladů a výnosů. Zlomový bod pro tento ukazatel je hodnota 1. V případě ÚMG má tento ukazatel rostoucí průběh, náklady a výnosy organizace postupem let rostou. Roky 2014,2015 mají hodnotu tohoto ukazatele pod hodnotou 1, konkrétně mezi 0,97-0,98. Dynamika výnosů je v tomto případě vyšší. V roce 2016 je hodnota 1,08 a v roce 2017 je hodnota 1,14, tedy v obou těchto letech již přesahují hranici 1. V těchto letech se zvýšila dynamika růstu nákladů. Pro rok 2018 nebylo možné ukazatel vypočítat, není dostupná hodnota nákladů a výnosů období t+1.

5. Výsledky a diskuse

V této kapitole budou zhodnoceny dosažené výsledky práce. Ve sledovaném období let 2014 až 2018 bylo zjištěno zkoumáním struktury, vývoje aktiv, že v položkách aktiv výrazně převyšuje dlouhodobý majetek nad majetkem krátkodobým. Veřejné výzkumné instituce, které mají za cíl své činnosti vědu a výzkum, mají velké nároky na dlouhodobý majetek. Konkrétně u ÚMG jsou v majetku organizace pozemky, stavby – pracoviště v Krči, Vestci, farma v Kolči a především velmi finančně náročná zařízení, přístroje pro potřeby výzkumu. Na straně pasiv je naopak velká převaha vlastních zdrojů před cizími zdroji. Tato situace je u neziskových organizací běžná. V případě ziskových organizací se využívají ve větší míře zdroje cizí, protože mohou být levnější než vlastní zdroje působením daňového efektu. ÚMG nemá ve většině sledovaného období žádné dlouhodobé závazky, pouze krátkodobé. To lze hodnotit pozitivně. Krátkodobé závazky jsou tvořeny klasickými položkami rozvahy, jako dodavatelé a však největší částku tvoří závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu. Provozní dotace se pohybují v přibližně podobných částkách bez větších výkyvů. Mezi lety 2014 až 2018 se zastoupení provozních výnosů z dotací pohybuje okolo 67-79 %. Horizontální analýza aktiv, pasiv pomocí řetězových a bazických indexů poukázal na změny položek dlouhodobého majetku, krátkodobého majetku, cizích a vlastních zdrojů. Vertikální analýza aktiv, pasiv ukázala poměr mezi obsazením dlouhodobého a krátkodobého majetku v aktivech a poměr v obsazení vlastních a cizích zdrojů v pasivech. Bilanční pravidla, zlaté bilanční pravidlo u dlouhodobého majetku vycházelo ve sledovaném období skvěle, hodnoty se pohybovaly ideálně těsně nad 100 %. Zlaté pari pravidlo vycházelo také velice dobře, hodnoty opět přesahovaly lehce hodnotu 100 %. Zlaté pravidlo vyrovnání rizika bylo splněno také, hodnoty vlastních zdrojů převyšovaly cizí zdroje ve všech období. Zlaté poměrové pravidlo nám ukázalo, že v organizaci ne vždy rostou tržby rychleji než investice. Což je pochopitelné, jelikož se jedná o neziskovou organizaci. Ukazatele aktivity poukazují, jak organizace využívá majetkové části. ÚMG nemá příliš dobrý obrat kapitálu, hodnota by se měla pohybovat okolo 1, kdežto za všechny sledované období vychází 0,24-27. Organizace by pro vylepšení ukazatele musela zvýšit své výnosy. Ukazatel Míry vázanosti fixních aktiv na výnosech ukázal, jak je instituce velice náročná na potřeby dlouhodobého majetku. Doba obratu zásob, doba obratu pohledávek, doba obratu závazků tyto ukazatele vycházejí ve vysokých číslech. Pro ústav by bylo lepší hodnoty těchto ukazatelů snížit. Zásoby by se neměly takovou dobu držet na skladě. Menší by měly být zásoby laboratorního vybavení. Splatnost pohledávek by měla být nižší a snížit hodnotu rozvahové položky dohadné účty

aktivní. Ukazatele autarkie ukazují soběstačnost ústavu, autarkie z hlavní činnosti nám vychází ve všech letech výborně. Ukazatele financování – ukazatel věřitelského rizika, koeficient samofinancování, ukazatel finanční páky – všechny tyto ukazatele ve všech sledovaných letech vycházejí pozitivně a značí tak stabilní vývoj, finanční stabilitu a samostatnost ústavu. Dle ukazatelů investičního rozvoje – koeficient opotřebení dlouhodobého majetku lze vidět, že majetek je z větší části neopotřeben. Ukazatele likvidity – okamžitá likvidita poměrně dost kolísala, nejdříve bylo více finančních prostředků na běžných účtech, než bylo potřeba, následně se od roku 2016 velmi zvýšila položka závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu, hodnoty pohotové likvidity ústav ve všech letech splňuje. Běžná likvidita sice nedosahuje požadovaných hodnot, ale není to kritické, stále dosahuje hodnoty nad 1. Čistý pracovní kapitál postupem let roste, což je pozitivní zjištění, organizaci zůstává dost prostředků pro provozní činnost. Klasické ukazatele rentability mají pro neziskové organizace nepřilíš vysoký význam. Jelikož poměřují zisk se zdroji, a zisk není cílem neziskové organizace. Jinou činnost, než hlavní činnost provozovala organizace jen v letech 2017, 2018, tato činnost byla zisková, všechny ukazatele vyšly pozitivně, proto není problém, aby v této činnosti organizace dále pokračovala. Variátor celkových nákladů v letech 2014-2015 je dynamika růstu výnosů vyšší než nákladů a v letech 2016-2017 je to naopak. Lepším výsledkem je rychlejší růst výnosů. Celkově bych hodnotila finanční analýzu ústavu molekulární genetiky velice pozitivně. ÚMG vychází většina ukazatelů finanční analýzy velice pozitivně a svědčí to o finanční stabilitě organizace.

6. Závěr a doporučení

V současné době má Ústav molekulární genetiky vytvořené materiální podmínky pro budoucí úspěšný rozvoj, který je srovnatelný s podobnými institucemi v západní Evropě a USA. Ústav je v dobré ekonomické situaci, s dobrým vedením a finančně stabilní. Pro budoucí rozvoj má velký význam úspěšně rozvíjet pracoviště všech tří velkých národních výzkumných infrastruktur. Výzkum ÚMG je dostatečně zabezpečen z mimorozpočtových zdrojů (Grantové agentury ČR, Technologické agentury ČR, Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy), včetně z části osobních nákladů velkého počtu pracovníků.

Ústav molekulární genetiky byl sledován v letech 2014-2018. V roce 2018 byla jeho bilanční suma, nebo také suma aktiv (pasiv) v hodnotě 2,98 mld. Kč. Nejvíce aktiv vlastnila instituce v roce 2017, kdy aktiva dosahovala hodnoty 3,1 mld. Kč. Sledováním struktury, vývoje aktiv bylo zjištěno, že v položkách aktiv výrazně převyšuje dlouhodobý majetek, majetek krátkodobý (např. v roce 2018 je 79 % dlouhodobého majetku a 21 % krátkodobého majetku). Největší položkou dlouhodobého majetku jsou stavby (např. v roce 2018 dosahují hodnoty 1,5 mld. Kč) a největší položkou krátkodobého majetku jsou dohadné účty aktivní (v roce 2018 hodnota této položky téměř 0,5 mld. Kč). Veřejné výzkumné instituce mají velké nároky na dlouhodobý majetek, konkrétně pozemky (v roce 2018 hodnota 97 mil. Kč), stavby – pracoviště v Krči, Vestci, farma v Kolči a také velmi finančně náročná zařízení, přístroje (v roce 2018 hodnota 0,73 mld. Kč) pro potřeby výzkumu. Nejpočetněji zastoupenou skupinou na celkových pasivech jsou vlastní zdroje, významně převyšují zdroje cizí. V roce 2018 například vlastní zdroje činili 82,41 % na celkových pasivech a cizí zdroje 17,59 %. V roce 2018 však ústav zaznamenal ztrátu 1,377 mil. Kč, ztráta vznikla z důvodu zdanění finančních příjmů z prodeje pozemku (spolupodílů) Univerzity Karlově. Vlastní jmění nejvíce ovlivňuje celkovou sumu pasiv z položek vlastních zdrojů (roce 2018 dosahuje hodnoty 2,36 mld. Kč). Z cizích zdrojů je nejvýznamnější položkou rozvahy – závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu (v roce 2018 je hodnota 0,45 mld. Kč).

Provozní dotace jsou prostředky, bez kterých by instituce nemohla fungovat. Jejich hodnota z roku 2014 na rok 2018 se navýšila o 1,45krát původní hodnoty (z 378 mil. na 548 mil.). Meziroční nárůst provozních dotací z roku 2014 na rok 2015 téměř 28 %, z roku 2015 na rok 2016 téměř 17 %, mezi lety 2016-2017 vzrostly dotace pouze o 2,5 %, a mezi posledními sledovanými obdobími 2017-2018 o 5 %. Procentuální zastoupení provozních dotací ve

výnosech se však nezvyšuje. Z roku 2015 na rok 2016 je na grafu číslo 7 vidět velký pokles, ze 78,91 % zastoupení provozních dotací na 67,88 %, další roky se už tato procentuální hodnota pohybuje kolem 67–70 %. Hodnota procentuálního zastoupení z roku 2018 se bohužel snížila na hodnotu 90 % z původní hodnoty rok 2014. Je to zapříčiněno rychlejším růstem výnosů oproti růstu provozních dotací. Instituce je financována především státními finančními zdroji. Zdroje pocházejí ze státního rozpočtu, rozpočtu měst a obcí, grantové agentury České republiky, technologické agentury České republiky, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy apod. Menší množství je z nestátních zdrojů, může se jednat o dotace z Evropské unie a soukromých organizací.

Horizontální analýza aktiv, pasiv pomocí řetězových a bazických indexů poukázala na změny položek dlouhodobého, krátkodobého majetku, cizích a vlastních zdrojů. Dle výpočtu řetězových indexů aktiv, se nejvíce změnil krátkodobý majetek, a to mezi lety 2015-2016, kdy stoupl o 341,57 %. V tomto roce se významně změnila položka dohadné účty aktivní, je to zapříčiněno změnou účtování a vykazování dotací od konsolidovaných subjektů od 1.1.2016. U dlouhodobého majetku byl zaznamenán podstatný nárůst mezi lety 2014-2015 (meziroční nárůst 48,78 %), ostatní roky dlouhodobý majetek meziročně klesá. Důvodem nárůstu dlouhodobého majetku bylo zařazení stavby centra BIOCEV v souhrnné částce 705 mil. Kč a přístrojového vybavení v rámci projektu BIOCEV v souhrnné částce 397 mil. Kč. Bazické indexy aktiv vycházejí pozitivně, dlouhodobý majetek oproti základní hodnotě roste v poměrně podobném rozmezí 37-49 %, nejméně poslední sledovaného období 2018 kdy je procentuální změna 37,81 %. Krátkodobý majetek oproti bázi výrazně narůstá na hodnoty 96-155 %, v roce 2018 narostl až na 149 %. Řetězové indexy pasiv ukazují velký nárůst vlastních zdrojů v roce 2015 o 49,17 %. U veřejné výzkumné instituce se při pořízení dlouhodobého majetku, pokud je majetek pořízen z dotace, zvyšuje položka vlastní jmění. U cizích zdrojů nastal významný nárůst v roce 2015 o 457,48 % a to díky položce závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu (tato situace opět souvisí se změnou účtování od 1.1.2016). V bazických indexech pasiv byl zaznamenán pokles v roce 2015 u cizích zdrojů o -64,84 %, snížily se závazky ke vztahu ke státnímu rozpočtu, které od roku 2016 výrazně vzrostly (např. v roce 2018 o 124 % původní hodnoty). V případě vlastních zdrojů dlouhodobý majetek má přibližně stejnou hodnotu v letech 2015-2018 (na základě zařazení stavby a vybavení), proto bazický index vykazuje hodnoty v rozmezí 42-49 %.

Vertikální analýza aktiv poukazuje na to, že krátkodobého majetku je v rozvaze velice málo, nejméně dokonce v roce 2015, kdy se hodnota rovnala 4,14 % z celkové hodnoty aktiv, dlouhodobý majetek dosahoval až 95,86 %. V tomto roce byla položka rozvahy dohadné účty aktivní o mnoho nižší než ostatní roky. Důvod tohoto výkyvu v poměru mezi dlouhodobým majetkem a krátkodobým majetkem je vysvětlen skutečností výše. V ostatních letech se jedná o podobné rozložení dlouhodobého majetku a krátkodobému majetku k celkové hodnotě aktiv (např. v roce 2018 je poměr 79 % dlouhodobého majetku a 21 % krátkodobého majetku). Vertikální analýza pasiv ukazuje na velké množství vlastních zdrojů a poměrně malé zastoupení zdrojů cizích (např. v roce 2018 je poměr 82,42 % vlastních zdrojů a 17,59 % cizích zdrojů). V roce 2015 lze vidět výkyv u obou hodnot, cizí zdroje se výrazně snížily na 3,09 % a vlastní zdroje vzrostly na 96,91 %, vlastní zdroje vzrostly na základě zařazení stavby a přístrojového vybavení do položky vlastního jmění. V roce 2016 se poměr vlastních a cizích zdrojů opět vyrovnal do vyšších hodnot, a to na základě již zmíněné změny účtování dotací od konsolidovaných subjektů (zvyšuje se položka pasiv, závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu).

Bilanční pravidla, zlaté bilanční pravidlo vycházelo ve sledovaném období v rozmezí 100-104 %, což hranici přímo splňuje, nebo přesahuje pouze o 4 %. Dlouhodobé zdroje, které v sobě zahrnují vlastní kapitál a dlouhodobé cizí zdroje převyšují dlouhodobý majetek. Bilanční pravidlo se každým rokem zvyšuje. V roce 2018 zlaté bilanční pravidlo vychází 103,98 %, v případě zvýšení bilančního pravidla na ještě větší hodnoty, bylo by nutné přemýšlet o dalším využití dlouhodobých zdrojů. Splňovat zlaté pari pravidlo není pro ÚMG problém. Zlaté pari pravidlo vychází skoro stejně jako zlaté bilanční pravidlo. Je to způsobeno skutečností, že ústav nemá v roce 2014-2016 žádné dlouhodobé cizí zdroje a v roce 2017-2018 je má pouze v malých hodnotách (např. v roce 2018 vlastní zdroje převyšují dlouhodobý majetek o téměř 4 %). Zlaté pravidlo vyrovnání rizika ÚMG splňuje. Vlastní zdroje převyšují zdroje cizí a to výrazně. V roce 2015 převažují vlastní zdroje, zdroje cizí dokonce 31,4krát. Tento výkyv je též způsobený zařazením stavby a přístrojového vybavení. V letech 2016-2018 se hodnota převýšení cizích zdrojů zdroji vlastními pohybuje okolo 4,3-5,6krát, cizí zdroje se zvýšily již zmíněnou změnou účtování dotací. Zlaté poměrové pravidlo ukazuje na zhoršující se tempo růstu tržeb v celém sledovaném období (např. v roce 2018 je tempo růstu tržeb – 4,44 %). Hlavním cílem neziskové organizace nejsou tržby, a proto toto bilanční pravidlo vychází zkrlesně a nemá potřebnou vypovídací schopnost. ÚMG toto pravidlo nesplňuje v letech 2016, 2018 tempo růstu investic převyšuje tempo růstu tržeb. Jelikož

zkoumaná instituce ale nemá za cíl dosahovat zisku, nemůžeme předpokládat, že její tržby budou dosahovat velkých hodnot. V roce 2015, 2017 však zlaté poměrové pravidlo bylo splněno.

Ukazatele aktivity poukazují, jak instituce využívá své majetkové části. ÚMG nemá dobré výsledky obratu kapitálu, hodnota by se měla pohybovat okolo 1, kdežto za sledované období vychází ukazatel 0,24-0,27. Instituce by pro vylepšení ukazatele musela zvýšit své výnosy. Ukazatel míry vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech poukázal na náročnost ÚMG na potřeby dlouhodobého majetku (např. v roce 2018 je hodnota ukazatele 2,94). Z výsledku doby obratu zásob je zřejmé, že zásoby mají velkou váhu v aktivech instituce. Nejnižší hodnoty dosahoval tento ukazatel v roce 2014, kdy byla doba obratu zásob 39 dní. Doba obratu zásob v roce 2018 dosahovala 169 dní (instituce skladuje velké množství laboratorního vybavení). Doba obratu pohledávek dosahuje vysokých čísel (např. v roce 2017 je 5 206 dní, v roce 2018 je 4 168 dní). Avšak doba obratu závazků dosahuje také velmi vysokých hodnot (např. v roce 2017 je 5 679, v roce 2018 je 4 649 dní). Doba obratu závazků je ve všech sledovaných letech delší než doba obratu pohledávek, není narušena stabilita instituce. Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů znázorňuje, jak moc je instituce soběstačná z hlediska krytí nákladů pomocí výnosů. Ve všech sledovaných letech vychází tento ukazatel dobře, jeho hodnoty se pohybují okolo 99,77-100,73 %.

Ukazatele financování vyjadřují využívání cizích zdrojů. Vychází-li ukazatel věřitelského rizika pod hodnotu 50 %, je to dobrý výsledek. ÚMG se ve sledovaném období ukazatel pohyboval v rozmezí 3–19 % (např. v roce 2018 byla hodnota ukazatele 17,59 %). Neziskový sektor je typický nízkou mírou věřitelského rizika. Naopak u koeficientu samofinancování jsou za dobré považovány hodnoty nad 50 %. Instituci tento ukazatel vychází také pozitivně (např. v roce 2018 je jeho hodnota 82,41 %). Ukazatel finanční páky působí v ÚMG pozitivně, cizí kapitál zvyšuje svou nižší nákladovostí rentabilitu celkového kapitálu. Ukazatel vychází výrazně nad 100 % (např. v roce 2018 je hodnota ukazatele 121,34 %).

Z ukazatelů investičního rozvoje/útlumu byl vypočtený koeficient opotřebení dlouhodobého majetku. Dlouhodobý majetek ÚMG není z velké části opotřeben, koeficient opotřebení vychází ve sledovaných letech v rozmezí 21-33 %.

Ukazatele likvidity – okamžitá likvidita - kolísá, nejdříve bylo více finančních prostředků na běžných účtech, než bylo potřeba (v roce 2014 je hodnota 0,85, v roce 2015 je 0,69), následně se od roku 2016 velmi zvýšila položka závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu (hodnoty roku 2016-2017 se pohybovaly v rozmezí 0,09-0,12). Do doporučeného rozmezí 0,2-0,4 se ÚMG podařilo vejít jen v roce 2018, kdy hodnota okamžité likvidity byla 0,26. Pohotová likvidita byla splněna ve všech sledovaných letech (např. v roce 2018 byla hodnota 1,17). Doporučené rozmezí hodnot je mezi 1-1,5. ÚMG je vyrovnané ve vztahu krátkodobých pohledávek a závazků. Běžná likvidita nedosahuje doporučených hodnot 1,5-2,5, ale není to kritické, stále dosahuje hodnoty nad 1 (např. v roce 2018 ukazatel dosahuje hodnoty 1,21). Krátkodobé závazky je možno hradit z oběžných aktiv. Čistý pracovní kapitál instituce postupem let roste, od roku 2014 se hodnota zvýšila z 14 342 tis. Kč na 106 063 tis. Kč v roce 2018. Je to pozitivní výsledek, instituci zůstává dost prostředků pro provozní činnost.

Klasické ukazatele rentability (ROA, ROE, ROS, ROC) nemají pro neziskové organizace příliš vysoký význam. Poměří zisk se zdroji, a zisk není hlavním cílem neziskové organizace. Výsledky ukazatelů rentability celkových aktiv (ROA) a vlastního kapitálu (ROE) vycházejí téměř shodně, jelikož má instituce téměř zanedbatelné množství cizího kapitálu. Hodnoty se pohybují od 0-0,21 %. Instituce by nebyla zajímavá pro potencionální investory. Rentabilita tržeb (ROS) v roce 2014 (- 2,86 %) a 2018 (- 3,47 %) byla záporná, v těchto letech instituce vykázala ztrátu. V letech 2015-2017, kdy organizace vykazovala zisk je hodnota ukazatele v rozmezí 10-21 %. Rentabilita nákladů dosahuje nejvyšších hodnot ze všech vypočtených ukazatelů (např. v roce 2018 je hodnota ukazatele 103,47 %). Čím nižší je hodnota, tím lepších dosahuje instituce výsledků.

Jinou činnost než hlavní provozovala instituce v letech 2017,2018, činnost byla malého rozsahu a byla zisková, všechny ukazatele vyšly pozitivně, proto není problém, aby v této činnosti instituce pokračovala. Rentabilita nákladů doplňkové činnosti vyšla v roce 2017 65,31 % a v roce 2018 10,9 %. V roce 2018 nebyl výsledek tak příznivý z důvodu větších nákladů vedlejší činnosti. Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti byla možná vypočítat pouze pro rok 2018, ukazatel vyšel 24,92 % (z tolika procent pokrývá vedlejší činnosti ztrátu z hlavní činnosti). Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k Ψ vychází pro rok 2017 0,60493 a pro rok 2018 0,90172, tato hodnota se porovnává se zlomovým faktorem (0,618). Proto je lepší výsledek roku 2017, ale v obou letech je doplňková činnosti efektivní. Variátor celkových nákladů v letech 2014-2015 je

dynamika růstu výnosů vyšší než nákladů a v letech 2016-2017 je to naopak. Zlomový bod je hodnota 1. Výsledky nad hodnou jedna jsou lepší, je rychlejší dynamika růstu výnosů (např. v roce 2017 je 1,14). ÚMG vychází většina ukazatelů finanční analýzy pozitivně a svědčí to o finanční stabilitě organizace.

Doporučení:

Základním rysem pro budoucnost ústavu bude úzká spolupráce s vysokými školami, zapojení studentů (doktorandů, diplomantů) do vědecké práce a aktivní působení pracovníků na fakultách. Podpora oblastí publikací v prestižních mezinárodních odborných časopisech. Doporučení se podílet na rozvoji centrálního Technology Transfer Office, který bude zajišťovat na vysoké úrovni komerční zhodnocení výsledků základního výzkumu pracoviště v areálech v Krči a ve Vestci. Nutné je pro pokroky ve výzkumu neustále pořizovat nákladné přístroje. Očekávané investice do dalších zařízení. Důležité je více zdrojové financování. Čím více zdrojů tím lépe pro realizaci hlavní činnosti. Rozšiřování výzkumu a výzkumných skupin, pokroky ve výzkumných aktivitách. V nelepším případě zhodnotit výsledky výzkumu patenty. Doporučením pro komerční uplatnění výsledků výzkumu bych viděla v geneticky modifikovaných myších - mimo jejich poskytování jen ústavním zájemcům také poskytování i mimoústavním zájemcům. Významný komerční dopad by v budoucnu mohla mít také geneticky modifikovaná kuřata (kuřata odolnější vůči nemocem – ptačí leukóza, kvalitnější maso, rychlejší růst). Komerční uplatnění těchto výsledků by v budoucnu mohlo přinést ÚMG miliony korun. Dalším doporučením je popularizace výzkumu, zejména poskytování informací o aktivitách odborné a laické veřejnosti a pokusit se vzbudit ve společnosti zvýšený zájem a získat další finanční prostředky ať už z veřejných či soukromých zdrojů, tak i lidské zdroje, výzkumné, technické, manažerské, administrativní pracovníky. Zjednodušeně řečeno popularizace vědy a výzkumu by vytvořila most mezi výzkumnou komunitou a širokou odbornou i laickou veřejností. ÚMG by mohla několikrát do roka (dle časových možností zaměstnanců) pořádat například dny s vědou, pro různě zvolené věkové kategorie (např. věk základní školy, střední školy). Tyto dny by rozšiřovaly povědomí o vědě (akce by nebyla pořádaná za účelem zisku). Akce by byla organizována v konferenčním centru ÚMG (které i ústav běžně pronajímá), v počtu 30-300 osob. Odhadnuté předpokládané náklady obsahuje příloha 5. Dalším případným doporučením by bylo zaměstnat pracovníka, který by se staral o sociální sítě (např. Facebook, Instagram), sdílení zajímavých fotografií, videí, rozhovorů. Prostřednictvím sociálních sítí se přiblížit běžným občanům, odhad nákladů na mzdy pracovníka na rok obsahuje příloha 6. Dalším doporučením by byl rozvoj internacionálního

charakteru ústavu, větší počet zahraničních studentů a vedoucích výzkumných skupin. Limitujícím faktorem jsou mzdy, které nejsou srovnatelné ve špičkovém mezinárodním srovnání, nejsou dostatečně kompetitivní. Doporučením by byla účast na výzvě – Mezinárodní mobility výzkumných, technických a administrativních pracovníků výzkumných organizací podporované Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, více informací obsahuje příloha 7.

7. Seznam použitých zdrojů

ANHEIER, Helmut K. Nonprofit organizations: theory, management, policy. 2nd ed. London: Routledge, 2014. ISBN 9780415550475.

BACHMANN, Pavel. Management neziskové organizace. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. ISBN 978-80-7435-130-3.

BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe). V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

BOUKAL, Petr, Jiří NOVOTNÝ a Hana VÁVROVÁ. Ekonomika a řízení neziskových organizací: pracovní sešit. V Praze: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0604-1.

BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. Ekonomika a financování neziskových organizací. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.

DRUCKER, Peter Ferdinand. Řízení neziskových organizací: praxe a principy. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-38-1.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. ISBN 80-902752-3-0.

HANNAGAN, Tim. Marketing pro neziskový sektor. Přeložil Jana NOVOTNÁ. Praha: Management Press, 1996. ISBN 80-85943-07-7.

HEJDUKOVÁ, Pavlína. Veřejné finance: teorie a praxe. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 9788074002984.

HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ. Podnikové finance v teorii a praxi. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-011-0.

HYÁNEK, Vladimír. Neziskové organizace: teorie a mýty. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011. ISBN 978-80-210-5651-0.

KISLINGEROVÁ, Eva. Oceňování podniku. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-529-1.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

KRAFTOVÁ, Ivana. Finanční analýza municipální firmy. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

KRECHOVSKÁ, Michaela, Pavlína HEJDUKOVÁ a Dita HOMMEROVÁ. Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3075-2.

MRKVIČKA, Josef. Finanční analýza. Praha: Bilance, 1997. ISBN 80-238-4070-3.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PELIKÁNOVÁ, Anna. Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

PLAMÍNEK, Jiří. Řízení neziskových organizací: první český rádce pro pracovníky v občanských sdruženích, nadacích, obecně prospěšných společnostech, školách, církvích a zdravotnických zařízeních. Praha: Nadace Lotos, 1996.

POLAČKOVÁ, Zuzana. Fundraisingové aktivity: jak získat finanční prostředky od místní komunity. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-694-2.

REKTOŘÍK, Jaroslav. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.

SALAMON, Lester M a Helmut K ANHEIER. Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis. New York: Manchester University Press, 1997. ISBN 0719049024.

SCHOLLEOVÁ, Hana. Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4004-1.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 9788073579739.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. Úspěšná nezisková organizace. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5.

TETŘEVOVÁ, Liběna. Veřejná ekonomie. Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-79-5.

VOCHOZKA, Marek. Metody komplexního hodnocení podniku. Praha: Grada, 2011. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3647-1.

WENCLOVÁ, Jana a Tomáš WENCEL. Ekonomika a účetnictví veřejných výzkumných institucí. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2269-1.

ŽIVĚLOVÁ, Iva. Podniková ekonomika. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-781-6.

8. Seznam obrázků

Obrázek 1: Řídící struktura Ústavu molekulární genetiky40

9. Seznam tabulek

Tabulka 1: Použité ukazatele finanční analýzy.....	12
Tabulka 2: Vývoj pasiv v tis. Kč, roky 2014-2018.....	43
Tabulka 3: Provozní dotace v tis. Kč, roky 2014-2018	45
Tabulka 4: Horizontální analýza aktiv, řetězové indexy	48
Tabulka 5: Horizontální analýza aktiv, bazické indexy.....	49
Tabulka 6: Horizontální analýza pasiv, řetězové indexy	49
Tabulka 7: Horizontální analýza pasiv, bazické indexy	50
Tabulka 8: Vertikální analýza aktiv	51
Tabulka 9: Vertikální analýza pasiv	52
Tabulka 10: Vývoj dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů v tis. Kč	53
Tabulka 11: Zlaté pari pravidlo v tis. Kč.....	54
Tabulka 12: Zlaté pravidlo vyrovnání rizika v tis. Kč.....	55
Tabulka 13: Zlaté poměrové pravidlo.....	56
Tabulka 14: Obrat kapitálu	57
Tabulka 15: Míra vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech.....	58
Tabulka 16: Doba obratu zásob	59
Tabulka 17: Doba obratu pohledávek.....	60
Tabulka 18: Doba obratu závazků	61
Tabulka 19: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v tis. Kč.....	63
Tabulka 20: Ukazatele financování v tis. Kč.....	64
Tabulka 21: Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku	66
Tabulka 22: Ukazatele likvidity.....	68
Tabulka 23: Ukazatele rentability.....	71
Tabulka 24: Ukazatele rentability vedlejší činnosti.....	73
Tabulka 25: Variátor celkových nákladů.....	74

10. Seznam grafů

Graf 1: Vývoj bilanční sumy v tis. Kč, rok 2014–2018.....	41
Graf 2: Vývoj aktiv v tis. Kč, rok 2014–2018	42
Graf 3: Vývoj pasiv v tis. Kč, roky 2014-2018	43
Graf 4: Vývoj vlastních zdrojů v tis. Kč, roky 2014-2018	44
Graf 5: Vývoj cizích zdrojů v tis. Kč, roky 2014-2018	45
Graf 6: Vývoj provozních dotací v tis. Kč, roky 2014-2018	46
Graf 7: Procentuální zastoupení provozní dotace z výnosů, roky 2014-2018.....	47
Graf 8: Horizontální analýza aktiv, řetězové indexy	48
Graf 9: Horizontální analýza pasiv, řetězové indexy.....	50
Graf 10: Vertikální analýza aktiv.....	51
Graf 11: Vertikální analýza pasiv	52
Graf 12: Vývoj dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů v tis. Kč.....	53
Graf 13: Zlaté pari pravidlo, vývoj dlouhodobého majetku a vlastních zdrojů v tis. Kč	55
Graf 14: Zlaté poměrové pravidlo	56
Graf 15: Obrat kapitálu	57
Graf 16: Míra vázanosti fixních aktiv (dlouhodobého majetku) na výnosech	58
Graf 17: Doba obratu zásob	60
Graf 18: Doba obratu pohledávek.....	61
Graf 19: Porovnání doby obratu pohledávek a závazků	62

Graf 20: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů	63
Graf 21: Ukazatel věřitelského rizika	64
Graf 22: Koeficient samofinancování	65
Graf 23: Ukazatel finanční páky	66
Graf 24: Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku	67
Graf 25: Okamžitá likvidita	68
Graf 26: Pohotová likvidita.....	69
Graf 27: Běžná likvidita.....	70
Graf 28: Čistý pracovní kapitál v tis. Kč	70
Graf 29: Ukazatele rentability aktiv, vlastního kapitálu, tržeb	72
Graf 30: Ukazatel rentability nákladů.....	73
Graf 31: Variátor celkových nákladů.....	75

11. Přílohy

Příloha 1: Rozvaha k 31. 12. 2014-2018, aktiva.....	90
Příloha 2: Rozvaha k 31. 12. 2014-2018, pasiva	93
Příloha 3: Výkaz zisku a ztráty k 31.12. 2014–2018, náklady	95
Příloha 4: Výkaz zisku a ztráty k 31.12. 2014–2018, výnosy	97
Příloha 5: Náklady na den s vědou	98
Příloha 6: Mzdové náklady na specialistu na sociální síť.....	98
Příloha 7: Výzva č. 02_18_053 Mezinárodní mobilita výzkumných, technických a administrativních pracovníků výzkumných organizací	99

Příloha 1: Rozvaha k 31. 12. 2014-2018, aktiva

Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i., Videňská 1083, 142 20 PRAHA 4, Česká republika

ROZVAHA

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

IČO
68378050

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

* částky jsou uvedeny v
netto stavech vždy ke dni
31.12. uvedeného roku

**částky z opravek
zohledněny v netto stavech
pro potřeby finanční analýzy

Položka		Číslo řádku	Stav				
Číslo	Název		2014	2015	2016	2017	2018
A.	Dlouhodobý majetek celkem	1	1 715 638	2 552 593	2 530 155	2 474 190	2 364 290
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	2	1 742	4 033	6 696	5 201	5 332
A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	3	0	0	0	0	0
A.I.2.	Software	4	1 684	4 033	6 630	5 201	5 114
A.I.3.	Ocenitelná práva	5	0	0	0	0	0
A.I.4.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	6	0	0	0	0	0
A.I.5.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	7	0	0	0	0	0
A.I.6.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	8	58	0	66	0	218
A.I.7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	9	0	0	0	0	0
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10	1 713 896	2 548 456	2 523 356	2 468 887	2 358 856
A.II.1.	Pozemky	11	120 778	120 828	120 828	120 828	97 129
A.II.2.	Umělecká díla, předměty a sbírky	12	0	0	0	0	0
A.II.3.	Stavby	13	860 356	1 555 277	1 584 504	1 564 672	1 533 404
A.II.4.	Hmotné movité věci a jejich soubory	14	371 369	871 758	809 804	736 863	728 179
A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	15	0	0	0	0	0
A.II.6.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	16	0	0	0	0	0
A.II.7.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	17	0	0	0	0	0
A.II.8.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	18	0	0	0	0	0
A.II.9.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	19	360 680	593	8 158	46 524	144
A.II.10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	20	713	0	62	0	0
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	21	0	103	103	103	103
A.III.1.	Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba	22	0	0	0	0	0
A.III.2.	Podíly – podstatný vliv	23	0	0	0	0	0

A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	24	0	0	0	0	0
A.III.4.	Zápůjčky organizačním složkám	25	0	0	0	0	0
A.III.5.	Ostatní dlouhodobé zápůjčky	26	0	0	0	0	0
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	27	0	103	103	103	
A.IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	28	-607 184	-690 828	-852 901	-999 153	-1 155 350
A.IV.1.	Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	29	0	0	0	0	0
A.IV.2.	Oprávky k softwaru	30	-3 619	-3 877	-5 080	-7 194	-9 742
A.IV.3.	Oprávky k ocenitelným právům	31	0	0	0	0	0
A.IV.4.	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	32	-700	-700	-683	-683	-399
A.IV.5.	Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	33	0	0	0	0	0
A.IV.6.	Oprávky k stavbám	34	-130 961	-150 112	-184 547	-220 127	-255 977
A.IV.7.	Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	35	-444 029	-513 080	-640 989	-750 186	-869 482
A.IV.8.	Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	36	0	0	0	0	0
A.IV.9.	Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	37	0	0	0	0	0
A.IV.10.	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	38	-27 875	-23 060	-21 603	-20 962	-19 750
A.IV.11.	Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	39	0	0	0	0	0
B.	Krátkodobý majetek celkem	40	248 393	110 280	486 959	633 279	618 496
B.I.	Zásoby celkem	41	1 691	11 398	13 997	16 921	18 588
B.I.1.	Materiál na skladě	42	1 598	11 080	13 886	16 921	18 398
B.I.2.	Materiál na cestě	43	0	0	0	0	0
B.I.3.	Nedokončená výroba	44	0	290	111	0	190
B.I.4.	Polotovary vlastní výroby	45	0	0	0	0	0
B.I.5.	Výrobky	46	0	0	0	0	0
B.I.6.	Mladá zvířata a jejich skupiny	47	93	28	0	0	0
B.I.7.	Zboží na skladě a v prodejnách	48	0	0	0	0	0
B.I.8.	Zboží na cestě	49	0	0	0	0	0
B.I.9.	Poskytnuté zálohy na zásoby	50	0	0	0	0	0
B.II.	Pohledávky celkem	51	43 854	40 544	420 395	539 738	459 401
B.II.1.	Odběratelé	52	822	1 355	1 858	1 650	1 307
B.II.2.	Směnky k inkasu	53	0	0	0	0	0
B.II.3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	54	0	0	0	0	0
B.II.4.	Poskytnuté provozní zálohy	55	426	3 880	1 343	246	298
B.II.5.	Ostatní pohledávky	56	865	656	478	654	1 012
B.II.6.	Pohledávky za zaměstnanci	57	154	25	11	-80	315
B.II.7.	Pohledávky za institucemi sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	58	0	0	0		0
B.II.8.	Daň z příjmů	59	410	0	0	0	0
B.II.9.	Ostatní přímé daně	60	0	0	0	0	0
B.II.10.	Daň z přidané hodnoty	61	443	0	143	241	250
B.II.11.	Ostatní daně a poplatky	62	0	0	0	0	0
B.II.12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	63	0	28 631	0	0	0

B.II.13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů územních samostatných celků	64	0	0	0	0	0
B.II.14.	Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	65	2 461	2 013	2 013	3 500	3 012
B.II.15.	Pohledávky z pevných termínových operací a opcí	66	0	0	0	0	0
B.II.16.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	67	0	0	0	0	0
B.II.17.	Jiné pohledávky	68	38 119	4 321	11 410	0	34
B.II.18.	Dohadné účty aktivní	69	154	11	404 546	533 528	453 174
B.II.19.	Opravná položka k pohledávkám	70	0	-348	-696	0	0
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	71	198 542	53 463	41 261	69 604	131 726
B.III.1.	Peněžní prostředky v pokladně	72	152	126	283	239	357
B.III.2.	Ceniny	73	16	461	607	14	13
B.III.3.	Peněžní prostředky na účtech	74	198 374	52 877	40 371	69 351	131 356
B.III.4.	Majetkové cenné papíry k obchodování	75	0	0	0	0	0
B.III.5.	Dluhové cenné papíry k obchodování	76	0	0	0	0	0
B.III.6.	Ostatní cenné papíry	77	0	0	0	0	0
B.III.7.	Peníze na cestě	78	0	0	0	0	0
B.IV.	Jiná aktiva celkem	79	4 308	4 875	11 306	7 016	8 780
B.IV.1.	Náklady příštích období	80	4 308	4 820	8 982	7 016	8 780
B.IV.2.	Příjmy příštích období	81	0	55	2 323	0	0
AKTIVA CELKEM		82	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 786

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Příloha 2: Rozvaha k 31. 12. 2014-2018, pasiva

Ústav molekulární genetiky AV ČR, v.v.i., Vídeňská 1083, 142 20 PRAHA 4, Česká republika

ROZVAHA

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

IČO
68378050

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

* částky jsou uvedeny v netto stavech
vždy ke dni 31.12. uvedeného roku

**částky z opravek zohledněny v netto
stavech pro potřeby finanční analýzy

Položka		Číslo řádku	Stav				
Číslo	Název		2014	2015	2016	2017	2018
A.	Vlastní zdroje celkem	83	1 729 967	2 580 603	2 558 473	2 516 344	2 458 207
A.I.	Jmění celkem	84	1 730 414	2 577 382	2 553 100	2 512 281	2 459 584
A.I.1.	Vlastní jmění	85	1 714 925	2 552 593	2 530 092	2 474 190	2 364 290
A.I.2.	Fondy	86	15 489	24 789	23 008	38 090	95 294
A.I.3.	Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	87	0	0	0	0	0
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	88	-447	3 221	5 372	4 063	-1 377
A.II.1.	Účet výsledku hospodaření	89	-447	3 221	5 372	4 063	-1 377
A.II.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	90	0	0	0	0	0
A.II.3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. let	91	0	0	0	0	0
B.	Cizí zdroje celkem	92	234 064	82 270	458 641	591 125	524 579
B.I.	Rezervy celkem	93	0	0	0	0	0
B.I.1.	Rezervy	94	0	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobé závazky celkem	95	0	0	0	1 015	72
B.II.1.	Dlouhodobé úvěry	96	0	0	0	0	0
B.II.2.	Vydané dluhopisy	97	0	0	0	0	0
B.II.3.	Závazky z pronájmu	98	0	0	0	0	0
B.II.4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	99	0	0	0	1 015	72
B.II.5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	100	0	0	0	0	0
B.II.6.	Dohadné účty pasivní	101	0	0	0	0	0
B.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky	102	0	0	0	0	0
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	103	234 051	78 012	454 151	588 719	512 433
B.III.1.	Dodavatelé	104	60 259	22 472	20 390	54 421	12 834
B.III.2.	Směnky k úhradě	105	0	0	0	0	0
B.III.3.	Přijaté zálohy	106	20	89	60	452	458

B.III.4.	Ostatní závazky	107	58 155	424	1 081	0	4
B.III.5.	Zaměstnanci	108	11 151	0	13 536	14 569	15 630
B.III.6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	7	484	604	1	65
B.III.7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	110	6 077	0	7 702	8 276	8 926
B.III.8.	Daň z příjmů	111	426	1 089	338	-236	6 579
B.III.9.	Ostatní přímé daně	112	2 017	0	2 480	2 678	2 895
B.III.10.	Daň z přidané hodnoty	113	6 218	67	2 700	1 025	1 495
B.III.11.	Ostatní daně a poplatky	114	21	2	0	1	0
B.III.12.	Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu	115	110 304	22 330	404 902	506 649	450 348
B.III.13.	Závazky ze vztahu k rozp.orgánů uzem.sam.celků	116	0	0	0	0	0
B.III.14.	Závazky z upsaných nesplacených papírů a podílů	117	0	0	0	0	0
B.III.15.	Závazky ke společníkům sdružených ve společnosti	118	0	0	0	0	0
B.III.16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	119	0	0	0	0	0
B.III.17.	Jiné závazky	120	-20 782	1 290	256	359	381
B.III.18.	Krátkodobé bankovní úvěry	121	0	28 631	0	166	11 625
B.III.19.	Eskontní úvěry	122	0	0	0	0	0
B.III.20.	Vydané krátkodobé dluhopisy	123	0	0	0	0	0
B.III.21.	Vlastní dluhopisy	124	0	0	0	0	0
B.III.22.	Dohadné účty pasivní	125	178	1 134	98	358	1 193
B.III.23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	126	0	0	0	0	
B.IV.	Jiná pasiva celkem	127	13	4 258	4 490	1 390	12 074
B.IV.1.	Výdaje příštích období	128	1	197	4 121	381	16
B.IV.2.	Výnosy příštích období	129	12	4 061	278	1 009	12 058
	PASIVA CELKEM	130	1 964 031	2 662 873	3 017 113	3 107 469	2 982 786

Zdroj: Rozvaha ÚMG, vlastní zpracování

Příloha 3: Výkaz zisku a ztráty k 31.12. 2014–2018, náklady

Ústav molekulární genetiky AV ČR, v.v.i., Vídeňská 1083 PRAHA 4, Česká republika

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

(v tis. Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Zpracováno v
souladu s vyhláškou
č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších
předpisů

IČO
68378050

* částky za jednotlivé roky jsou uvedeny celkem
za všechny činnosti

Položka		Číslo řádku	Stav				
Číslo	Název		2014	2015	2016	2017	2018
A.	Náklady						
A.I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby celkem	2	189 959	278 673	298 729	303 454	302 620
A.I.1	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	3	106 132	168 394	160 840	153 534	151 606
A.I.2	Prodané zboží	4		0		0	
A.I.3	Opravy a udržování	5	9 205	9 966	9 062	153 373	11 018
A.I.4	Náklady na cestovné	6	9 771	6 790	7 029	5 958	7 626
A.I.5	Náklady na reprezentaci	7	1 258	1 120	967	1 219	1 473
A.I.6	Ostatní služby	8	63 593	92 403	120 831	127 369	130 897
A.II.	Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace materiálu, zboží, vnitroorganizačních služeb a dlouhodobého majetku	9	-15 139	-26 935	-25 482	-41 354	-45 523
A.II.7	Změna stavu zásob vlastní činnosti	10		-290		0	
A.II.8	Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	11	-15 139	-26 645	-25 482	-41 344	-45 523
A.II.9	Aktivace dlouhodobého majetku	12		0		-11	
A.III.	Osobní náklady celkem	13	228 678	264 715	280 113	306 164	329 325
A.III.10	Mzdové náklady	14	166 877	192 742	202 481	219 654	235 940
A.III.11	Zákonné sociální pojištění	15	54 438	63 663	66 895	72 984	78 623
A.III.12	Ostatní sociální pojištění	16		0		0	
A.III.13	Zákonné sociální náklady	17	5 759	6 553	7 982	9 665	10 763
A.III.14	Ostatní sociální náklady	18	1 604	1 756	2 754	3 860	3 999
A.IV.	Daně a poplatky celkem	19	25	110	96	53	7 475
A.IV.15	Daně a poplatky	20	25	110	96	53	7 475
A.V.	Ostatní náklady celkem	21	6 967	15 308	15 523	19 487	10 344
A.V.16	Smluvní pokuty, úroky z prodlení a ostatní pokuty a penále	22	214	1 022	832	295	161
A.V.17	Odpis nedobytné pohledávky	23		1		816	
A.V.18	Nákladové úroky	24	95	430	304	49	380
A.V.19	Kursově ztráty	25	501	709	515	1 287	312
A.V.20	Dary	26		0		2 568	

A.V.21	Manka a škody	27		1	161	-36	1
A.V.22	Jiné ostatní náklady	28	6 157	13 146	13 711	14 509	9 490
A.VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek celkem	29	89 017	101 884	169 456	171 682	193 521
A.VI.23	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	30	89 017	101 106	169 198	172 376	169 822
A.VI.24	Prodaný dlouhodobý majetek	31		430		1	23 699
A.VI.25	Prodané cenné papíry a podíly	32		0		0	
A.VI.26	Prodaný materiál	33		0		0	
A.VI.27	Tvorba a použití rezerv a opravných položek	34		348	348	-696	
A.VII.	Poskytnuté příspěvky celkem	35		43	713	54	52
A.VII.28	Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	36		43	713	54	52
A.VIII.	Daň z příjmů celkem	37	520	1 013	1 175	790	7 677
A.VIII.29	Daň z příjmů	38	250	1 013	1 175	790	7 677
	NÁKLADY CELKEM	39	500 027	634 811	740 413	760 329	805 492

Zdroj: Výkaz zisků a ztráty ÚMG, vlastní zpracování

Příloha 4: Výkaz zisku a ztráty k 31.12. 2014–2018, výnosy

Ústav molekulární genetiky AV ČR, v.v.i., Videňská 1083 PRAHA 4, Česká republika

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

(v tis. Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších
předpisů

IČO
68378050

* částky za jednotlivé roky jsou uvedeny
celkem za všechny činnosti

Položka		Číslo řádku	Stav				
Číslo	Název		2014	2015	2016	2017	2018
B.	Výnosy						
B.I.	Provozní dotace	41	377 804	503 502	506 211	531 208	547 978
B.I.1	Provozní dotace	42	377 804	503 502	506 211	531 208	547 978
B.II.	Přijaté příspěvky celkem	43					
B.II.2	Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	44					
B.II.3	Přijaté příspěvky (dary)	45					
B.II.4	Přijaté členské příspěvky	46					
B.III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	47	15 617	15 178	42 871	37 316	39 678
B.III.1	Tržby za vlastní výroby	48					
B.III.2	Tržby z prodeje služeb	49	15 617	15 178			
B.III.3	Tržby za prodané zboží	50					
B.IV.	Ostatní výnosy celkem	51	106 159	119 245	196 676	195 862	216 437
B.IV.5	Smluvní pokuty, úroky z prodlení a ostatní pokuty a penále	52		2 400	40	72	1 194
B.IV.6	Platby za odepsané pohledávky	53					
B.IV.7	Výnosové úroky	54	147	12		14	
B.IV.8	Kursovne zisky	55					
B.IV.9	Zúčtování fondů	56	14 599	12 013	23 951	19 039	16 968
B.IV.10	Jiné ostatní výnosy	57	91 414	104 820	172 684	176 736	198 274
B.V.	Tržby z prodeje majetku celkem	58		106	27	6	4
B.V.11	Tržby z prodeje DHM a DNM	59		79		6	4
B.V.12	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	60					
B.V.13	Tržby z prodeje materiálu	61		27	27		
B.V.14	Výnosy z krátkodobého fin. majetku	62					
B.V.15	Výnosy z dlouhodobého fin. majetku	63					
	VÝNOSY CELKEM	64	499 580	638 031	745 785	764 392	804 116
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM	65	6	4 234	6 548	4 853	6 301
D.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PO ZDANĚNÍ	67	-447	3 221	5 372	4 063	-1 377

Zdroj: Výkaz zisků a ztráty ÚMG, vlastní zpracování

Příloha 5: Náklady na den s vědou

Prémie zaměstnancům (podílejícím se na akci)	2 000 Kč na den; předpokládaný počet podílejících se zaměstnanců je 20 $2\ 000 \times 20 = 40\ 000$ Kč
Možnost inzerce akce v deníku Metro	128 800 Kč
Celkové náklady	168 800 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, interní zdroj ÚMG, deník Metro

Pozn. Pro pořádání akce by bylo využito konferenční centrum ÚMG.

Občerstvení by bylo zajištěno kavárnou v prostorách konferenčního centra prostřednictvím Petra Tlustého (provozovatele jídelny a kavárny v prostorách ÚMG, s ÚMG má sepsanou pachtovní smlouvu), občerstvení by si návštěvníci hradili sami.

Pokud by se ÚMG rozhodlo inzerovat akci např. v deníku Metro, banner v deníku by vyšel pro Prahu a střeďočeský kraj od pondělí do pátku na částku 128 800 Kč.

Návrh banneru do deníku Metro by vytvořil jeden s IT zaměstnanců ÚMG.

Zaměstnanci podílející se na akci obdrží prémie ve výplatě za měsíc, ve kterém by byla akce pořádána.

Příloha 6: Mzdové náklady na specialistu na sociální síť

	Měsíční náklady	Roční náklady
Hrubá mzda	25 000 Kč	300 000 Kč
Sociální pojištění zaměstnavatel	6 200 Kč	74 400 Kč
Zdravotní pojištění zaměstnavatel	2 250 Kč	27 000 Kč
Celkové náklady	33 450 Kč	401 400 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pozn. Odhadnutá mzda dle mzdy pracovnice na podobné pozici (společnosti James Cook Languages s.r.o.)

Příloha 7: Výzva č. 02_18_053 Mezinárodní mobilita výzkumných, technických a administrativních pracovníků výzkumných organizací

Kontaktní e-mail pro dotazy k výzvě: dotazyMM@msmt.cz

Co je cílem této výzvy?

Posílení mezinárodní spolupráce a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu, především podpora profesního růstu výzkumných, technických a administrativních pracovníků a rozvoj výzkumných organizací posílením lidských zdrojů.

Kdo může o dotaci požádat?

Subjekty splňující definici organizace pro výzkum a šíření znalostí dle Rámce pro státní podporu VaVaI se sídlem na území ČR:

- Vysoké školy
- Veřejné výzkumné instituce
- Příspěvkové organizace organizačních složek státu a územních samosprávných celků a další.

Žadatel může podat maximálně jednu žádost o podporu. Partnerství není v této výzvě umožněno.

Jaké jsou oprávněné aktivity?

Povinné aktivity

- Pracovní pobyty post-doků ze zahraničí v ČR
- Pracovní pobyty výzkumných pracovníků – seniorů ze zahraničí v ČR
- Pracovní pobyty výzkumných pracovníků – juniorů v zahraničí
- Pracovní pobyty výzkumných pracovníků – seniorů v zahraničí
- Stáže technických a administrativních pracovníků v zahraničních výzkumných organizacích a u dalších subjektů zabývajících se výzkumem
- Hostování zahraničních odborníků (technických a administrativních pracovníků) v české výzkumné organizaci (organizace žadatele/příjemce)

Jaká je výše finanční podpory?

Alokace výzvy: 1 000 000 000 Kč

Minimální výše výdajů: 500 000 Kč

Maximální výše výdajů: 68 000 000 Kč

Maximální výše podpory pro každého oprávněného žadatele je stanovena na základě přidělené institucionální podpory žadatelů na rok 2019. Maximální alokace pro každého oprávněného žadatele je stanovena v příloze č. 4. výzvy.

Jaké cílové skupiny mohou být podpořeny?

Pracovníci výzkumných organizací

Jak a kdy si zažádat?

Žádosti o podporu se podávají prostřednictvím IS KP14+ (<https://mseu.mssf.cz>) v termínu od 24. října 2019 od 10:00 hod. do 30. dubna 2020 do 14:00 hod.

Zdroj: MŠMT, 2020